

Bruxelles, 18. prosinca 2023.
(OR. en)

16658/23

**Međuinstitucijski predmet:
2023/0079(COD)**

**CODEC 2464
COMPET 1261
IND 685
MI 1119
POLCOM 311
WTO 195
RELEX 1469
RECH 557
PE 158**

INFORMATIVNA NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Odbor stalnih predstavnika / Vijeće

Predmet: Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu ključnim sirovinama i o izmjeni uredaba (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020 – ishod prvog čitanja u Europskom parlamentu (Strasbourg, od 11. do 14. prosinca 2023.)

I. UVOD

U skladu s odredbama članka 294. UFEU-a i Zajedničkom izjavom o praktičnim načinima provedbe postupka suodlučivanja¹ uspostavljen je niz neformalnih kontakata između Vijeća, Europskog parlamenta i Komisije u cilju postizanja dogovora o tom predmetu u prvom čitanju.

U tom je kontekstu predsjednik Odbora za industriju, istraživanje i energetiku (ITRE) Cristian-Silviu BUȘOI (EPP, RO) u ime odbora ITRE predstavio kompromisni amandman (amandman broj 26) na navedeni prijedlog uredbe, za koji je Nicola BEER (Renew Europe, DE) pripremila nacrt izvješća. O tom je amandmanu postignut dogovor tijekom navedenih neformalnih kontakata. Nisu podneseni drugi amandmani.

¹ SL C 145, 30.6.2007., p. 5.

II. GLASOVANJE

Na plenarnoj sjednici 12. prosinca 2023. glasovanjem je usvojen kompromisni amandman (amandman broj 26) na navedeni prijedlog uredbe. Tako izmijenjeni prijedlog Komisije, podložno pravno-jezičnoj redakturi, predstavlja stajalište Europskog parlamenta u prvom čitanju koje je navedeno u njegovoj zakonodavnoj rezoluciji iz Priloga ovom dokumentu².

Ono odražava prethodno postignuti dogovor među institucijama. Slijedom toga, nakon što pravnici lingvisti prouče tekst, Vijeće bi trebalo moći odobriti stajalište Europskog parlamenta.

Akt bi se tada donio u formulaciji koja odgovara stajalištu Parlamenta.

² Verzija stajališta Parlamenta iz zakonodavne rezolucije označena je kako bi se obilježile izmjene nastale na temelju amandmana na prijedlog Komisije. Dodaci tekstu Komisije istaknuti su *podebljanim slovima i kurzivom*. Simbol „■” označava izbrisani tekst.

P9_TA(2023)0454

Okvir za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama

Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 12. prosinca 2023. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020 (COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD))

(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2023)0160),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 2. i članak 114. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u skladu s kojima je Komisija podnijela Prijedlog Parlamentu (C9-0061/2023),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora od 12. srpnja 2023.¹,
- uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 5. srpnja 2023.²,
- uzimajući u obzir privremeni sporazum koji je odobrio nadležni odbor u skladu s člankom 74. stavkom 4. Poslovnika te činjenicu da se predstavnik Vijeća pismom od 29. studenoga 2023. obvezao prihvatiti stajalište Parlamenta u skladu s člankom 294. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir članak 59. Poslovnika,
- uzimajući u obzir mišljenja Odbora za međunarodnu trgovinu, Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane, Odbora za vanjske poslove, Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku i Odbora za regionalni razvoj,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za industriju, istraživanje i energetiku (A9-0260/2023),

¹ SL C 349, 29.9.2023., str. 142.

² SL C, C/2023/252, 26.10.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/252/oj>.

1. usvaja sljedeće stajalište u prvom čitanju³;
2. poziva Komisiju da predmet ponovno uputi Parlamentu ako zamijeni, bitno izmijeni ili namjerava bitno izmijeniti svoj Prijedlog;
3. nalaže svojoj predsjednici da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

³ Ovo stajalište zamjenjuje amandmane usvojene na sjednici 14. rujna 2023. (Usvojeni tekstovi P9_TA(2023)0325).

Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 12. prosinca 2023. radi donošenja Uredbe (EU) 2023/... Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724, i (EU) 2019/1020*

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora¹,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

* TEKST JOŠ NIJE PROŠAO PRAVNO-JEZIČNU FINALIZACIJU.

¹ SL C 349, 29.9.2023., str. 142.

budući da:

- (1) Pristup sirovinama ključan je za gospodarstvo Unije i funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Postoji niz neenergetskih, nepoljoprivrednih sirovina koje se smatraju kritičnima zbog njihove velike gospodarske važnosti i velikog rizika za sigurnost opskrbe, koji često postoji jer je izvor opskrbe visoko koncentriran u nekoliko trećih zemalja. Potražnja će tijekom predstojećih desetljeća eksponencijalno rasti zbog ključne uloge koju mnoge takve kritične sirovine imaju u ostvarivanju zelene i digitalne tranzicije te zbog njihove obrambene i svemirske primjene. S druge strane, rizik od poremećaja opskrbe raste zbog sve većih geopolitičkih napetosti i konkurencije u području resursa. Nadalje, ako se pitanje potražnje ne bude dobro rješavalo, povećana potražnja za kritičnim sirovinama mogla bi imati negativne posljedice za okoliš i društvo. ■

- I**
- (2) *S obzirom na složenost i transnacionalni karakter lanaca vrijednosti kritičnih sirovina zbog neusklađenih nacionalnih mjera za omogućavanje sigurne i održive opskrbe kritičnim sirovinama postoji rizik od narušavanja funkcioniranja unutarnjeg tržišta. Kritične sirovine često se vade u određenim zemljama ili regijama, ovisno o geografskoj raspodjeli relevantnih rezervi, prevoze se drugdje radi daljnje prerade te se potom prodaju na unutarnjem tržištu za uporabu u relevantnim proizvodima. U fazi prerade kritične sirovine često se u sklopu unutarnjeg tržišta nekoliko puta uvoze i izvoze prije konačne uporabe. Slično tome, recikliranje relevantnih proizvoda na kraju vijeka trajanja radi uporabe kritičnih sirovina može se odvijati u zemlji ili regiji koja nije država ili regija u kojoj se relevantni otpad prikuplja, a nastali sekundarni materijali vjerojatno će se ponovno izvoziti radi daljnje prerade i uporabe.*

Osим toga kritične sirovine potrebne su na početku mnogih industrijskih lanaca vrijednosti i često su neophodan materijal za niz strateških sektora, uključujući energiju iz obnovljivih izvora, digitalnu industriju te zrakoplovno-svemirski i obrambeni sektor. Stoga imaju ključnu ulogu u podupiranju gospodarskih aktivnosti na unutarnjem tržištu, a poremećaji u njihovoj opskrbi mogli bi imati znatan prekogranični učinak među državama članicama.

- (3) *U tom kontekstu zbog nekoordiniranog djelovanja država članica moglo bi se narušiti tržišno natjecanje i fragmentirati unutarnje tržište, primjerice uvođenjem različitih propisa za tržišne subjekte, uvođenjem različitih razina pristupa praćenju rizika u pogledu opskrbe, uvođenjem različitih razina potpore nacionalnim projektima ili stvaranjem prepreka za prekograničnu trgovinu kritičnim sirovinama ili povezanom robom među državama članicama, čime se stvaraju prepreke pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Osim toga, pojedinačne mjere država članica možda neće biti dovoljne za učinkovito sprečavanje poremećaja u opskrbi kritičnim sirovinama ili mogu biti manje učinkovite u postizanju tog cilja.*

- (4) ***Stoga bi radi zaštite funkcioniranja unutarnjeg tržišta trebalo uspostaviti zajednički okvir Unije kako bi se zajamčio pristup*** sigurnoj i održivoj opskrbi kritičnim sirovinama ***te zaštitile gospodarska otpornost i otvorena strateška autonomija*** Unije.
- (5) ***Prvo, tim bi okvirom trebalo definirati one sirovine koje se smatraju strateškima i kritičnima te ojačati otpornost lanaca*** opskrbe ***tim sirovinama u Uniji, među ostalim utvrđivanjem i podupiranjem strateških projekata te ulaganjem napora u poticanje tehnološkog napretka i učinkovitosti resursa kako bi se ublažilo očekivano povećanje potrošnje kritičnih sirovina u Uniji. Drugo,*** potrebno je poduzeti mjere za jačanje sposobnosti Unije da prati i ublažava postojeće i buduće rizike za sigurnost opskrbe. ***Treće,*** okvir bi trebao sadržavati mjere za povećanje kružnosti i održivosti kritičnih sirovina koje se upotrebljavaju u Uniji.

- (6) Kako bi se zajamčilo da se mjere utvrđene u uredbi prvenstveno odnose na najrelevantnije sirovine, trebalo bi sastaviti popis strateških i kritičnih sirovina. Ti bi *se* popisi **trebali temeljiti na jasnim metodologijama o čijoj bi primjeni Komisija trebala komunicirati otvoreno i transparentno. Ti bi popisi** trebali također služiti za usmjeravanje i koordiniranje aktivnosti država članica u ostvarivanju ciljeva ove Uredbe. Popis strateških sirovina trebao bi sadržavati sirovine od velike strateške važnosti **za funkcioniranje unutarnjeg tržišta**, uzimajući u obzir način na koji se koriste u strateškim tehnologijama na kojima se temelje zelena i digitalna tranzicija ili u obrambenim i **zrakoplovno-svemirskim** primjenama, za koje postoji potencijalno znatan raskorak između globalne opskrbe i predviđene potražnje i čiju je proizvodnju relativno teško povećati, npr. zbog toga što je potrebno mnogo vremena da se dovrše novi projekti kojima će se povećavati kapacitet opskrbe.

Kako bi se uzele u obzir moguće tehnološke i gospodarske promjene, popis strateških sirovina trebalo bi periodično revidirati i, ako je potrebno, ažurirati. Kako bi aktivnosti za povećanje kapaciteta Unije duž lanca vrijednosti, jačanje kapaciteta Unije za praćenje i ublažavanje rizika za sigurnost opskrbe i povećanje diversifikacije opskrbe bile usmjerene na sirovine za koje su najpotrebnije, **određene** relevantne mjere trebale bi se primjenjivati samo na popis strateških sirovina. ***Države članice ne bi trebalo sprečavati u izradi dodatnih popisa na temelju konkretnih nacionalnih potreba te u djelovanju skladu s njima na nacionalnoj razini.***

- (7) Popis kritičnih sirovina trebao bi sadržavati sve strateške sirovine i sve ostale sirovine koje su od velike važnosti za ukupno gospodarstvo Unije za koje postoji visok rizik od poremećaja opskrbe ***koji može narušiti tržišno natjecanje i fragmentirati unutarnje tržište. Osim sektora strateških tehnologija i ostali sektori mogli bi u budućnosti biti izloženi visokim rizicima u području opskrbe.*** Kako bi se uzele u obzir moguće tehnološke i gospodarske promjene, Komisija bi kao i dosad trebala periodično provoditi procjenu niza sirovina na temelju podataka za proizvodnju, trgovinu, primjene, recikliranje i zamjenu kako bi se popisi kritičnih i strateških sirovina ažurirali u skladu s promjenama rizika za sigurnost opskrbe tim sirovinama i gospodarske važnosti tih sirovina ***na unutarnjem tržištu.*** Popis kritičnih sirovina trebao bi uključivati sirovine koje su doseglye ili prekoračile i prag gospodarske važnosti i prag rizika za sigurnost opskrbe, pri čemu se te sirovine ne bi rangirale prema kritičnosti. Ta bi se procjena trebala temeljiti na prosjeku najnovijih dostupnih podataka za petogodišnje razdoblje. Mjere utvrđene u ovoj Uredbi koje se odnose na jedinstvenu kontaktnu točku za izdavanje dozvola, planiranje, istraživanje, praćenje, kružnost i održivost trebale bi se primjenjivati na sve kritične sirovine.

- (8) *Na popisima strateških i kritičnih sirovina trebale bi se upotrebljavati utvrđene oznake za uvrštene sirovine. Kad je riječ o popisu strateških sirovina, oznake bi se po potrebi trebale odnositi na stupanj čistoće koji sirovina mora postići rafiniranjem kako bi se upotrebljavala za proizvodnju strateških tehnologija. Upućivanja na kritične i strateške sirovine trebalo bi tumačiti tako da se odnose na cijeli lanac vrijednosti tih sirovina, među ostalim u njihovu neprerađenom obliku i u svim fazama prerade koje po potrebi dovode do određenog stupnja čistoće. Iznimno bi trebalo pojasniti lanac vrijednosti aluminija, pri čemu osim aluminija treba navesti boksit, njegovu najvažniju rudu, i aluminijevo oksid, njegov međupreradački oblik. Kritične i strateške sirovine u mnogim se slučajevima vade, prerađuju ili recikliraju kao nusproizvodi drugih glavnih postupaka vađenja, prerade i recikliranja. Stoga priroda nusproizvoda sirovina ne bi trebala utjecati na njihovo uvrštavanje na popis niti na njihovu obuhvaćenost relevantnim odredbama u cijeloj Uredbi.*

- (9) *Potrebno je uspostaviti odgovarajuće mjere za definiranje zajedničkog pristupa strateškim projektima u Uniji koji se bave vadenjem, preradom ili recikliranjem strateških sirovina ili koji doprinose proizvodnji relevantnih zamjenskih materijala. Ti bi projekti, zajedno s naporima država članica, trebali doprinijeti povećanju kapaciteta kako bi se zajamčila sigurna opskrba strateškim sirovinama. I druge bi mjere, posebno one povezane s istraživanjem ili kružnosti, trebale doprinijeti jačanju različitih faza lanca vrijednosti.*

- (10) *Kako bi se u Uniji smanjio sve veći rizik od poremećaja u opskrbi koji bi mogli narušiti tržišno natjecanje i fragmentirati unutarnje tržište, Komisija i države članice trebale bi ojačati različite faze lanca vrijednosti strateških sirovina kako bi se doprinijelo postizanju referentnih vrijednosti povezanih s kapacitetima Unije i diversifikacijom opskrbe. Takve referentne vrijednosti trebale bi pomoći u usmjeravanju napora za jačanje kapaciteta Unije u svim fazama lanca vrijednosti strateških sirovina, uključujući vađenje, preradu i recikliranje, te povećati diversifikaciju vanjske opskrbe strateškim sirovinama. Cilj bi trebao biti povećanje kapaciteta za svaku stratešku sirovinu u svakoj fazi lanca vrijednosti i istodobno nastojanje da ukupni kapacitet za vađenje, preradu i recikliranje strateških sirovina dosegne referentne vrijednosti **na razini Unije**. Prvo, Unija bi u većoj mjeri trebala iskoristavati svoje geološke resurse i strateške sirovine te proširiti kapacitete koji će joj omogućiti vađenje sirovina potrebnih da proizvede barem 10 % vlastite potrošnje strateških sirovina. Budući da kapacitet vađenja u velikoj mjeri ovisi o dostupnosti geoloških resursa Unije, postizanje te referentne vrijednosti ovisi o toj dostupnosti. Drugo, kako bi izgradila cjelovit lanac vrijednosti i spriječila stvaranje uskih grla u međufazama, Unija bi trebala povećati svoj kapacitet prerade duž lanca vrijednosti i biti u mogućnosti proizvesti barem 40 % vlastite godišnje potrošnje strateških sirovina. Treće, očekuje se da će se narednih desetljeća sve veći udio potrošnje strateških sirovina u Uniji moći pokriti sekundarnim sirovinama, čime bi se povećala sigurnost i održivost opskrbe Unije sirovinama. Kapacitet recikliranja u Uniji stoga bi trebao biti dovoljan za proizvodnju barem 25 % vlastite godišnje potrošnje strateških sirovina **te bi s pomoću njega trebalo moći reciklirati znatno povećane količine svake strateške sirovine u otpadu. Za tokove otpada i strateške sirovine za koje je dostupno dovoljno informacija za procjenu kapaciteta recikliranja u Uniji kao udjela strateških sirovina sadržanih u tim tokovima otpada trebalo bi utvrditi dodatnu referentnu vrijednost koja se temelji na otpadu. Popratni naponi za poboljšanje učinkovitosti resursa istraživanjem i inovacijama, zamjenom, podizanjem razine svijesti i ostalim relevantnim mjerama također će olakšati postizanje tih referentnih vrijednosti.***

Te su referentne vrijednosti ciljevi za 2030., u skladu s klimatskim i energetske ciljevima Unije utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća² i digitalnim ciljevima u okviru ***Odluke (EU) 2022/2481 Europskog parlamenta i Vijeća***³, čijem ostvarivanju pomažu. Nadalje, kvalitetna radna mjesta, uključujući razvoj vještina i prelasku s jednog radnog mjesta na drugo, ublažit će rizike na tržištu rada u tom sektoru i doprinijeti osiguravanju konkurentnosti EU-a. ***Komisija i države članice također bi trebale poticati tehnološki napredak i učinkovitu potrošnju resursa kako bi se očekivano povećanje potrošnje kritičnih sirovina u Uniji smanjilo na razinu ispod odgovarajućih referentnih predviđanja. U kontekstu pripreme provedbenih mjera u Direktivi 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća***⁴, ***Komisija bi trebala razmotriti mogući doprinos zahtjeva za ekološki dizajn postizanju prioriteta Unije utvrđenih u ovoj Uredbi.***

² ***Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).***

³ ***Odluka (EU) 2022/2481 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o uspostavi programa politike za digitalno desetljeće do 2030. (SL L 323, 19.12.2022., str. 4.).***

⁴ ***Direktiva 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju (preinaka) (SL L 285 31.10.2009., str. 10.).***

- (11) Unija gotovo u potpunosti ovisi o samo jednoj zemlji za opskrbu nekim sirovinama. Takve ovisnosti *stvaraju* visok rizik od poremećaja opskrbe *koji bi mogli narušiti tržišno natjecanje i fragmentirati unutarnje tržište*. Kako bi se takav potencijalni rizik ograničio i kako bi se povećala gospodarska otpornost Unije, trebalo bi raditi na tome da do 2030. Unija prestane ovisiti o bilo kojoj pojedinačnoj trećoj zemlji za više od 65 % opskrbe bilo kojom strateškom sirovinom, neprerađenom ili u bilo kojoj fazi prerade, a pritom treba posebno voditi računa o zemljama s kojima je Unija uspostavila strateško partnerstvo, *sporazum o slobodnoj trgovini ili ostale oblike suradnje koji obuhvaćaju sirovine jer se njima smanjuju rizici* za sigurnost opskrbe.
- (12) ■ Komisija bi uz pomoć Europskog odbora za kritične sirovine („Odbor”) trebala pratiti približavanje referentnim vrijednostima i izvješćivati o njemu kako bi se osiguralo da se te vrijednosti postignu u roku *te da se smanji potražnja*. Ako prijavljeni napredak u postizanju referentnih vrijednosti *i smanjenju potražnje* bude općenito nedostatan, Komisija bi trebala procijeniti izvedivost i proporcionalnost dodatnih mjera. Ako ne bude napretka samo za jednu ili nekoliko strateških sirovina, to ne bi trebalo potaknuti dodatne aktivnosti Unije.

(13) Komisija bi uz potporu Odbora trebala identificirati strateške projekte u Uniji koji trebaju postati aktivni u vađenju, preradi ili recikliranju strateških sirovina **ili u proizvodnji i povećavanju količine materijala koji mogu zamijeniti strateške sirovine u strateškim tehnologijama**. Djelotvorna potpora strateškim projektima može poboljšati pristup sirovinama za sektore niže u lancu vrijednosti i stvoriti gospodarske prilike duž cijelog lanca vrijednosti, među ostalim za MSP-ove, te doprinijeti otvaranju radnih mjesta. Kako bi se omogućio razvoj strateških projekata u cijeloj Uniji, takvi bi projekti trebali imati koristi od pojednostavnjenih i predvidljivih procesa izdavanja dozvola i potpore u pristupanju financiranju, **što bi moglo potaknuti poboljšanja u ostalim postupcima izdavanja dozvola i pristupu financiranju za kritične ili druge sirovine**. Kako bi se bolje usmjerila potpora za projekte i osigurala njihova dodana vrijednost, projekte bi prije primanja potpore trebalo ocijeniti prema nizu kriterija. **Projekti u području sirovina u kojima su strateške sirovine nusproizvod, među ostalim od željezne lomljevine, također bi trebali biti prihvatljivi za takvu potporu ako ispunjavaju sve relevantne kriterije. Kako bi bili priznati kao strateški projekti u Uniji, projekti bi trebali jačati sigurnost opskrbe strateškim sirovinama u Uniji.**

Projekti bi također trebali biti dovoljno tehnički izvedivi, uključujući očekivanu količinu strateških sirovina ili zamjenskih materijala kojima se povećava kapacitet Unije te isključujući materijale proizvedene u istraživačke svrhe. Osim toga, projekti bi trebali biti izvedeni na okolišno i društveno održiv način. Trebali bi stvarati i prekogranične koristi izvan granica države članice u kojoj se izvode, uključujući učinke prelijevanja niže u lancu vrijednosti. Ako Komisija procijeni da su ti kriteriji ispunjeni, trebala bi objaviti odluku o priznavanju strateškog projekta. Budući da je brzo priznavanje ključno za djelotvornu potporu sigurnosti opskrbe Unije, postupak procjene trebao bi biti jednostavan i ne bi smio činiti pretjerano opterećenje.

- (14) *Pri procjeni ispunjava li projekt u trećoj zemlji kriterij sigurnosti opskrbe trebalo bi ga posebno uzeti u obzir za prekomorske zemlje i područja s obzirom na njihov status u skladu s pravom Unije. Prekomorske zemlje i područja država članica doprinose sigurnom pristupu Unije održivoj opskrbi kritičnim i strateškim sirovinama, posebno u okviru strateških partnerstava.*
- (15) Komisija bi uz potporu Odbora trebala identificirati strateške projekte u trećim zemljama *ili prekomorskim zemljama i područjima* koji trebaju postati aktivni u vađenju, preradi ili recikliranju strateških sirovina, *ili u proizvodnji materijala koji mogu zamijeniti strateške sirovine u strateškim tehnologijama*. Kako bi se takvi strateški projekti djelotvorno provodili, trebali bi imati bolji pristup financiranju, *primjerice pristupom mehanizmima smanjenja rizika za ulaganja*. Kako bi se zajamčila njihova dodana vrijednost, projekte bi trebalo ocijeniti prema nizu kriterija. Kao i projekti u Uniji strateški projekti u trećim zemljama trebali bi jačati sigurnost opskrbe strateškim sirovinama u Uniji i biti dovoljno tehnički izvedivi. *I projekti u Uniji i projekti u trećim zemljama ili prekomorskim zemljama i područjima moraju imati istu razinu socijalne i okolišne održivosti.*

Projekti na tržištima u nastajanju i u gospodarstvima u razvoju trebali bi biti uzajamno korisni za Uniju i za uključenu treću zemlju te stvarati dodanu vrijednost u toj zemlji, uzimajući u obzir i njihovu dosljednost sa zajedničkom trgovinskom politikom EU-a. Takva vrijednost može se izvesti ako projekt doprinosi u više od jedne faze lanca vrijednosti ili stvara šire gospodarske i društvene koristi, uključujući otvaranje radnih mjesta u skladu s međunarodnim normama. Ako Komisija procijeni da su ti kriteriji ispunjeni, trebala bi objaviti odluku o priznavanju strateškog projekta.

- (16) Kako bi se zajamčila održivost povećane proizvodnje **kritičnih** sirovina, novi projekti **za kritične sirovine** trebali bi se **planirati i** provoditi na održiv način, **pri čemu bi trebali obuhvaćati** sve aspekte održivosti istaknute u Načelima EU-a za održive sirovine⁵, uključujući zaštitu okoliša, **prevenciju i svodenje na najmanju moguću mjeru društveno negativnih učinaka primjenom društveno održivih praksi** kao što su poštovanje ljudskih prava, uključujući prava žena, i transparentne poslovne prakse. Projekti bi trebali također zajamčiti postojanje suradnje u dobroj vjeri te opsežna i **pravična** savjetovanja s **relevantnim dionicima kao što su lokalne zajednice i autohtoni narodi. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti poštovanju ljudskih prava ako projekt uključuje moguće preseljenje.** Kako bi se nositeljima projekata pružio jasan i učinkovit način da ispune taj kriterij, dovoljnom bi se trebala smatrati sukladnost s relevantnim zakonodavstvom Unije **ili nacionalnim zakonodavstvom**, međunarodnim normama, smjernicama i načelima, **po potrebi**, ili sudjelovanje u certifikacijskom programu priznatom u okviru ove Uredbe.

⁵ **Europska komisija, Glavna uprava za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike, Načela EU-a za održive sirovine, Ured za publikacije Europske unije, 2021., <https://data.europa.eu/doi/10.2873/27875>.**

- (17) *U skladu s načelom opreznosti Komisija ne može odobriti strateški status za projekt dubokomorskog rudarstva dok se dovoljno ne istraže učinci dubokomorskog rudarstva na morski okoliš, bioraznolikost i ljudske aktivnosti, dok se ne shvate rizici i dok se ne pokaže da tehnologije i postupci ne nanose ozbiljnu štetu okolišu.*

- (18) Svaki nositelj projekta u području strateških sirovina trebao bi moći Komisiji podnijeti zahtjev za priznavanje projekta kao strateškog projekta. Zahtjev bi trebao uključivati **relevantne dokumente** i **dokaze povezane** s kriterijima. Kako bi se bolje ocijenile društvena, ekološka i gospodarska održivost, izvedivost projekta i razina pouzdanosti procjena, nositelj projekta trebao bi dostaviti i klasifikaciju projekta prema okvirnoj klasifikaciji Ujedinjenih naroda za resurse te bi tu klasifikaciju trebao potkrijepiti relevantnim dokazima kako bi omogućio objektivno vrednovanje. Uz zahtjev bi trebalo priložiti i projektne rokove kako bi se moglo procijeniti kad bi projekt mogao početi doprinositi postizanju referentnih vrijednosti za domaće kapacitete ili diversifikaciju. Nositelj bi trebao imati i plan s mjerama za poticanje potpore javnosti jer je ona ključna za djelotvornu provedbu rudarskih projekata. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti socijalnim partnerima, civilnom društvu i ostalim sudionicima nadzora. Nositelj bi trebao dostaviti i poslovni plan s informacijama o financijskoj održivosti projekta te s pregledom financiranja, **vlasničke strukture** i ugovora o otkupu koji su već osigurani kao i s procjenama o potencijalu za otvaranje radnih mjesta i o potrebama projekta za kvalificiranom radnom snagom, uključujući usavršavanje i prekvalifikaciju.

Kako bi se uskladio postupak podnošenja zahtjeva, Komisija bi trebala osigurati jedinstven predložak za zahtjeve.

- (19) *Osim toga, za projekte koji bi mogli utjecati na autohtone narode zahtjev bi trebao uključivati i plan koji sadržava mjere namijenjene za smisleno savjetovanje s pogođenim autohtonim narodima, sprečavanje negativnih učinaka na autohtone narode i njihovo svođenje na najmanju moguću mjeru te, prema potrebi, za pravednu naknadu. Ako su ti koncepti obuhvaćeni nacionalnim pravom koje se primjenjuje na projekt, u planu bi se umjesto toga mogle opisati te mjere.*

Za projekte u trećim zemljama koji uključuju vađenje, a koji nisu obuhvaćeni Direktivom 2006/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁶, nositelj projekta trebao bi dostaviti i plan za poboljšanje stanja okoliša pogođenih područja nakon završetka vađenja. Ako se projekt nalazi na zaštićenom području, nositelj projekta trebao bi procijeniti tehnički primjerene alternativne lokacije i opisati ih u planu, uključujući razloge zbog kojih se ne smatraju prikladnima za lokaciju projekta.

⁶ *Direktiva 2006/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o gospodarenju otpadom od industrija vađenja minerala i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (SL L 102, 11.4.2006., str. 15.).*

- (20) *Kako bi strukturirala taj proces, Komisija bi trebala organizirati otvoreni poziv s redovitim datumima zaključenja, koji odgovaraju datumima sastanaka Odbora, kako bi se nositelji projekata prijavili za dobivanje statusa strateških projekata. Kako bi nositeljima projekata osigurala jasnoću u pogledu njihovih zahtjeva za strateške projekte, Komisija bi trebala poštovati rokove za donošenje odluke o tome hoće li neki projekt odrediti kao strateški. Kako bi se uzeli u obzir posebno složeni slučajevi ili općenito velik broj zahtjeva za jedan datum zaključenja, Komisija bi trebala moći jednom produžiti taj rok. Svoju bi procjenu trebala podijeliti s Odborom prije sastanka i uzeti u obzir mišljenje Odbora pri donošenju odluke o dodjeli statusa strateškog projekta.*

(21) Budući da je za djelotvornu provedbu strateškog projekta potrebna suradnja države članice na čijem se državnom području on provodi, ta država članica trebala bi imati pravo na prigovor, a time i spriječiti dodjeljivanje statusa strateškog projekta bez njezina pristanka. Ako neka država članica to učini, trebala bi obrazložiti svoje odbijanje na temelju primjenjivih kriterija. U skladu s tim Unija ne bi trebala dodijeliti status strateškog projekta ni projektima koji će se provoditi u trećoj zemlji, ***među ostalim u prekomorskim zemljama i područjima***, bez pristanka ***njihove*** vlade pa bi se stoga trebala suzdržati od dodjele ako vlada treće zemlje podnese prigovor.

- (22) Kako bi se spriječila zlouporaba, Komisija bi ***u opravdanim slučajevima, nakon savjetovanja s Odborom i nadležnim nositeljem projekta***, trebala moći poništiti ***priznavanje strateškog projekta*** ako on više ne ispunjava uvjete ili ako se priznanje temeljilo na zahtjevu koji je sadržavao netočne informacije ***relevantne za procjenu kriterija za odabir***. ***Kako bi se privukla dugoročna ulaganja i osigurala pravna predvidljivost, u slučaju ažuriranja popisa strateških sirovina iz Priloga I. strateški projekt trebao bi zadržati svoj status tijekom razumnog razdoblja.***
- (23) S obzirom na njihovu važnost za jamčenje sigurnosti opskrbe strateškim sirovinama ***i zaštitu funkcioniranja unutarnjeg tržišta***, strateške projekte trebalo bi smatrati javnim interesom. Sigurna opskrba strateškim sirovinama od ključne je važnosti za uspjeh zelene i digitalne tranzicije i za otpornost obrambenog i ***zrakoplovno-svemirskog*** sektora. Kako bi doprinijele sigurnosti opskrbe strateškim sirovinama u Uniji, države članice mogu propisati potporu u nacionalnim procesima izdavanja dozvola radi bržeg ostvarenja strateških projekata u skladu s pravom Unije.

- (24) Na temelju nacionalni procesa izdavanja dozvola mora biti zajamčeno se da su projekti **za kritične sirovine** sigurni i da ispunjavaju okolišne, socijalne i sigurnosne zahtjeve. Zakonodavstvom Unije o okolišu utvrđuju se zajednički uvjeti za provedbu i sadržaj nacionalnih procesa izdavanja dozvola, čime se jamči visoka razina zaštite okoliša i omogućuje održivo iskorištavanje potencijala Unije duž lanca vrijednosti sirovina. Dodjeljivanje statusa strateškog projekta stoga ne bi trebalo dovoditi u pitanje primjenjive uvjete za izdavanje dozvola za relevantne projekte, uključujući uvjete utvrđene u Direktivi 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁷, Direktivi Vijeća 92/43/EEZ⁸, Direktivi 2000/60/EZ⁹ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktivi 2010/75/EU¹⁰ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktivi 2004/35/EZ¹¹ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktivi 2009/147/EZ¹² Europskog parlamenta i Vijeća i Direktivi 2006/21/EZ.

⁷ Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.1.2012., str. 1.).

⁸ Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.).

⁹ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).

¹⁰ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010., str. 17.).

¹¹ Direktiva 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (SL L 143, 30.4.2004., str. 56.).

¹² Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7.).

(25) S druge strane, nepredvidljivost, složenost, a ponekad i predugo trajanje nacionalnih procesa izdavanja dozvola ugrožavaju sigurnost ulaganja koja je potrebna za djelotvoran razvoj strateških sirovinskih projekata. ***Struktura i trajanje procesa izdavanja dozvola za relevantne projekte također se mogu znatno razlikovati među državama članicama.*** Stoga bi države članice u slučaju strateških projekata trebale primjenjivati pojednostavnjene i predvidljive postupke izdavanja dozvola kako bi omogućile i ubrzale njihovu djelotvornu provedbu. U tu bi svrhu strateškim projektima, ***ako postoje***, trebalo na nacionalnoj razini dodijeliti prioritetan status radi brze administrativne obrade i hitnog postupanja u svim sudskim postupcima i postupcima rješavanja sporova koji se na njih odnose. Ova Uredba ne bi trebala spriječiti nadležna tijela da pojednostavne izdavanje dozvola za one projekte u lancu vrijednosti kritičnih sirovina koji nisu strateški projekti.

(26) S obzirom na njihovu ulogu u jamčenju sigurnosti opskrbe strateškim sirovinama u Uniji i njihov doprinos otvorenoj strateškoj autonomiji Unije i zelenoj i digitalnoj tranziciji nadležno tijelo koje izdaje dozvole trebalo bi strateške projekte smatrati javnim interesom. Strateški projekti koji imaju negativan utjecaj na okoliš, u mjeri u kojoj je taj utjecaj obuhvaćen u području primjene Direktive 2000/60/EZ, Direktive 92/43/EEZ i Direktive 2009/147/EZ, ili Uredbe ... [Uredba o obnovi prirode predložena u komunikaciji COM(2022)304] mogu biti odobreni ako nadležno tijelo koje izdaje dozvole na temelju ocjene pojedinačnog slučaja zaključi da je javni interes koji taj projekt ostvaruje veći od tih utjecaja, pod uvjetom da su svi relevantni uvjeti utvrđeni u tim *aktima* ispunjeni. U ocjenjivanju pojedinačnog slučaja trebalo bi *propisno* uzeti u obzir geološke posebnosti mjesta vađenja koje čine ograničenja u donošenju odluke o lokaciji *zbog nepostojanja alternativnih lokacija za takva mjesta*.

- (27) Kako bi se smanjila složenost i povećala učinkovitost i transparentnost procesa izdavanja dozvola, nositelji projekata u području kritičnih sirovina trebali bi moći komunicirati s **jedinstvenom kontaktnom točkom koja je nadležna** za olakšavanje i usklađivanje cijelog procesa izdavanja dozvola. **U tu bi svrhu države članice trebale uspostaviti ili odrediti jednu jedinstvenu kontaktnu točku ili više njih, pri čemu bi trebale osigurati da nositelji projekata moraju komunicirati samo s jednom jedinstvenom kontaktnom točkom.** **Države članice su te koje bi trebale odlučiti je li jedinstvena kontaktna točka ujedno i tijelo koje donosi odluke o izdavanju dozvola.** Kako bi zajamčile djelotvorno izvršavanje njihovih odgovornosti, države članice trebale bi **svojim jedinstvenim kontaktnim točkama osigurati dovoljno osoblja i resursa. Osim toga, nositelj projekta trebao bi imati mogućnost kontaktirati s relevantnom administrativnom jedinicom unutar jedinstvene kontaktne točke kako bi se osiguralo da ima dostupan kontakt.**

(28) *Države članice trebale bi, s obzirom na svoju unutarnju organizaciju, odabrati hoće li uspostaviti ili odrediti svoju jedinstvenu kontaktnu točku ili jedinstvene kontaktne točke na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini ili na bilo kojoj drugoj relevantnoj administrativnoj razini. Osim toga, države članice trebale bi moći na administrativnoj razini uspostaviti ili odrediti različite jedinstvene kontaktne točke usmjerene samo na projekte u području kritičnih sirovina povezane s određenom fazom lanca vrijednosti, odnosno s vađenjem, preradom ili recikliranjem. Istodobno, nositelji projekata trebali bi moći lako utvrditi jedinstvenu kontaktnu točku odgovornu za njihov projekt. U tu bi svrhu države članice trebale osigurati da u okviru zemljopisnog područja koje odgovara administrativnoj razini na kojoj su odlučile uspostaviti ili odrediti svoju jedinstvenu kontaktnu točku ili jedinstvene kontaktne točke ne postoji više od jedne jedinstvene kontaktne točke odgovorne za svaku relevantnu fazu lanca vrijednosti. Budući da mnogi projekti u području kritičnih sirovina obuhvaćaju više od jedne faze lanca vrijednosti, države članice trebale bi radi sprečavanja zabune, osigurati da se za takve projekte pravodobno odredi jedinstvena kontaktna točka.*

- (29) Kako bi status izdavanja dozvola za strateške projekte bio jasan i kako bi se ograničile moguće zlouporabe sudskih postupaka, a da se pritom ne dovede u pitanje djelotvornost sudskog preispitivanja, države članice trebale bi se pobrinuti da se svi sporovi koji se odnose na proces izdavanja dozvola za strateške projekte rješavaju pravovremeno. **Države članice trebale** bi se u tu svrhu pobrinuti da podnositelji zahtjeva i nositelji projekata imaju na raspolaganju jednostavan postupak rješavanja sporova i da se sa strateškim projektima hitno postupa u svim sudskim postupcima i postupcima rješavanja sporova koji se na njih odnose, *ako i u mjeri u kojoj su u nacionalnom pravu utvrđeni takvi hitni postupci.*

(30) Kako bi se građanima i poduzećima omogućilo da izravno iskoriste prednosti unutarnjeg tržišta bez nepotrebnih dodatnih administrativnih opterećenja, Uredbom (EU) 2018/1724 Europskog parlamenta i Vijeća¹³, kojom je uspostavljen jedinstveni digitalni pristupnik, utvrđuju se opća pravila za pružanje informacija i za postupke i usluge podrške relevantne za funkcioniranje unutarnjeg tržišta preko interneta. Zahtjevi za informacije i postupci obuhvaćeni ovom Uredbom trebali bi biti u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1724. Konkretno, trebalo bi osigurati da nositelji strateških projekata mogu u potpunosti pristupiti svim postupcima povezanim s izdavanjem dozvola preko interneta te da ih tako mogu i dovršiti, u skladu s člankom 6. stavkom 1. i Prilogom II. Uredbi (EU) 2018/1724.

¹³ Uredba (EU) 2018/1724 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. listopada 2018. o uspostavi jedinstvenog digitalnog pristupnika za pristup informacijama, postupcima, uslugama podrške i rješavanja problema te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (SL L 295, 21.11.2018., str. 1.).

- (31) Kako bi nositeljima projekata i drugim ulagateljima pružile sigurnost i jasnoću koja je potrebna za razvoj strateških projekata, države članice trebale bi zajamčiti da proces izdavanja dozvola za takve projekte ne traje dulje od **utvrđenih rokova**. Proces izdavanja dozvola za strateške projekte koji se odnose samo na preradu ili recikliranje ne bi trebao trajati dulje od **15 mjeseci**. Proces izdavanja dozvola za strateške projekte koji uključuju vađenje smio bi zbog složenosti i razmjera mogućih posljedica trajati najviše **27 mjeseci**. *Međutim, izrada izvješća o procjeni utjecaja na okoliš u skladu s Direktivom 2011/92/EU odgovornost je nositelja projekta i ne bi trebala biti dio rokova koje države članice moraju poštovati. U tu bi svrhu jedinstvena kontaktna točka trebala poslati obavijest o datumu do kojeg nositelj projekta treba podnijeti izvješće o procjeni utjecaja na okoliš, a nijedno razdoblje između tog datuma o kojemu je poslana obavijest i stvarnog podnošenja izvješća ne bi trebalo uračunavati u vremenski okvir. Isto bi se načelo trebalo primjenjivati ako, nakon potrebnih savjetovanja, jedinstvena kontaktna točka obavijesti nositelja projekta o mogućnosti podnošenja dodatnih informacija kako bi se dovršilo izvješće o procjeni utjecaja na okoliš.*

Osim toga, u iznimnim slučajevima povezanim s prirodom, složenošću, lokacijom ili veličinom predloženog projekta države članice trebale bi moći produljiti rokove. Takvi iznimni slučajevi mogli bi obuhvaćati nepredviđene okolnosti zbog kojih je potrebno dopuniti ili dovršiti procjene utjecaja na okoliš povezane s projektom.

- (32) *Kako bi se ti rokovi poštovali, države članice trebale bi nadležnim tijelima omogućiti dostatna sredstva i kadrovske resurse. Na zahtjev država članica Komisija bi im preko Instrumenta za tehničku potporu uspostavljenog na temelju Uredbe (EU) 2021/240¹⁴ trebala pomoći pri osmišljavanju, razvoju i provedbi reformi, uključujući jačanje administrativnih kapaciteta za nacionalni proces izdavanja dozvola, kao što je jedinstvena kontaktna točka.*

¹⁴ *Uredba (EU) 2021/240 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. veljače 2021. o uspostavi Instrumenta za tehničku potporu (SL L 57, 18.2.2021., str. 1.).*

- (33) Procjene utjecaja na okoliš i ekološka odobrenja propisana u pravu Unije, među ostalim za vodu, *tlo*, staništa i ptice, sastavni su dio procesa izdavanja dozvola za sirovinske projekte i ključna zaštitna mjera za sprečavanje ili smanjivanje negativnih utjecaja na okoliš. Kako bi procesi izdavanja dozvola za strateške projekte bili predvidljivi i pravovremeni, trebalo bi iskoristiti svaku mogućnost za pojednostavnjenje potrebnih procjena i odobrenja, pri čemu se razina zaštite okoliša *niti kvaliteta procjena* ne smije smanjiti. *U tu bi svrhu* trebalo osigurati da se potrebne procjene *zajedničkim ili koordiniranim postupkom* objedine kako bi se izbjeglo nepotrebno preklapanje. *Osim toga*, trebalo bi osigurati da nositelji projekata i nadležna tijela izričito pristanu na opseg objedinjene procjene prije njezine provedbe kako bi se spriječile nepotrebne naknadne radnje. *Naposljetku, trebalo bi osigurati da za potrebe tih postupaka nositelji projekata komuniciraju s jednim tijelom.*

- (34) Sukobi oko uporabe zemljišta mogu ometati provedbu projekata u području kritičnih sirovina. Dobro izrađeni planovi, uključujući prostorne planove i zoniranje, u kojima je uzeta u obzir mogućnost projekata u području kritičnih sirovina i za koje je provedena procjena mogućih utjecaja na okoliš, mogu doprinijeti pronalaženju ravnoteže između javnih dobara i interesa smanjenjem rizika od neslaganja i ubrzanjem održivih realizacija projekata *za kritične sirovine* u Uniji. Nadležna nacionalna, regionalna i lokalna tijela stoga bi pri sastavljanju relevantnih planova trebala razmotriti uključivanje odredaba za projekte *u području kritičnih sirovina*. *Time se ne dovode u pitanje postojeći zahtjevi za procjenu mogućih utjecaja takvih planova na okoliš niti potrebna kvaliteta takvih procjena.*

- (35) Projekti u području kritičnih sirovina u Uniji često nemaju lak pristup financiranju. Česta su svojstva tržišta kritičnih sirovina visoka nestabilnost cijena, dugi rokovi, visoka koncentracija i netransparentnost. Usto, za financiranje u tom sektoru potrebna je visoka razina stručnog znanja koje često nedostaje u financijskim institucijama. Kako bi prevladale te poteškoće i pridonijele ostvarivanju stabilne i pouzdane opskrbe strateškim sirovinama, države članice i Komisija trebale bi pomoći se pristupanjem financiranju i administrativnoj podršci.

- (36) Robustan *europski* lanac vrijednosti *potreban je kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe radi zaštite funkcioniranja unutarnjeg tržišta, a povećanje kapaciteta može se postići samo s odgovarajućim financijskim sredstvima, od kojih dio može potjecati iz postojećih fondova Unije. Projekti u području kritičnih sirovina, uključujući strateške projekte, mogli bi biti prihvatljivi za potporu iz takvih fondova ako su ispunjeni uvjeti odgovarajućih programa, primjerice povezani s geografskim položajem, okolišem ili doprinosom inovacijama. Relevantni fondovi obuhvaćaju programe kohezijske politike, kao što je Europski fond za regionalni razvoj, čija dodjela bespovratnih sredstava za promicanje regionalne kohezije može omogućiti MSP-ovima razvoj inovativnih projekata, primjerice onih povezanih sa smanjenjem potrošnje energije pri preradi sirovina. Fond za pravednu tranziciju može se upotrijebiti i za potporu takvim vrstama projekata u mjeri u kojoj doprinose smanjenju socijalnih i gospodarskih troškova nastalih zbog zelene tranzicije. Osim toga, Mehanizam za oporavak i otpornost, posebno poglavlje o planu RePowerEU, u čijem su središtu energetska sigurnost i diversifikacija opskrbe energijom, može se mobilizirati za potporu projektima koji se, primjerice, bave recikliranjem ili oporabom sirovina.*

*Inovacijski fond, čiji je cilj prije svega usmjeriti čiste i inovativne tehnologije na tržište, može osigurati bespovratna sredstva, primjerice, kako bi se omogućio razvoj kapaciteta za recikliranje sirovina povezanih s tehnologijama s niskim emisijama ugljika. Osim toga, InvestEU vodeći je program Unije za poticanje ulaganja, osobito u zelenu i digitalnu tranziciju, kojim se pruža financijska i tehnička pomoć. Uporabom mehanizama mješovitog financiranja InvestEU doprinosi privlačenju dodatnog javnog i privatnog kapitala. Komisija će surađivati s partnerima u provedbi programa InvestEU kako bi se povećala potpora za relevantne projekte i ulaganja u njih, u skladu sa zajedničkim ciljevima utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/523¹⁵ i ovoj Uredbi. **Naposljetku, projekti u trećim zemljama koji doprinose diversifikaciji opskrbe Unije mogu se podupirati iz relevantnih fondova, kao što su Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju i Europski fond za održivi razvoj plus.***

¹⁵ Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL 64, 26.3.2021., str. 30.).

(37) Kako bi se pronašlo rješenje za ograničenja javnih i privatnih ulaganja koja su trenutačno često fragmentirana, olakšala integracija i olakšao povrat ulaganja, Komisija, države članice i razvojne banke trebale bi se bolje koordinirati i stvoriti sinergiju među postojećim programima financiranja na razini Unije i na nacionalnoj razini te se pobrinuti za bolju koordinaciju i suradnju s industrijom i ključnim dionicima iz privatnog sektora. U tu svrhu trebala bi se osnovati posebna podskupina Odbora koja bi okupila stručnjake iz država članica, Komisije i relevantnih javnih financijskih institucija. Ta bi podskupina trebala raspravljati o potrebama za financiranjem pojedinačnih strateških projekata i postojećim mogućnostima financiranja tih projekata kako bi nositeljima projekata preporučila najbolji način za pristup postojećim mogućnostima financiranja. U raspravi i davanju preporuka o financiranju strateških projekata u trećim zemljama, Odbor bi posebno trebao uzeti u obzir strategiju Global Gateway¹⁶.

¹⁶ *Zajednička komunikacija Europskog parlamenta, Vijeća, Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, Odbora regija i Europske investicijske banke – Global Gateway (JOIN/2021/30 final).*

- I**
- (38) Privatna ulaganja društava, financijskih ulagatelja i kupaca od ključne su važnosti. Kad privatna ulaganja sama po sebi nisu dovoljna, za efektivno pokretanje projekata duž lanca vrijednosti kritičnih sirovina može biti potrebna javna potpora, npr. u obliku jamstva, zajmova ili vlasničkih i kvazivlasničkih ulaganja. Ta javna potpora može predstavljati državnu potporu. Takva potpora **trebala bi** imati poticajan učinak i biti nužna, primjerena i razmjerna. Postojeće smjernice za državne potpore, koje su nedavno detaljno revidirane u skladu s ciljevima usporedne tranzicije, pružaju brojne mogućnosti za potporu ulaganjima duž lanca vrijednosti kritičnih sirovina pod određenim uvjetima.
- (39) Javna potpora upotrebljava se kako bi se na razmjeran način otklonili određeni utvrđeni tržišni nedostaci ili popravile investicijske okolnosti koje nisu optimalne, pri čemu njezine mjere ne bi trebale udvostručavati privatno financiranje, istiskivati privatno financiranje niti narušavati tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. Mjere bi trebale imati jasnu dodanu vrijednost za Uniju.

- (40) Nestabilne cijene nekoliko strateških sirovina, pogoršane zbog ograničenih sredstava zaštite od rizika na dugoročnim tržištima, stvaraju prepreku za nositelje projekata koji nastoje osigurati financiranje za strateške sirovinske projekte i za potrošače niže u lancu vrijednosti koji nastoje osigurati stabilne i predvidljive cijene ključnih ulaznih materijala. Kako bi se smanjila neizvjesnost budućih cijena strateških sirovina ***i pritom ograničio rizik za sigurnost opskrbe radi zaštite funkcioniranja unutarnjeg tržišta***, potrebno je propisati uspostavljanje sustava koji bi zainteresiranim otkupljivačima i nositeljima strateških projekata omogućio da navode svoje ponude za kupnju odnosno prodaju te povezivao otkupljivače i nositelje čije ponude potencijalno međusobno odgovaraju jedna drugoj.

I

(41) Postojeće poznavanje i mapiranje nalazišta sirovina u Uniji potječe iz vremena kad opskrba kritičnim sirovinama za razvoj strateških tehnologija nije bila prioritet. ***Nedostatak ažuriranih geoloških informacija o kritičnim sirovinama u Uniji može ugroziti razvoj projekata vađenja, čime se oslabljuju naponi za smanjenje rizika za opskrbu i zaštitu funkcioniranja unutarnjeg tržišta.*** Kako bi prikupljale i ažurirale informacije o nalazištima kritičnih sirovina, države članice trebale bi, ***ako je to relevantno s obzirom na geološke uvjete,*** izraditi nacionalne programe ***mapiranja*** za opće istraživanje kritičnih sirovina ***i glavnih minerala s kojima se zajedno vade.*** ***To*** bi trebalo sadržavati mjere kao što su ***geološko*** mapiranje, geokemijske kampanje, geološko-znanstvena istraživanja i ponovna obrada postojećih geološko-znanstvenih skupova podataka. ***Time se povećava vjerojatnost pronalazjenja novih ležišta, što bi pak trebalo potaknuti ulaganja u istraživanje.***

U okviru istraživačkih programa također bi trebalo razmotriti primjenu novih tehnika istraživanja koje omogućuju utvrđivanje nalazišta na većoj dubini od konvencionalnih tehnika. Kako bi olakšale razvoj projekata za vađenje, države članice trebale bi objaviti određene osnovne informacije prikupljene u okviru svojih nacionalnih programa istraživanja, ako je primjenjivo u okviru infrastrukture za prostorne informacije utvrđene Direktivom 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷, a istodobni bi na zahtjev trebale pružati detaljnije informacije. Komisija može izdati smjernice za promicanje usklađenog formata istraživačkih programa.

¹⁷ *Direktiva 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. Ožujka 2007. o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE) (SL L 108, 25.4.2007., str. 1.).*

- (42) Svemirski podaci i usluge koje proizlaze iz promatranja Zemlje mogu pridonijeti stvaranju održivih lanaca vrijednosti kritičnih sirovina zahvaljujući stalnom protoku informacija, što može biti korisno za aktivnosti kao što su praćenje rudarskih područja, upravljanje tim područjima, procjenjivanje utjecaja na okoliš i socioekonomskog učinka ili istraživanje mineralnih sirovina. Budući da se promatranjem Zemlje mogu prikupiti podaci o udaljenim i nedostupnim područjima, države članice trebale bi to što više uzeti u obzir u izradi i provedbi svojih nacionalnih programa istraživanja.
- (43) Iako je potrebno ojačati lance vrijednosti kritičnih sirovina Unije radi povećanja sigurnosti opskrbe, lanci opskrbe kritičnim sirovinama i dalje će biti globalni i izloženi vanjskim čimbenicima. Nedavni i trenutačni događaji, od krize prouzročene bolešću COVID-19 do ničim izazvane i neopravdane vojne agresije na Ukrajinu, ukazali su na osjetljivost određenih lanaca opskrbe Unije na poremećaje. Kako bi države članice i europske industrije mogle predviđati poremećaje opskrbe i bile spremne za njihove posljedice, trebalo bi razviti mjere za **jačanje** kapaciteta za praćenje, koordinaciju strateških zaliha i jačanje pripravnosti društava.

(44) Države članice nemaju jednake sposobnosti za informiranje o riziku i predviđanje rizika niti su sve države članice razvile namjenske strukture za praćenje lanaca opskrbe kritičnim sirovinama koje mogu upozoriti društva na moguće rizike od poremećaja opskrbe. Iako su neka društva uložila sredstva u praćenje svojih lanaca opskrbe, druga nemaju kapacitete koji su za to potrebni. Stoga bi, s obzirom na globalnu dimenziju lanaca opskrbe kritičnim sirovinama i njihovu složenost, Komisija trebala razviti poseban instrument s podacima o praćenju kojim bi se procjenjivali rizici za sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama i kojim bi se prikupljene informacije stavljale na raspolaganje javnim tijelima i privatnim subjektima, što bi povećavalo sinergiju među državama članicama. Kako bi lanci vrijednosti Unije bili dovoljno pripremljeni za moguće poremećaje opskrbe ***koji bi mogli narušiti tržišno natjecanje i fragmentirati unutarnje tržište, kao što su oni izazvani geopolitičkim sukobima***, Komisija bi trebala provoditi testiranja otpornosti kojima bi se procjenjivala osjetljivost lanaca opskrbe strateškim sirovinama i njihova izloženost rizicima za sigurnost opskrbe.

Kad je to moguće, takve testove trebale bi provoditi nacionalne agencije država članica za opskrbu i informiranje koje su nadležne za kritične sirovine. Odbor bi trebao koordinirati Komisiju i države članice u izvođenju testova otpornosti. Ako nijedna država članica nema kapacitete za izvođenje potrebnog testa otpornosti za određenu stratešku sirovinu, Komisija bi ga trebala sama izvesti. ■ Komisija bi trebala predložiti i moguće strategije koje javna tijela i privatni subjekti mogu donijeti za ublažavanje rizika za sigurnost opskrbe, kao što su izgradnja strateških zaliha ili daljnja diversifikacija opskrbe. Kako bi se prikupile informacije koje su potrebne za provedbu mjera praćenja i testova otpornosti, Komisija bi trebala surađivati s relevantnom stalnom podskupinom Odbora, a države članice trebale bi utvrditi i pratiti najvažnije tržišne operatere ■ .

(45) Strateške zalihe važan su instrument za ublažavanje poremećaja opskrbe, posebno opskrbe sirovinama. Iako predloženi Instrument za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu dopušta uspostavljanje takvih zaliha u slučaju aktivacije režima pojačanog opreza na jedinstvenom tržištu, države članice i društva ne moraju stvarati ■ svoje strateške zalihe prije nego što dođe do poremećaja opskrbe. U EU-u usto ne postoji koordinacijski mehanizam koji bi omogućio izradu zajedničke procjene i analize mogućih preklapanja i sinergije. Stoga bi kao prvi korak, uzimajući u obzir trenutni nedostatak relevantnih informacija, države članice Komisiji trebale dostaviti informacije o *moćim* strateškim zalihama, *i ako postoje*, o tome upravljaju li njima javna tijela ili gospodarski subjekti u ime država članica. Te bi informacije trebale sadržavati *zbirne* količine dostupnih zaliha po pojedinoj strateškoj sirovini, prognozu kretanja zaliha te pravila i postupke koji se primjenjuju na te zalihe. Svi bi zahtjevi trebali biti razmjerni, uzeti u obzir troškove i trud potrebne za stavljanje podataka na raspolaganje i utjecaj zahtjeva na nacionalnu sigurnost te imati odgovarajuće rokove za dostavljanje traženih informacija.

Informacije o zalihama gospodarskih subjekata mogu se dodati u analizu, iako ovo nije zahtjev za te informacije. Komisija bi s podacima trebala postupati na siguran način i objaviti samo zbirne informacije. U drugom bi koraku Komisija na temelju prikupljenih informacija trebala izraditi prijedlog referentne vrijednosti za sigurnu količinu zaliha Unije, uzimajući u obzir ukupnu godišnju potrošnju tih strateških sirovina u Uniji. Odbor bi u dogovoru s Komisijom, na temelju usporedbe postojećih zaliha i ukupnih strateških zaliha strateških sirovina u Uniji, trebao moći izdati neobvezujuća mišljenja za države članice o tome kako da povećaju konvergenciju i potaknuti ih na stvaranje **strateških** zaliha. Odbor bi pritom trebao razmotriti jesu li i dalje potrebni poticaji za razvoj strateških zaliha privatnih **ili javnih** subjekata koji koriste strateške sirovine.

- (46) Komisija bi radi *poticanja* daljnje koordinacije trebala organizirati obvezno savjetovanje prije sudjelovanja država članica na međunarodnim forumima na kojima bi se moglo raspravljati o takvim strateškim zalihama, što bi prije svega činila u okviru posebne stalne podskupine Odbora. Kako bi se povećala komplementarnost između trenutnog prijedloga i drugih horizontalnih instrumenata ili instrumenata za neko specifično područje, Komisija bi trebala proslijediti prikupljene i agregirane informacije mehanizmima pojačanog opreza ili mehanizmima za upravljanje kriznim situacijama, kao što su savjetodavna skupina predloženog Instrumenta za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu, Europski odbor za poluvodiče iz europskog akta o čipovima, Odbor HERA-e ili Odbor za zdravstvene krize.

- (47) Kako bi bila dovoljno pripremljena za rješavanje mogućih poremećaja opskrbe, velika društva koja upotrebljavaju strateške sirovine u proizvodnji strateških tehnologija u Uniji trebala bi provesti **procjenu rizika za svoje lance opskrbe**. Time će se poduzećima omogućiti da uzmu u obzir rizike za sigurnost opskrbe strateškim sirovinama **i po potrebi** razviju odgovarajuće strategije ublažavanja rizika kako bi se bolje pripremila u slučaju poremećaja opskrbe. **Takva** velika društva **trebala bi u okviru te procjene rizika mapirati podrijetlo svojih strateških sirovina, analizirati čimbenike koji bi mogli utjecati na njihovu opskrbu i procijeniti njihovu osjetljivost na poremećaje u opskrbi. U slučaju otkrivanja slabih točaka utvrđena velika društva trebala bi uložiti napore kako bi ih ublažila. Ta bi se procjena trebala temeljiti na podacima koje su društva prikupila od svojih dobavljača, a ako takvi podaci nisu dostupni, na podacima koji su javno dostupni ili ih Komisija objavljuje, u mjeri u kojoj je to moguće. Države članice trebale bi imati mogućnost zahtijevati da se izvješće o provedenoj procjeni rizika dostavlja upravnim odborima trgovačkih društava. Kako bi se uzela u obzir potreba za zaštitom trgovinskih i poslovnih tajni te kako bi se ograničilo izlaganje slabosti društava, to izvješće ne bi trebalo biti javno.**

Na temelju tih mjera **trebalo bi** dodatno razmotriti **troškove** zbog mogućih **poremećaja** opskrbe, **bez propisivanja definiranih strategija ublažavanja**.

- (48) Brojna tržišta strateških sirovina nisu potpuno transparentna te su koncentrirana na strani ponude, što povećava pregovaračku moć prodavatelja i cijene za kupce. Kako bi doprinijela smanjenju cijena za poduzeća s poslovnim nastanom u Uniji, Komisija bi trebala uspostaviti sustav u kojem se može agregirati potražnja zainteresiranih kupaca. **Kako bi se izbjegao nerazmjerni učinak na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu, Komisija bi, uz savjetovanje s Europskim odborom za kritične sirovine, trebala provesti procjenu učinka sustava na tržište za svaku stratešku sirovinu koja se dodaje u sustav.** Pri uspostavljanju takvog sustava Komisija bi trebala uzeti u obzir iskustvo stečeno u provođenju sličnih mjera, posebno u pogledu zajedničke nabave plina u skladu s Uredbom Vijeća 2022/2576¹⁸. **Sve mjere u okviru tog mehanizma trebale bi biti u skladu s pravom tržišnog natjecanja Unije.**

¹⁸ **Uredba Vijeća (EU) 2022/2576 od 19. prosinca 2022. o jačanju solidarnosti boljom koordinacijom kupnje plina, pouzdanim referentnim vrijednostima cijena i prekograničnim razmjenama plina (SL L 335, 29.12.2022., str. 1.).**

- I**
- (49) Odredbe ove Uredbe o praćenju i strateškim zalihama ne podrazumijevaju usklađivanje nacionalnog prava niti zamjenjuju postojeće mehanizme. Poticaji za praćenje i pripravnost za rizik trebali bi biti u skladu s europskim instrumentima. Stoga bi se instrumenti kao što su predloženi Instrument za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu, čiji je cilj predvidjeti, ublažiti i odgovoriti na krizu koja utječe na funkcioniranje jedinstvenog tržišta, ili Uredba Vijeća (EU) 2022/2372¹⁹ o okviru mjera za osiguravanje opskrbe medicinskim protumjerama relevantnim za krizne situacije u slučaju izvanrednog stanja u području javnog zdravlja na razini Unije mogli i dalje primjenjivati na kritične i strateške sirovine u slučaju krize ili prijetnje u onoj mjeri u kojoj su ti materijali obuhvaćeni područjem primjene takvih instrumenata. Komplementarnost i usklađenost ove Uredbe i kriznih instrumenata trebalo bi postići **Komisija** razmjenom informacija *između odgovarajućih savjetodavnih i upravljačkih tijela osnovanih tim kriznim instrumentima*.

¹⁹ *Uredba Vijeća (EU) 2022/2372 od 24. listopada 2022. o okviru mjera za osiguravanje opskrbe medicinskim protumjerama relevantnim za krizne situacije u slučaju izvanrednog stanja u području javnog zdravlja na razini Unije (SL L 314, 6.12.2022., str. 64.).*

(50) Većina kritičnih sirovina su metali, koji se u načelu mogu beskonačno reciklirati, iako to ponekad znači manju kvalitetu. To omogućuje prelazak na istinski kružno gospodarstvo u kontekstu zelene tranzicije, ***dok se istodobno povećava dostupnost kritičnih sirovina i time doprinosi sigurnosti opskrbe***. Nakon početne faze naglog rasta potražnje za kritičnim sirovinama za nove tehnologije, u kojoj će primarno vađenje i prerada i dalje biti glavni izvor sirovina, recikliranje bi trebalo sve ***više smanjivati*** potrebu za primarnim vađenjem i njegove posljedice. ***To bi trebalo učiniti uz istodobno održavanje visoke razine kapaciteta za recikliranje u Uniji preko čvrstog tržišta sekundarnih kritičnih sirovina***. Međutim, stope recikliranja većine kritičnih sirovina danas su niske, ***a tokovi otpada kao što su baterije, električna i elektronička oprema te vozila šalju se na recikliranje izvan Unije***. Sustavi i tehnologije recikliranja često nisu prilagođeni posebnostima tih sirovina. ***Inovacije imaju važnu ulogu u smanjenju potrebe za kritičnim sirovinama, smanjenju rizika od nestašice u opskrbi i razvoju tehnologija recikliranja kako bi se na odgovarajući i siguran način vadili materijali iz otpada***. Stoga je potrebno donijeti ***hitne*** mjere za rješavanje problema koji ograničavaju potencijal za kružnost.

- I
- (51) Države članice zadržavaju važne nadležnosti u području kružnosti, na primjer u području sustava skupljanja i obrade otpada. Trebalo bi iskoristiti te nadležnosti kako bi se povećala stopa skupljanja i recikliranja za tokove otpada s visokim potencijalom uporabe kritičnih sirovina, **uključujući elektronički otpad**, npr. uvođenjem financijskih poticaja kao što su popusti, novčane nagrade ili sustavi povrata pologa, **uz očuvanje cjelovitosti unutarnjeg tržišta. Kako bi se povećala upotreba sekundarnih kritičnih sirovina, to bi moglo uključivati i različite naknade za odgovornost proizvođača, pod uvjetom da takve naknade postoje u nacionalnom pravu, u korist proizvoda koji sadržavaju veći udio sekundarnih kritičnih sirovina oporabljenih iz otpada recikliranog u skladu s okolišnim standardima utvrđenima u pravu Unije. Takve sekundarne kritične sirovine oporabljene iz otpada trebale bi uključivati uporabu koja se provodi u skladu sa standardima trećih zemalja koji pružaju jednaku zaštitu kao standardi Unije.**

I tijela država članica trebala bi pridonijeti tome kao kupci kritičnih sirovina i proizvoda koji ih sadržavaju, a nacionalni programi za istraživanje i inovacije trebali bi uložiti znatna sredstva za poboljšanje znanja i tehnologije za kružnost kritičnih sirovina i učinkovitost materijala. Naposljetku, države članice trebale bi promicati uporabu kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala poboljšanjem dostupnosti informacija te uklanjanjem pravnih, gospodarskih i tehničkih prepreka. Države članice trebale bi kao moguće rješenje razmotriti mehanizme podjele rizika između subjekata i pojedinačne države članice za promicanje uporabe iz zatvorenih postrojenja za gospodarenje otpadom. ***Odbor bi također trebao olakšati razmjenu najboljih praksi među državama članicama u pogledu izrade i provedbe njihovih nacionalnih programa.***

I

- (52) Unija u brojnim regijama već vrlo dugo vadi sirovine, što je dovelo do toga da u zatvorenim postrojenjima postoje znatne količine otpada od vađenja minerala, pri čemu potencijal tog otpada za dobivanje kritičnih sirovina uglavnom još nije analiziran jer je njihova gospodarska važnost tek nedavno porasla. Oporaba kritičnih sirovina iz postrojenja za gospodarenje otpadom od vađenja minerala može *povećati kapacitet Unije te istodobno* stvarati gospodarsku vrijednost i otvarati nova radna mjesta u povijesnim rudarskim regijama, koje su često pogođene deindustrijalizacijom i propadanjem. Krupne prepreke boljem iskorištavanju potencijala kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala su to što se nije obraćala pozornost na udio kritičnih sirovina u tom otpadu i to što o njemu nema informacija, posebno kad je riječ o otpadu u zatvorenim postrojenjima za gospodarenje otpadom.
- (53) Oporaba kritičnih sirovina iz postrojenja za gospodarenje otpadom od vađenja minerala trebala bi biti dio vrednovanja relevantnih postrojenja za gospodarenje otpadom. Direktivom 2006/21/EZ utvrđuju se visoki zahtjevi za gospodarenje otpadom od industrija vađenja minerala koji se odnose na zaštitu okoliša i ljudskog zdravlja. Te bi visoke zahtjeve trebalo zadržati, no trebalo bi utvrditi i dodatne mjere kako bi se što više povećala oporaba kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala.

- (54) Operateri postojećih i novih postrojenja za gospodarenje otpadom od vađenja minerala trebali bi provesti studije o preliminarnoj gospodarskoj procjeni uporabe kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala koji se nalazi na lokaciji i takvog otpada koji se još stvara. U skladu s hijerarhijom otpada utvrđenom u Direktivi 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća²⁰ trebalo bi dati prednost sprečavanju stvaranja otpada koji sadržava kritične sirovine vađenjem kritičnih sirovina iz izvađenih količina prije nego što on postane otpad. Pri izradi studije operateri bi trebali prikupiti potrebne informacije, uključujući one o koncentraciji i količinama kritičnih sirovina u otpadu od vađenja minerala, pa razmotriti opcije za procese, aktivnosti ili poslovne aranžmane koji bi mogli omogućiti gospodarski održivu uporabu kritičnih sirovina. To je dodatna obveza osim obveza utvrđenih u Direktivi 2006/21/EZ i nacionalnim zakonima kojima se ta direktiva prenosi te se izravno primjenjuje. Operateri i nadležna tijela trebali bi pri ispunjavanju te obveze nastojati svesti administrativno opterećenje na najmanju moguću mjeru i integrirati postupke koliko god je moguće.

²⁰ *Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.).*

(55) Kako bi riješile problem trenutačno nedostatnih informacija o potencijalu kritičnih sirovina iz zatvorenih postrojenja za gospodarenje otpadom od vađenja minerala, države članice trebale bi uspostaviti bazu podataka sa svim relevantnim informacijama za promicanje uporabe, posebno o količinama i koncentracijama kritičnih sirovina u postrojenjima za gospodarenje otpadom od vađenja minerala, u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju. Te bi informacije trebalo objaviti u jasnom, digitalnom obliku na temelju kojeg bi bio moguć pristup detaljnijim tehničkim informacijama. Kako bi omogućile jednostavan pristup informacijama, države članice trebale bi, npr. uspostaviti kontaktnu točku za detaljniju komunikaciju s potencijalnim nositeljima projekata uporabe kritičnih sirovina. Baza podataka trebala bi biti osmišljena tako da potencijalnim nositeljima projekata omogući jednostavnu identifikaciju postrojenja s visokim potencijalom za gospodarski održivu uporabu. Kako bi bolje usmjerile ograničene resurse, države članice trebale bi postupno prikupljati informacije i pritom poduzimati zahtjevnije mjere u pogledu prikupljanja informacija samo za postrojenja s najvećim potencijalom. Aktivnosti prikupljanja informacija trebale bi za cilj imati pružanje točnih i reprezentativnih informacija o postrojenjima za gospodarenje otpadom od vađenja minerala i dobivanje najbolje moguće procjene potencijala za uporabu kritičnih sirovina.

(56) Trajni magneti ugrađeni su u velik broj proizvoda, pri čemu je najvažnija i najbrže rastuća njihova primjena u vjetrenim turbinama i električnim vozilima, a prisutni su i u brojnim drugim proizvodima, kao što su uređaji za **magnetsku** rezonanciju, industrijski roboti, laka prijevozna sredstva, generatori hlađenja, dizalice topline, elektromotori, industrijske električne pumpe, automatske perilice rublja, bubnjaste sušilice rublja, mikrovalne pećnice, usisavači i perilice posuđa, koji sadržavaju znatne količine tih magneta koje se isplati oporabiti. ***Električni motori bi trebali biti uključeni kad su dio drugog proizvoda.*** Većina trajnih magneta, posebno vrste magneta s najboljim performansama, sadržava kritične sirovine, kao što su neodimij, praseodimij, disprozij i terbij, bor, samarij, nikal ili kobalt. Njihovo je recikliranje moguće, ali se danas u Uniji ti magneti recikliraju samo u malim razmjerima ili u kontekstu istraživačkih projekata. Trajni magneti stoga bi trebali biti prioritetni proizvod za povećanje kružnosti, ***čime se potiče sekundarno tržište trajnih magneta i jamči sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama.***

- (57) Kako bi mogli djelotvorno reciklirati magnete, subjekti za recikliranje moraju imati pristup potrebnim informacijama o količini, vrsti i kemijskom sastavu magneta u proizvodu, njihovoj lokaciji, korištenoj oblozi, ljepilima i aditivima i informacijama o tome kako **sigurno** izvaditi trajne magnete iz proizvoda. Kako bi postojao poslovni model za recikliranje magneta, trajni magneti ugrađeni u proizvode stavljene na tržište Unije trebali bi s vremenom sadržavati sve veću količinu recikliranih materijala. U početnoj fazi bi se davale transparentne informacije o recikliranom sadržaju, nakon čega bi se na temelju namjenske procjene odgovarajućeg udjela recikliranog sadržaja i vjerojatnih učinaka trebao utvrditi minimalni **reciklirani sadržaj**.

- (58) Održivost proizvodnih i opskrbnih lanaca kritičnih sirovina koje se prodaju na tržištu Unije često je certificirana. Ta se certifikacija može dobiti u okviru niza dostupnih javnih i privatnih certifikacijskih programa koji se razlikuju po opsegu i strogosti, zbog čega bi se moglo dovesti u pitanje narav i istinitost tvrdnji o relativnoj održivosti kritičnih sirovina stavljenih na tržište Unije na temelju takvog certifikata. Komisija bi trebala biti ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima se priznaju certifikacijski programi koji bi se trebali smatrati pouzdanima, čime bi se tijelima i sudionicima na tržištu pružila zajednička osnova za procjenu održivosti kritičnih sirovina. Trebalo bi priznavati samo certifikacijske programe koji *sadržavaju odredbe o provjeri koju provodi neovisna treća strana i praćenju usklađenosti. Kad je riječ o zaštiti okoliša, certifikacijski programi trebali bi obuhvaćati rizike povezane s, primjerice, zrakom, vodom, tlom, biološkom raznolikošću i gospodarenjem otpadom.*

Zahtjevi u pogledu svih dimenzija održivosti trebali bi osigurati visoku razinu socijalne zaštite i zaštite okoliša te biti u skladu sa zakonodavstvom Unije ili međunarodnim instrumentima navedenima u Prilogu III. Kako bi im se omogućili učinkovitost postupaka, nositeljima projekata koji podnose zahtjev za status strateškog projekta trebalo bi dopustiti da kao *relevantan* dokaz održivosti provedbe svojih projekata navedu sudjelovanje u priznatom programu, čime se doprinosi sigurnoj i održivoj opskrbi kritičnim sirovinama. Navedeni programi trebali bi obuhvaćati sve dimenzije održivosti kad se koristi ta mogućnost. Pri priznavanju takvih certifikacijskih programa Komisija bi trebala uzeti u obzir iskustvo stečeno u ocjenjivanju programa certificiranja u kontekstu drugog zakonodavstva Unije, posebno u pogledu ocjenjivanja sličnih programa u kontekstu Uredbe (EU) 2017/821 Europskog parlamenta i Vijeća²¹ i Uredbe (EU) 2023/1542 Europskog parlamenta i Vijeća²².

²¹ **Uredba (EU) 2017/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o utvrđivanju obveza dužne pažnje u lancu opskrbe za uvoznike Unije koji uvoze kositar, tantal i volfram, njihove rude i zlato podrijetlom iz sukobima pogođenih i visokorizičnih područja (SL L 130, 19.5.2017., str. 1.).**

²² **Uredba (EU) 2023/1542 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2023. o baterijama i otpadnim baterijama, izmjeni Direktive 2008/98/EZ i Uredbe (EU) 2019/1020 te stavljanju izvan snage Direktive 2006/66/EZ (SL L 191, 28.7.2023., str. 1.).**

(59) Proizvodnja kritičnih sirovina u lancu vrijednosti ima posljedice za okoliš, među ostalim za klimu, vodu, *tlo*, faunu i floru. Kako bi se takva šteta ograničila i potaknula proizvodnja održivijih kritičnih sirovina, Komisiju bi trebalo ovlastiti da uspostavi sustav za izračun ekološkog otiska kritičnih sirovina koji uključuje postupak provjere, čime bi se zajamčilo da su informacije o ekološkom otisku kritičnih sirovina stavljenih na tržište Unije javno dostupne *i da olakšavaju kružnost kritičnih sirovina*. Sustav bi se trebao temeljiti na znanstveno utemeljenim metodama procjene i relevantnim međunarodnim normama za procjenu životnog ciklusa. Zahtjev objavljivanja ekološkog otiska sirovine trebao bi biti primjenjiv samo kad se na temelju namjenske procjene zaključi da bi se na taj način olakšala nabava kritičnih sirovina s manjim učinkom na okoliš, a time i pridonijelo postizanju klimatskih i ekoloških ciljeva Unije bez nerazmjernog utjecaja na trgovinske tokove *i gospodarske troškove*.

Nakon primjene relevantnih metoda izračuna Komisija bi trebala utvrditi razrede učinkovitosti za kritične sirovine, čime bi omogućila potencijalnim kupcima da lako usporede relativni ekološki otisak dostupnih sirovina i usmjerila tržište prema održivijim sirovinama. Prodavatelji kritičnih sirovina trebali bi se pobrinuti da deklaracija o ekološkom otisku bude dostupna njihovim kupcima. Transparentnost relativnog otiska kritičnih sirovina stavljenih na tržište Unije može poduprijeti i druge politike na razini Unije i na nacionalnoj razini, kao što su poticaji ili kriteriji za zelenu javnu nabavu, kojima se potiče proizvodnja kritičnih sirovina s manjim utjecajem na okoliš.

- (60) Metode mjerenja ekološkog otiska predstavljaju relevantnu osnovu za definiranje pravila za izračun. Temelje se na znanstveno valjanim metodama procjenjivanja koje uzimaju u obzir kretanja na međunarodnoj razini i obuhvaćaju utjecaj na okoliš, uključujući klimatske promjene i utjecaj na vodu, zrak, tlo, resurse, uporabu zemljišta i toksičnost.

- (61) **Trebalo bi osigurati da** prije stavljanja **proizvoda ili sirovina na tržište odgovorni proizvođač ocijeni** njihovu sukladnost sa zahtjevima za poboljšanje kružnosti trajnih magneta i za deklaraciju o ekološkom otisku kritičnih sirovina, a nadležna nacionalna tijela trebala bi osigurati djelotvorno ispunjavanje navedenih zahtjeva. Odredbe o sukladnosti i nadzoru tržišta utvrđene u Uredbi (EU) 2019/1020²³ i **Direktivi 2009/125/EZ** osmišljene su za rješavanje tog problema pa bi se stoga trebale primjenjivati i na te zahtjeve. **Komisija bi stoga trebala biti ovlaštena za donošenje delegiranih akata radi dopunjavanja ove Uredbe kako bi se osiguralo da se te odredbe primjenjuju prema potrebi u kontekstu ove Uredbe.** Kako bi se dodatno zajamčila optimalna primjena postojećih okvira, sukladnost proizvoda koji podliježu homologaciji na temelju Uredbe (EU) 2018/858 **Europskog parlamenta i Vijeća**²⁴ ili Uredbe (EU) br. 168/2013 **Europskog parlamenta i Vijeća**²⁵ trebala bi se osiguravati na temelju postojećeg sustava za homologaciju.
- (62) Kako je propisano u članku 10. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1025/2012, Komisija bi od europskih organizacija za normizaciju trebala zatražiti da sastave europske norme kojima se pridonosi ciljevima ove Uredbe.

²³ Uredba (EU) 2019/1020 **Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o nadzoru tržišta i sukladnosti proizvoda i o izmjeni Direktive 2004/42/EZ i uredbi (EZ) br. 765/2008 i (EU) br. 305/2011 (SL L 169, 25.6.2019., str. 1.).**

²⁴ Uredba (EU) 2018/858 **Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o homologaciji i nadzoru tržišta motornih vozila i njihovih prikolica te sustavâ, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila, o izmjeni uredbi (EZ) br. 715/2007 i (EZ) br. 595/2009 te o stavljanju izvan snage Direktive 2007/46/EZ (SL L 151, 14.6.2018., str. 1.).**

²⁵ Uredba (EU) br. 168/2013 **Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2013. o homologaciji i nadzoru tržišta vozila na dva ili tri kotača i četverocikala (SL L 60, 2.3.2013., str. 52.).**

(63) Unija je sklopila strateška partnerstva s trećim zemljama u području sirovina u svrhu provedbe akcijskog plana iz 2020. za kritične sirovine. Na tome bi trebalo i dalje raditi kako bi se diversificirala opskrba. Kako bi se izradio i zajamčio usklađen okvir za sklapanje budućih partnerstava, u okviru komunikacije u Odboru države članice i Komisija trebale bi raspravljati ■ , među ostalim u pogledu toga ostvaruju li postojeća partnerstva predviđene ciljeve, sadržaja takvih partnerstava i njihove usklađenosti te potencijalnog sinergijskog učinka bilateralne suradnje država članica s relevantnim trećim zemljama. **To bi trebalo učiniti ne dovodeći u pitanje ovlasti Vijeća u skladu s Ugovorima.** Unija bi u skladu sa svojom strategijom Global Gateway trebala sklapati uzajamno korisna partnerstva s tržištima u nastajanju i gospodarstvima u razvoju, koja pridonose diversifikaciji njezina lanca opskrbe sirovinama i ostvaruju dodanu vrijednost u proizvodnji u tim zemljama.

(64) *Strateški projekti u trećim zemljama, posebno u onima u kojima nije sklopljeno strateško partnerstvo, mogu biti posebno rizični za ulagače i često uvelike ovisiti o političkoj potpori u ciljnoj zemlji. Taj se situacija može ublažiti većom podjelom rizika među zainteresiranim društvima koja djeluju u strateškom interesu Unije. Stoga bi trebalo pružiti potporu kako bi se poduzećima, među ostalim ako djeluju kao konzorciji, ne dovodeći u pitanje primjenu članka 101. Ugovora, omogućio pristup tržištima u trećim zemljama koje nisu obuhvaćene strateškim partnerstvom ili sporazumom o slobodnoj trgovini. To može uključivati pružanje mreže potpore kako bi im se pomoglo u uspostavi kontakata u predmetnoj trećoj zemlji i prikupljanju informacija o lokalnim i regionalnim okolnostima.*

█

- (65) Kako bi se podržalo izvršavanje zadaća koje se odnose na razvoj strateških projekata i njihovo financiranje, programe istraživanja, kapacitete za praćenje ili strateške zalihe i kako bi Komisija dobila odgovarajuće savjete, potrebno je osnovati Europski odbor za kritične sirovine. ■ Odbor bi se trebao sastojati od država članica i Komisije i trebao bi omogućiti sudjelovanje trećih strana kao promatrača, *posebno Europskog parlamenta*. Kako bi se razvilo stručno znanje potrebno za izvršavanje određenih zadaća, Odbor bi trebao osnovati stalne podskupine za financiranje, *javno prihvaćanje*, istraživanje, praćenje i strateške zalihe, *kao i za kružnost, učinkovitost resursa i zamjenu*, koje bi trebale raditi kao mreža u kojoj sudjeluju relevantna nacionalna tijela i koje bi se prema potrebi trebale savjetovati s industrijom, akademskom zajednicom, civilnim društvom i drugim relevantnim dionicima. Savjeti i mišljenja Odbora trebali bi biti neobvezujući te bi Komisija i bez njih trebala moći izvršavati svoje zadaće na temelju ove Uredbe.
- (66) Nepostojanje napretka u postizanju ciljeva, među ostalim referentnih vrijednosti za kapacitete i diversifikaciju, može ukazivati na potrebu za donošenjem dodatnih mjera. Komisija bi stoga trebala pratiti napredak u postizanju tih ciljeva.

- (67) Kako bi se administrativno opterećenje država članica svelo na najmanju moguću mjeru, trebalo bi racionalizirati različite obveze izvješćivanja, a Komisija bi trebala izraditi predložak koji bi državama članicama omogućio da svoje obveze izvješćivanja o projektima, istraživanju, praćenju ili strateškim zalihama ispunjavaju redovitim objavljivanjem jedinstvenog dokumenta, koji može biti povjerljive ili ograničene prirode.
- (68) Kako bi suradnja nadležnih tijela na razini Unije i na nacionalnoj razini bila pouzdana i konstruktivna, sve strane uključene u primjenu ove Uredbe trebale bi poštovati povjerljivost informacija i podataka prikupljenih u obavljanju svojih zadaća. Komisija i nadležna nacionalna tijela, njihovi dužnosnici, državni službenici i druge osobe koje rade pod nadzorom tih tijela te dužnosnici i državni službenici drugih tijela država članica ne bi smjeli otkrivati informacije koje su prikupili ili razmijenili u skladu s ovom Uredbom i koje su obuhvaćene obvezom čuvanja poslovne tajne. To bi se trebalo odnositi i na Europski odbor za kritične sirovine. Podatke bi trebalo obrađivati i pohranjivati u sigurnom okruženju.

- (69) Pri donošenju delegiranih akata u skladu s člankom 290. UFEU-a posebno je važno da Komisija u svojem pripremnom radu provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva²⁶ od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

²⁶ *Međuinstitucijski sporazum Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o boljoj izradi zakonodavstva (SL L 123, 12.5.2016., str. 1., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj?locale=hr).*

(70) Radi osiguravanja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za (a) utvrđivanje predložaka koji će se koristiti za zahtjeve za priznavanje strateških projekata, izvješća o napretku povezana sa strateškim projektima, nacionalne programe istraživanja i izvješćivanje koje države članice vrše o istraživanju, praćenju, strateškim zalihama i kružnosti, (b) utvrđivanje proizvoda, dijelova i tokova otpada s visokim potencijalom oporabe kritičnih sirovina i (c) utvrđivanje kriterija i njihove primjene za priznavanje programa koji se odnose na održivost kritičnih sirovina. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća²⁷.

²⁷ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., *ELI*: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj?locale=hr>).

(71) Kako bi se zajamčilo poštovanje obveza utvrđenih u ovoj Uredbi, ▯ društva koja ne postupaju u skladu sa svojim obvezama, među ostalim u pogledu pripravnosti za rizik, izvješćivanja o projektima i informacija o mogućnosti recikliranja, trebala bi podlijegati sankcijama. Stoga je potrebno da države članice u nacionalnom zakonodavstvu utvrde djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće sankcije za nepridržavanje ove Uredbe. ***Države članice također trebaju osigurati da nositelji projekata imaju pristup, prema potrebi, upravnom ili sudskom preispitivanju u skladu s nacionalnim pravom.***

- (72) Komisija bi trebala provesti evaluaciju ove Uredbe. U skladu sa stavkom 22. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva ta bi se evaluacija trebala temeljiti na pet kriterija, a to su učinkovitost, djelotvornost, važnost, usklađenost i dodana vrijednost za EU, te bi trebala biti temelj za procjene učinka mogućih daljnjih mjera. Komisija bi Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru trebala podnijeti izvještaj o provedbi ove Uredbe i napretku u postizanju njezinih ciljeva, uključujući referentne vrijednosti za kapacitete i diversifikaciju. U izvješću bi se trebala i procijeniti prikladnost utvrđivanja maksimalnih pragova za ekološki otisak na temelju provedbe mjera povezanih s transparentnosti ekološkog otiska kritičnih sirovina. ***Komisija bi također trebala ocijeniti potrebu za referentnim vrijednostima za 2040. i 2050. te za određenim strateškim sirovinama, usklađenost zakonodavstva Unije u području zaštite okoliša i ove Uredbe, posebno u pogledu prioritetnog statusa strateških projekata, učinka zajedničkog sustava nabave uspostavljenog u skladu s člankom 25. na konkurenciju na unutarnjem tržištu i primjerenosti uspostave daljnjih mjera za povećanje skupljanja, razvrstavanja i obrade otpada, posebno u pogledu metalnih ostataka.***

- (73) Odredbe koje se odnose na mjere iz ove Uredbe koje predstavljaju državnu potporu ne dovode u pitanje primjenu članaka 107. i 108. Ugovora.
- (74) Budući da države članice ne mogu u dovoljnoj mjeri ostvariti ciljeve ove Uredbe, odnosno poboljšanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta uspostavom okvira za jamčenje pristupa sigurnoj i održivoj opskrbi kritičnim sirovinama u Uniji, nego se zbog njihova opsega i učinaka ti ciljevi mogu ostvariti samo na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Poglavlje 1.

Opće odredbe

Članak 1.

Predmet i ciljevi

1. Opći je cilj ove Uredbe poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta uspostavom okvira za jamčenje pristupa sigurnoj, **otpornoj** i održivoj opskrbi kritičnim sirovinama u Uniji, **među ostalim poticanjem učinkovitosti i kružnosti u cijelom lancu vrijednosti**.
2. Kako bi se ostvario opći cilj iz stavka 1., ovom se Uredbom **utvrđuju mjere usmjerene na:**
 - (a) **smanjenje rizika od poremećaja u opskrbi kritičnim sirovinama koji bi mogli narušiti tržišno natjecanje i fragmentirati unutarnje tržište, posebno utvrđivanjem i podupiranjem strateških projekata kojima se doprinosi smanjenju ovisnosti i diversifikaciji uvoza te ulaganjem napora u poticanje tehnološkog napretka i učinkovitosti resursa kako bi se ublažilo očekivano povećanje potrošnje kritičnih sirovina u Uniji;**

- █
- (b) **poboljšanje sposobnosti** Unije da prati i ublažava rizike za sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama;
 - (c) **omogućavanje slobodnog kretanja** kritičnih sirovina i proizvoda koji ih sadržavaju na tržištu Unije i visoku razinu zaštite okoliša i **održivosti, među ostalim** poboljšanjem njihove kružnosti i održivosti █ .
- █

Članak 2. Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „sirovina” znači tvar u prerađenom ili neprerađenom stanju koja se koristi kao materijal u proizvodnji poluproizvoda ili proizvoda, ne uključujući tvari koje se prvenstveno koriste kao hrana za ljude, hrana za životinje ili gorivo;
2. „kritične sirovine” znači sirovine kako su definirane u članku 4.;
3. „strateške sirovine” znači sirovine kako su definirane u članku 3.;
4. „lanac vrijednosti sirovina” znači sve aktivnosti i procesi u istraživanju, vađenju, preradi i recikliranju sirovina;
5. „istraživanje” znači sve aktivnosti čiji je cilj pronalaženje i utvrđivanje svojstava nalazišta minerala;

6. „vađenje” znači **■** vađenje ruda, minerala i biljnih proizvoda iz izvora **u obliku glavnog proizvoda ili nusproizvoda**, što obuhvaća podzemna nalazišta minerala, podvodna nalazišta minerala, vađenje minerala **iz** vode, ugušćenu morsku vodu i drveće;
7. „Unijin kapacitet vađenja” znači zbroj najvećih godišnjih količina proizvedenih iz vađenja ruda, minerala, biljnih proizvoda i koncentrata sa strateškim kritičnim sirovinama, u što su uključene proizvodne radnje koje su obično smještene na ili u blizini lokacije vađenja, pri čemu se ta proizvodnja nalazi u Uniji;
8. „**nalazište minerala**” znači **svaki određeni mineral ili kombinacija minerala koji se pojavljuju u masi ili ležištu od potencijalnog gospodarskog interesa**;
9. „rezerve” znači sva nalazišta minerala iz kojih se može gospodarski isplativo vaditi **u kontekstu određenog tržišta**;

- 10.** „prerada” znači svi fizički, kemijski i biološki procesi u preradi sirovina iz ruda, minerala, biljnih proizvoda i otpada u čiste metale, slitine i druge gospodarski iskoristive oblike, **uključujući, ali ne ograničavajući se na obogaćivanje, odvajanje, taljenje i rafiniranje, isključujući obradu metala i daljnju preradu u poluproizvode i proizvode;**
- 11.** „Unijin kapacitet prerade” znači zbroj najvećih godišnjih količina proizvedenih iz prerade za dobivanje strateški kritičnih sirovina, u što nisu uključene takve radnje koje se obično vrše na ili u blizini lokacije vađenja, pri čemu se ta proizvodnja nalazi u Uniji;
- 12.** „recikliranje” znači **recikliranje u smislu Direktive 2008/98/EZ;**
- 13.** „Unijin kapacitet recikliranja” znači zbroj najvećih godišnjih količina proizvedenih iz recikliranja za dobivanje strateških sirovina **nakon ponovne obrade**, u što su uključeni razvrstavanje i prethodna obrada otpada u sekundarne sirovine, pri čemu se ta proizvodnja nalazi u Uniji;

14. „godišnja potrošnja strateških sirovina” znači zbroj količine strateških sirovina koje poduzeća s poslovnim nastanom u Uniji potroše u prerađenom obliku, u što ne ulaze strateške sirovine u poluproizvodima i proizvodima stavljenima na tržište u Uniji;

15. „rizik za sigurnost opskrbe” znači rizik opskrbe izračunan u skladu s Prilogom II.;

■

16. *„projekt u području kritičnih sirovina” znači svako planirano postrojenje ili planirano znatno proširenje odnosno planirana znatna prenamjena postojećeg postrojenja koje služi za vađenje, preradu ili recikliranje kritičnih sirovina kako je definirano u članku 4.;*

17. „otkupljivač” znači poduzeće koje je s nositeljem projekta sklopilo ugovor o otkupu;

- 18.** „sporazum o otkupu” znači svaki ugovorni sporazum između poduzeća i nositelja projekta koji sadržava ili obvezu poduzeća da otkupljuje dio sirovina proizvedenih u okviru određenog sirovinskog projekta tijekom određenog razdoblja ili obvezu nositelja projekta da poduzeću ponudi takav otkup;
- 19.** „nositelj projekta” znači poduzeće ili konzorcij poduzeća koji izvode sirovinski projekt;
- 20.** „proces izdavanja dozvola” znači proces koji obuhvaća sve bitne ■ dozvole ■ za izgradnju *projekata u području kritičnih sirovina* te upravljanje njima, uključujući prema potrebi građevinske dozvole, dozvole za *uporabu kemikalija*, dozvole za priključenje na elektroenergetsku mrežu, procjene utjecaja na okoliš i ekološka odobrenja – i sve ■ zahtjeve i postupke *od potvrde valjanosti zahtjeva* do sveobuhvatne obavijesti *odgovorne jedinstvene kontaktne točke* iz članka 9. stavka 1.;

21. „sveobuhvatna odluka” znači odluka ili skup odluka koje su donijela tijela država članica
█ o tome hoće li se nositelju projekta odobriti izvođenje sirovinskog projekta, pri čemu se
time ne dovode u pitanje odluke donesene u kontekstu █ postupka žalbe;
22. **„nacionalni program” znači nacionalni program ili skup programa koji pokrivaju cijelo
državno područje, a pripremaju ga i donose nacionalna i regionalna tijela;**
23. „opće istraživanje” znači istraživanje na nacionalnoj ili regionalnoj razini koje nije ciljano
istraživanje;
24. „ciljano istraživanje” znači detaljno istraživanje određenog nalazišta jednog minerala;

█

25. „karta potencijalnih nalazišta” znači karta na kojoj su označena područja na kojima je vjerojatno da postoje mineralna nalazišta određene sirovine;
26. „poremećaj opskrbe” znači neočekivano znatno smanjenje dostupnosti određene sirovine ili znatno povećanje cijene te sirovine iznad uobičajene volatilnosti tržišnih cijena;
27. „lanac opskrbe sirovina” znači sve aktivnosti i procesi u lancu vrijednosti sirovine do točke u kojoj se sirovina koristi kao materijal u proizvodnji poluproizvoda ili proizvoda;
28. „strategije ublažavanja” znači pravila koja gospodarski subjekti definiraju kako bi ograničili vjerojatnost poremećaja opskrbe u svojem lancu opskrbe ili kako bi ublažili štete uzrokovane takvim poremećajem svoje gospodarske djelatnosti;
29. „najvažniji tržišni operateri” znači *poduzeća u lancu opskrbe kritičnim sirovinama Unije i društva niže u lancu vrijednosti koja troše kritične sirovine čije je pouzdano funkcioniranje ključno za opskrbu kritičnim sirovinama;*

30. „strateška zaliha” znači količina određene sirovine u bilo kojem obliku koju javni ili privatni operater skladišti kako bi je mogao pustiti u opticaj u slučaju poremećaja opskrbe;
31. „veliko društvo” znači svako trgovačko društvo koje je u prosjeku imalo više od 500 zaposlenika i globalni neto promet veći od 150 milijuna EUR u posljednjoj financijskoj godini za koju je sastavljen godišnji financijski izvještaj;
32. „strateške tehnologije” znači **ključne** tehnologije potrebne za zelenu i digitalnu tranziciju i za obrambene i **aeronautičke** primjene;
33. „upravno vijeće” znači upravno ili nadzorno tijelo odgovorno za nadzor nad izvršnim upravljanjem društva ili, ako takvo tijelo ne postoji, osoba ili osobe koje obavljaju istovjetne funkcije;
34. „**otpad**” znači **otpad u smislu Direktive 2008/98/EZ**;

35. „skupljanje” znači *skupljanje u smislu Direktive 2008/98/EZ*;
36. „obrada” znači *obrada u smislu Direktive 2008/98/EZ*;
37. „oporaba” znači *oporaba u smislu Direktive 2008/98/EZ*;
38. „*ponovna uporaba*” znači *ponovna uporaba u smislu Direktive 2008/98/EZ*;
39. „otpad od vađenja minerala” znači otpad od vađenja minerala u smislu Direktive 2006/21/EZ;
40. „postrojenje za gospodarenje otpadom od vađenja minerala” znači postrojenje za gospodarenje otpadom u smislu Direktive 2006/21/EZ;
41. „preliminarna gospodarska procjena” znači rana, konceptualna procjena potencijalne gospodarske isplativosti sirovinskog projekta oporabe kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala;

42. „uređaj za magnetsku rezonanciju” znači neinvazivni medicinski proizvod koji koristi magnetska polja za dobivanje anatomskih slika i svaki drugi uređaj koji koristi magnetska polja za dobivanje slika unutrašnjosti nekog predmeta;
43. „generator energije iz vjetra” znači dio kopnene ili odobalne vjetrene turbine koji pretvara mehaničku energiju rotora u električnu energiju;
44. „industrijski robot” znači automatski kontroliran, programabilan, višenamjenski mehanički uređaj za rukovanje predmetima čije se kretnje mogu programirati po najmanje tri osi, koji može biti pokretan ili nepokretan i koji se koristi u industrijskoj automatizaciji;
45. „motorno vozilo” znači svako homologirano vozilo kategorije M ili N u smislu Uredbe (EU) 2018/858;
46. „lako prijevozno sredstvo” znači svako *lako* vozilo na kotačima čiji je pogon snaga elektromotora ili kombinacija snage elektromotora i čovjeka, uključujući električne romobile, električne bicikle i homologirana vozila kategorije L u smislu Uredbe (EU) br. 168/2013;

47. „generator hlađenja” znači dio sustava za hlađenje koji proizvodi temperaturnu razliku kojom se toplina može na principu ciklusa električne kompresije pare oduzimati iz prostora ili procesa koji treba rashlađivati;
48. „dizalica topline” znači dio sustava za hlađenje koji proizvodi temperaturnu razliku kojom se toplina može na principu ciklusa električne kompresije pare dovoditi u prostor ili proces koji treba grijati;
49. „elektromotor” znači uređaj koji pretvara ulaznu električnu snagu u mehaničku izlaznu snagu ***u obliku rotacije s brzinom vrtnje i zakretnim momentom koji ovise o čimbenicima, uključujući frekvenciju napona napajanja i broj polova motora***, a nazivna izlazna snaga mu je najmanje 0,12 kW;
50. „automatska perilica rublja” znači perilica koja izvodi cijeli program pranja rublja bez ikakve intervencije korisnika;

51. „bubnjasta sušilica rublja” znači stroj u kojem se tekstil suši vrtnjom u bubnju koji se okreće i kroz koji prolazi zagrijani zrak;
52. „mikrovalna pećnica” znači svaki uređaj za grijanje hrane elektromagnetskom energijom;
53. „usisavač” znači uređaj kojim se uklanja prljavština s površine predviđene za čišćenje protokom zraka dobivenog podtlakom koji se proizvodi unutar uređaja;
54. „perilica posuđa” znači stroj koji pere i ispire stolne proizvode;
55. „trajni magnet” znači magnet koji ostaje magnetičan nakon izlaska iz vanjskog magnetskog polja;
56. „nosač podataka” znači simbol s linearnim crtičnim kodom, dvodimenzionalni simbol odnosno svaki drugi medij s kojeg se mogu automatski očitati identifikacijski podaci;

57. „jedinствena identifikacijska oznaka proizvoda” znači jedinstven niz znakova koji služi za identifikaciju proizvoda;
58. „obloga magneta” znači sloj materijala koji se uobičajeno koristi za antikoroziivnu zaštitu magneta;
59. „uklanjanje” znači ručna, mehanička, kemijska, termalna ili metalurška radnja čiji je rezultat da se ciljani sastojci ili materijali mogu prepoznati ili kao zaseban izlazni tok ili kao dio izlaznog toka;
60. „subjekt za recikliranje” znači svaka fizička ili pravna osoba koja vrši recikliranje u odobrenom postrojenju;
61. „stavljanje na raspolaganje na tržištu” znači svaka isporuka proizvoda za distribuciju, potrošnju ili uporabu na tržištu Unije u okviru komercijalne djelatnosti uz plaćanje ili besplatno;

- 62.** „vrsta kritične sirovine” znači kritična sirovina stavljena na tržište koja se razlikuje po stupnju prerade, kemijskom sastavu, geografskom porijeklu ili proizvodnoj metodi;
- 63.** „stavljanje na tržište” znači prvo stavljanje proizvoda na raspolaganje na tržištu Unije;
- 64.** „ocjenjivanje sukladnosti” znači postupak za dokazivanje jesu li zahtjevi iz članka 27., 28. ili 34. ispunjeni;

65. „strateško partnerstvo” znači obveza koju Unija i treća zemlja *ili prekomorske zemlje i područja* dogovore radi povećanja suradnje povezane s lancem vrijednosti sirovina uspostavljena neobvezujućim instrumentom u kojem su navedene konkretne aktivnosti od uzajamnog interesa, *kojom se olakšavaju povoljni ishodi za oba partnera.*
66. „*upravljanje s višestrukim dionicima*” znači *formalna, smisljena i sadržajna uloga više vrsta dionika, uključujući barem civilno društvo, u donošenju odluka o programu, što je dokumentirano mandatom, pravilnikom ili drugim dokazima, kojim se potvrđuje ili podupire sudjelovanje predstavnika višestrukih dionika u programu.*

Poglavlje 2. Kritične i strateške sirovine

Članak 3.

Popis strateških sirovina

1. *Strateškim sirovinama smatraju se sirovine navedene u Prilogu I. odjeljku 1., uključujući sirovine u neprerađenom obliku, u bilo kojoj fazi prerade i kada nastaju kao nusprodukt drugih procesa vađenja, prerade ili recikliranja.*
2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 38. kako bi se izmijenio Prilog I. odjeljak 1. radi ažuriranja popisa strateških sirovina.

Ažurirani popis strateških sirovina uključuje one sirovine koje su među procijenjenim sirovinama najviše rangirane prema strateškoj važnosti, predviđenom rastu potražnje i poteškoćama u povećanju proizvodnje. Strateška važnost, predviđeni rast potražnje i poteškoće u povećanju proizvodnje određuju se u skladu s Prilogom I. odjeljkom 2.

3. Komisija preispituje i prema potrebi ažurira popis strateških sirovina do [Ured za publikacije: unijeti datum *tri* godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe], a nakon toga svake *tri* godine. ***Na zahtjev Odbora, na temelju praćenja i testiranja otpornosti na stres u skladu s ovom Uredbom, Komisija preispituje i, prema potrebi, ažurira popis u bilo kojem trenutku uz ta redovita preispitivanja.***

4. ***U okviru prvog ažuriranja popisa u skladu sa stavkom 3. Komisija posebno procjenjuje treba li, na temelju svoje procjene u skladu s Prilogom I. odjeljkom 2. stavkom 2., sintetički grafit ostati na popisu strateških sirovina.***

Članak 4.

Popis kritičnih sirovina

1. ***Kritičnim sirovinama smatraju se sirovine navedene u Prilogu II. odjeljku 1., uključujući sirovine u neprerađenom obliku, u bilo kojoj fazi prerade i kada nastaju kao nusproizvod drugih procesa vađenja, prerade ili recikliranja.***
2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 38. kako bi se izmijenio Prilog II. odjeljak 1. radi ažuriranja popisa kritičnih sirovina.

Ažurirani popis kritičnih sirovina uključuje strateške sirovine navedene u Prilogu I. odjeljku 1. i sve druge sirovine koje dosegnu ili prekorače i prag gospodarske važnosti i prag rizika za sigurnost opskrbe iz stavka 3. Gospodarska važnost i rizik za sigurnost opskrbe izračunavaju se u skladu s Prilogom II. odjeljkom 2.

3. Prag rizika za sigurnost opskrbe je 1, prag gospodarske važnosti je 2,8.
4. Komisija *u skladu sa stavkom 2.* preispituje i prema potrebi ažurira popis kritičnih sirovina do [Ured za publikacije: unijeti datum *tri* godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe], a nakon toga *najmanje* svake tri godine.

Poglavlje 3.
Jačanje lanca vrijednosti sirovina Unije

Odjeljak 1.
Strateški projekti

Članak 5.
Referentne vrijednosti

1. *Komisija i države članice jačaju sve faze lanca vrijednosti strateških sirovina mjerama u okviru ovog poglavlja kako bi se:*
 - (a) *kapaciteti Unije za svaku stratešku sirovinu do 2030. znatno povećali i općenito približili sljedećim referentnim vrijednostima ili dosegнули te vrijednosti:*
 - i. *Unijin kapacitet vađenja za vađenje ruda, minerala ili koncentrata je dovoljan za proizvodnju barem 10 % strateških sirovina koje se godišnje potroše u Uniji, u mjeri u kojoj rezerve Unije to dopuštaju;*

- ii. *Unijin kapacitet prerade, uključujući sve međukorake prerade, je dovoljan za proizvodnju barem 40 % strateških sirovina koje se godišnje potroše u Uniji;*
 - iii. *kapacitet recikliranja u Uniji, uključujući sve međukorake recikliranja, je dovoljan za proizvodnju barem 25 % vlastite godišnje potrošnje strateških sirovina te bi s pomoću njega trebalo moći reciklirati znatno povećane količine svake strateške sirovine u otpadu.*
- (b) *diversificirao uvoz strateških sirovina u Uniju kako bi se do 2030. godišnja potrošnja svake strateške sirovine u Uniji u bilo kojoj relevantnoj fazi prerade mogla oslanjati na uvoze iz nekoliko trećih zemalja, od kojih nijedna ne smije pokrivati više od 65 % godišnje potrošnje Unije.*

2. ***Komisija i države članice ulažu napore kako bi potaknule tehnološki napredak i učinkovitost resursa u cilju ublažavanja očekivanog povećanja potrošnje kritičnih sirovina u Uniji ispod referentne projekcije iz članka 44. stavka 1. putem relevantnih mjera utvrđenih u ovom odjeljku i odjeljku 1. poglavlju V.***

3. ***Komisija do 1. siječnja 2027. donosi delegirani akt u skladu s člankom 38. radi dopunjavanja ove Uredbe utvrđivanjem referentnih vrijednosti za kapacitet recikliranja u Uniji izraženih kao udio strateških sirovina dostupnih u relevantnim tokovima otpada.***

U tu svrhu delegirani akt određuje tokove otpada i strateške sirovine unutar njih za koje je dostupno dovoljno informacija o relevantnim količinama otpada i sadržaju strateških sirovina u njima na temelju zahtjeva za izyješćivanje iz Direktive 2000/53/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o otpadnim vozilima²⁸, Direktive 2008/98/EZ, Direktive 2012/19/EU Europskog parlamenta i Vijeća²⁹ i Uredbe (EU) 2023/1542 kako bi se omogućilo da se kapacitet recikliranja u Uniji procijeni kao udio strateških sirovina sadržanih u relevantnim tokovima otpada.

²⁸ *Direktiva 2000/53/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o otpadnim vozilima (SL L 269, 21.10.2000., str. 34.).*

²⁹ *Direktiva 2012/19/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi (OEEO) (SL L 197, 24.7.2012., str. 38.).*

Osim toga, delegiranim aktom utvrđuje se referentna vrijednost za kapacitet recikliranja u Uniji na temelju kapaciteta recikliranja za svaku stratešku sirovinu u relevantnim tokovima otpada utvrđenima u skladu s podstavkom 2.

Komisija definira razinu kapaciteta recikliranja iz podstavka 3. na temelju sljedećih elemenata:

- (a) trenutačnog kapaciteta recikliranja u Uniji izraženog kao udio strateških sirovina dostupnih u relevantnim tokovima otpada;*

- (b) mjere u kojoj se strateške sirovine mogu oporabiti iz tih tokova otpada, uzimajući u obzir tehnološku i gospodarsku izvedivost;*
- (c) drugih ciljeva utvrđenih u drugom zakonodavstvu Unije koje se odnosi na uporabu strateških sirovina iz otpada.*

Komisija je ovlaštena ažurirati delegirani akt ako informacije o relevantnim količinama otpada i sadržaju strateških sirovina u daljnjim tokovima otpada postanu dostupne nakon procjene iz članka 46. stavka 1.a.

Članak 6.

Kriteriji za priznavanje strateških projekata

1. Nakon što nositelj projekta podnese zahtjev Komisija u skladu s postupkom utvrđenim u članku 7. kao strateške projekte priznaje one sirovinske projekte koji ispunjavaju sljedeće kriterije:
- (a) projekt bi značajno pridonio sigurnosti opskrbe strateškim sirovinama u Uniji;
 - (b) projekt je tehnički izvediv ili će to postati u razumnom roku, a očekivana proizvodnja projekta može se procijeniti s dovoljnim stupnjem pouzdanosti;

- (c) projekt bi se održivo proveo, pogotovo s obzirom na praćenje, sprečavanje i smanjenje utjecaja na okoliš, **sprečavanje i smanjenje društveno negativnih učinaka primjenom društveno odgovornih praksi**, uključujući poštovanje ljudskih prava, **prava autohtonih naroda** i prava radnika, **posebno u slučaju nedobrovoljnog preseljenja**, potencijal za kvalitetna radna mjesta i konstruktivnu suradnju s lokalnim zajednicama i relevantnim socijalnim partnerima, te primjenu transparentne poslovne prakse s odgovarajućim politikama za praćenje sukladnosti radi sprečavanja i smanjenja rizika od štetnih utjecaja na pravilno funkcioniranje javne uprave, uključujući korupciju i podmićivanje;
- (d) kad je riječ o projektima u Uniji, njihovo pokretanje, rad ili proizvodnja trebalo bi stvoriti prekogranične koristi izvan države članice projekta, među ostalim za sektore niže u lancu vrijednosti;

- (e) kad je riječ o projektima u trećim zemljama koje su tržišta u nastajanju ili gospodarstva u razvoju, ti bi projekti trebali biti uzajamno korisni za Uniju i tu treću zemlju tako što dodaju vrijednost u toj zemlji.

2. Komisija u skladu s elementima i dokazima utvrđenima u Prilogu III. ocjenjuje jesu li kriteriji za priznavanje iz stavka 1. ispunjeni.

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 38. radi izmjene Priloga III. kako bi se elementi i dokazi, koje je potrebno uzeti u obzir u procjeni jesu li kriteriji za priznavanje utvrđeni u stavku 1. ispunjeni, prilagodili tehničkom i znanstvenom napretku ili kako bi se u obzir uzele promjene zakonodavstva Unije ili međunarodnih instrumenata navedenih u Prilogu III. točki 4. ili donošenje dodatnog zakonodavstva Unije ili međunarodnih instrumenata relevantnih za ispunjenje kriterija iz stavka 1. točke (c).

3. Priznanje projekta kao strateškog projekta ne utječe na zahtjeve koji se primjenjuju u skladu s međunarodnim pravom, pravom Unije ili nacionalnim pravom.

Članak 7.

Zahtjev i priznavanje

1. Nositelj projekta Komisiji podnosi zahtjev za priznavanje sirovinskog projekta kao strateškog projekta. Taj zahtjev mora sadržavati:
 - (a) relevantne dokaze o ispunjenju kriterija utvrđenih u članku 6. stavku 1.;
 - (b) klasifikaciju projekta u skladu s okvirnom klasifikacijom Ujedinjenih naroda za resurse, koja je potkrijepljena odgovarajućim dokazima;
 - (c) provedbene rokove projekta, uključujući pregled dozvola koje su potrebne za projekt i status odgovarajućeg procesa izdavanja dozvola;

- (d) plan koji sadržava mjere za dobivanje potpore javnosti, prema potrebi uključujući ***mjere za olakšavanje smislene uključenosti i aktivnog sudjelovanja pogođenih zajednica***, uspostavljanje kanala za redovitu komunikaciju s lokalnim zajednicama, organizacijama, među ostalim socijalnim partnerima ***i tijelima te*** provođenje kampanja za osvještavanje i informiranje javnosti te uspostavljanje ***potencijalnih*** mehanizama ublažavanja i naknade;
- (e) ***za projekte koji bi mogli utjecati na autohtone narode zahtjev bi trebao uključivati i plan koji sadržava mjere namijenjene za smisleno savjetovanje s pogođenim autohtonim narodima o sprečavanju negativnih učinaka na njihova prava i svođenje tih učinaka na najmanju moguću mjeru te, prema potrebi, za pravednu naknadu, kao i mjere za rješavanje pitanja ishoda savjetovanja. Ako nacionalno pravo zemlje na čije se državno područje projekt odnosi sadržava odredbe za prethodno navedeno savjetovanje i pod uvjetom da savjetovanje obuhvaća sve te ciljeve, plan se može na odgovarajući način prilagoditi;***

- (f) informacije o kontroli poduzetnika uključenih u projekt, definiranoj u skladu s člankom 3. stavcima 2. i 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 ***i, ako je uključeno više poduzetnika, informacije o relativnoj uključenosti svakog poduzetnika u projekt;***
- (g) poslovni plan u kojem se ocjenjuje financijska održivost projekta;
- (h) procjenu potencijala projekta da se njime stvore kvalitetna radna mjesta i potreba projekta za kvalificiranom radnom snagom ***i plan rada za potporu usavršavanju i prekvalifikaciji, te da se njime promiče uključiva zastupljenosti radne snage;***
- (i) ***kad je riječ o projektima u trećim zemljama ili prekomorskim zemljama i područjima koji se odnose na vađenje, plan poboljšanja stanja okoliša nalazišta nakon završetka eksploatacije, s ciljem vraćanja okoliša u prethodno stanje, uzimajući u obzir tehničku i ekonomsku izvedivost;***

(j) kad je riječ o projektima koji se odnose isključivo na preradu ili recikliranje koji se nalaze na područjima zaštićenima Direktivom 92/43/EEZ ili Direktivom 2009/147/EZ, opis tehnički primjerenih alternativnih lokacija, koje je ocijenio nositelj projekta, uključujući razloge zbog kojih se ne smatraju prikladnima za lokaciju projekta.

■

2. Komisija *donosi provedbeni akt* kojima utvrđuje *jedinstveni* predložak koji nositelji projekata trebaju upotrebljavati za podnošenje zahtjeva iz stavka 1. *do [Ured za publikacije: unijeti datum šest mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Uredbe]*. U predlošku može biti navedeno kako su iskazane informacije iz stavka 1. *Taj* se provedbeni *akt* donosi u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 39. stavka 2.

Opseg dokumentacije potrebne za ispunjenje jedinstvenog predloška iz prvog podstavka mora biti razuman.

- Komisija ocjenjuje zahtjeve iz stavka 1. putem otvorenog poziva s redovitim datumima zaključenja.*

Komisija određuje datume zaključenja najmanje četiri puta godišnje. Prvi datum zaključenja određuje se najkasnije do [Ured za publikacije: unijeti datum tri mjeseca od datuma stupanja na snagu ove Uredbe].

- Komisija obavještuje podnositelje zahtjeva u roku od 30 dana nakon primjenjivog datuma zaključenja ako smatra da su informacije iz zahtjeva *potpune*. Ako je zahtjev nepotpun, Komisija može zatražiti od podnositelja zahtjeva da bez nepotrebne odgode dostavi dodatne informacije koje su potrebne za upotpunjavanje zahtjeva. U tom slučaju Komisija navodi koje su dodatne informacije potrebne.*

5. ***Komisija obavješćuje Europski odbor za kritične sirovine iz članka 35. („Odbor”) o svim zahtjevima koji se smatraju potpunima u skladu s prvim podstavkom.***

6. ***Odbor se sastaje u redovitim vremenskim razmacima u skladu s člankom [35. stavkom xx.] kako bi, na temelju pravednog i transparentnog postupka, raspravio i izdao mišljenje o tome ispunjavaju li predloženi projekti kriterije iz članka 6. stavka 1.***
Komisija Odboru dostavlja svoju procjenu o tome ispunjavaju li predloženi projekti kriterije utvrđene u članku 6. stavku 1. prije sastanaka iz prvog podstavka.

7. ***Komisija prosljeđuje potpuni zahtjev državi članici, trećoj zemlji ili prekomorskoj zemlji i području na čije se državno područje predloženi projekt odnosi.***

█

8. Ako se država članica na čije se državno područje predloženi projekt odnosi protivi tome da se predloženom projektu dodijeli status strateškog projekta, **projekt se ne razmatra za status strateškog projekta. Predmetna država članica iznosi** obrazložene razloge za to **tijekom** rasprave iz stavka 6.

Ako je predloženi strateški projekt lociran na državnom području neke treće zemlje **ili prekomorske zemlje**, Komisija dijeli zaprimljeni zahtjev s tom trećom zemljom. Komisija ne smije odobriti zahtjev dok ne primi izričito odobrenje te treće zemlje.

9. Uzimajući u obzir mišljenje Odbora iz stavka 6., Komisija je dužna u roku od **90 dana od potvrde potpunosti zahtjeva u skladu sa stavkom 4.** donijeti odluku o priznavanju projekta kao strateškog projekta i obavijestiti podnositelja zahtjeva o svojoj odluci.

Odluka Komisije mora biti *potkrepljena razlozima i propisno obrazložena*. Komisija o *svojoj odluci* obavještava Odbor i *državu članicom ili treću zemlju na čije se državno područje projekt odnosi* ■ .

10. U iznimnim slučajevima, kada priroda, složenost ili veličina zahtjeva to zahtijevaju ili ako je broj zahtjeva zaprimljenih prije određenog datuma zaključenja previsok da bi se zahtjev obradio u roku iz stavka 9., Komisija može, na pojedinačnoj osnovi i najkasnije 20 dana prije njegova isteka, produljiti taj rok za najviše 90 dana. U tom slučaju Komisija obavještava nositelja projekta o razlozima za produljenje i o datumu na koji se očekuje odluka u pisanom obliku.

■

11. Ako Komisija utvrdi da strateški projekt više ne ispunjava kriterije utvrđene u članku 6. stavku 1. ili ako se njegovo priznanje temeljilo na zahtjevu koji je sadržavao netočne informacije u mjeri u kojoj utječu na njegovu usklađenost s kriterijima iz članka 6. stavka 1., ona može, uzimajući u obzir mišljenje Odbora, opozvati odluku kojom je projektu dodijeljen status strateškog projekta.

Prije donošenja odluke o opozivu tog statusa, Komisija nositelju projekta navodi razloge za odluku o opozivu i daje nositelju projekta priliku da odgovori, a Komisija uzima u obzir odgovor nositelja projekta.

12. Projekti koji više nisu priznati kao strateški projekti gube sva prava povezana s tim statusom na temelju ove Uredbe.
13. *Strateškim projektima koji više ne ispunjavaju kriterije utvrđene u članku 6. stavku 1. samo zbog ažuriranja Priloga I. dopušteno je zadržati svoj status strateškog projekta tijekom tri godine.*

Članak 8.

Obveze izvješćivanja i informiranja za strateške projekte

I

- I. Nositelj projekta svake dvije godine od datuma priznavanja projekta kao strateškog projekta podnosi izvješće **Komisiji** koje barem sadržava informacije o:
 - (a) napretku provedbe projekta, posebno u pogledu procesa izdavanja dozvola;
 - (b) prema potrebi, razlozima kašnjenja u odnosu na provedbene rokove iz članka 7. stavka 1. točke (c) i planu za sprečavanje takvih kašnjenja;

- (c) napretku u financiranju projekta, uključujući informacije o javnoj financijskoj potpori.

Komisija podnosi kopiju izvješća Odboru kako bi se olakšala rasprava iz članka 7. stavka 6.

- 2. ***Komisija*** može u bilo kojem trenutku od nositelja projekata zatražiti dodatne informacije relevantne za provedbu strateškog projekta ***ako je to potrebno kako bi se utvrdilo jesu li kriteriji iz članka 6. stavka 1. i dalje ispunjeni.***
- 3. Nositelj projekta obavještava Komisiju o:
 - (a) izmjenama projekta koje utječu na njegovo ispunjenje kriterija utvrđenih u članku 6. stavku 1.;
 - (b) promjenama u kontroli nad poduzetnicima koji su trajno uključeni u projekt u odnosu na informacije iz članka 7. stavka 1. točke (e).

4. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima utvrđuje predložak koji nositelji projekata trebaju upotrebljavati za podnošenje izvješća iz stavka **1. ovog članka**. U predlošku može biti navedeno kako su iskazane informacije iz stavka **1. ovog članka**. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka **39.** stavka 2.

Tim provedbenim aktima utvrđuje se jedinstveni predložak kojim će se obuhvatiti sve informacije potrebne za izvješće. Opseg dokumentacije naveden u jedinstvenom predlošku mora biti razuman.

5. Nositelj projekta dužan je uspostaviti i redovito ažurirati **internetske stranice poduzeća ili** namjenske internetske stranice projekta s **informacijama** o strateškom projektu relevantnim **za lokalno stanovništvo i za promicanje prihvaćanja u javnosti**, uključujući informacije o ekološkim **te** socijalnim i gospodarskim učincima i koristima strateškog projekta. Te stranice moraju biti otvorene za javnost i biti dostupne na jeziku odnosno jezicima koje lokalno stanovništvo lako razumije.

Odjeljak 2.

Proces izdavanja dozvola

Članak 9.

Jedinstvena kontaktna točka

1. Države članice *uspostavljaju ili imenuju jedno ili više tijela kao jedinstvenu kontaktnu točku* do... [Ured za publikacije: unijeti datum *devet* mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Uredbe]. *Ako država članica uspostavi ili imenuje više jedinstvenih kontaktnih točaka, osigurava da postoji samo jedna jedinstvena kontaktna točka za svaku relevantnu administrativnu razinu i fazu u lancu vrijednosti kritičnih sirovina.*

2. *U slučaju postojanja više jedinstvenih kontaktnih točaka države članice osiguravaju jednostavnu, pristupačnu internetsku stranicu na kojoj su navedene sve jedinstvene kontaktne točke, uključujući njihovu adresu i elektronička sredstva komunikacije, jasno navedene i kategorizirane prema relevantnoj administrativnoj razini i fazi u lancu vrijednosti kritičnih sirovina. Internetska stranica može sadržavati i sadržaj pružen u skladu s člankom 18.*

3. *Jedinstvene kontaktne točke iz stavka 1. odgovorne su za olakšavanje i koordinaciju postupka izdavanja dozvola za projekte u području kritičnih sirovina i pružanje informacija o elementima iz članka 18., uključujući informacije o tome kada se zahtjev smatra ispunjenim u skladu s člankom 11. stavkom 5. One koordiniraju i olakšavaju podnošenje svih relevantnih dokumenata i pružanje informacija.*

4. *Jedinstvene kontaktne točke jedina su kontaktna točka za nositelja projekta i pomažu mu u razumijevanju svih administrativnih pitanja relevantnih za postupak izdavanja dozvola.*
5. *Nositelji projekata u području kritičnih sirovina imaju mogućnost obratiti se relevantnoj administrativnoj jedinici unutar jedinstvene kontaktne točke koja je odgovorna za upravljanje zadaćama navedenima u ovom članku. Ako se relevantna jedinica promijeni, ona nastavlja ispunjavati svoje odgovornosti utvrđene u ovom stavku dok nositelj projekta ne bude obaviješten o takvoj promjeni.*

■

6. Nositeljima projekata mora biti dopušteno je da sve dokumente relevantne za proces izdavanja dozvola dostave u elektroničkom obliku.

7. **Države članice** osiguravaju da se u obzir uzmu sve relevantne dozvole ili odobrenja koja su izdana ili studije koje su provedene za određeni projekt **u području kritičnih sirovina** te da se ne zahtijeva udvostručavanje studija, dozvola ili odobrenja, osim ako je drukčije propisano **nacionalnim pravom ili** pravom Unije.
8. **Države članice dužne su** podnositeljima zahtjeva omogućiti lak pristup informacijama i **█** postupcima za rješavanje sporova koji se odnose na proces izdavanja dozvola **█** za projekte u području kritičnih sirovina, prema potrebi, uključujući prema potrebi alternativne mehanizme za rješavanje sporova.
9. Države članice osiguravaju da **jedinstvena** kontaktna točka iz stavka 1. ima dovoljan broj kvalificiranog osoblja i dostatne financijske, tehničke i tehnološke resurse potrebne za učinkovito obavljanje svojih zadaća na temelju ove Uredbe.

█

Članak 10.

Prioritetni status strateških projekata

- 1. *Smatra se da strateški projekti pridonose sigurnosti opskrbe strateškim sirovinama u Uniji.***
- 2. *U pogledu utjecaja na okoliš ili obveza iz članka 6. stavka 4. i članka 16. stavka 1. točke (c) Direktive 92/43/EEZ, članka 4. stavka 7. Direktive 2000/60/EZ i članka 9. stavka 1. točke (a) Direktive 2009/147/EZ ili u članku [4. stavku 8. i članku 4. stavku 8.a] Uredbe... [Uredba o obnovi prirode, kako je predložena u COM(2022)304], smatra se da su strateški projekti u Uniji od javnog interesa ili da služe javnom zdravlju i javnoj sigurnosti te da imaju prevladavajući javni interes ako ispunjavaju sve uvjete utvrđene u tim aktima.***

3. Radi učinkovitosti administrativne obrade u procesima izdavanja dozvola za strateške projekte u Uniji nositelji projekata i sva uključena tijela vode brigu o tome da se ti procesi obrađuju na najbrži mogući način u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom.
4. Ne dovodeći u pitanje obveze predviđene pravom Unije, strateškim projektima u Uniji dodjeljuje se status najveće moguće nacionalne važnosti, ako takav status postoji u nacionalnom pravu, te se tako s njima i postupa u procesu izdavanja dozvola.

5. Svi postupci rješavanja sporova, sudski postupci, žalbe i pravni lijekovi povezani s procesom izdavanja dozvola i izdavanjem dozvola za strateške projekte u Uniji na bilo kojem nacionalnom sudu, među ostalima arbitražnom sudu ili uključujući arbitražni sud, ako postoje u nacionalnom pravu, smatraju se hitnima ako i u mjeri u kojoj su nacionalnim pravom propisani takvi hitni postupci i pod uvjetom da bi se strogo poštovala uobičajeno primjenjiva prava na obranu pojedinaca i lokalnih zajednica. Nositelji strateških projekata sudjeluju u takvim hitnim postupcima prema potrebi.

Članak 11.

Duljina procesa izdavanja dozvola

1. Za strateške projekte u Uniji proces izdavanja dozvola ne smije trajati dulje od:
- (a) 27 mjeseca za strateške projekte koji se odnose na vađenje;
 - (b) 15 mjeseci za strateške projekte koji se odnose samo na preradu ili recikliranje.

2. Odstupajući od stavka 1., za strateške projekte u Uniji koji su ušli u proces izdavanja dozvola prije nego što im je dodijeljen status strateškog projekta ***i za proširenje strateških projekata za koje je dozvola već izdana***, trajanje preostalih koraka u procesu izdavanja dozvola nakon što se projektu dodijeli strateški status ne smije trajati dulje od:
- (a) **24** mjeseca za strateške projekte koji se odnose na vađenje;
 - (b) **12** mjeseci za strateške projekte koji se odnose samo na preradu ili recikliranje.
 - (c) ***Ako je potrebna procjena učinka na okoliš na temelju Direktive 2011/92/EU, koraci procjene iz članka 1. stavka 2. točke (g) podtočke i. te direktive ne uključuju se u trajanje postupka izdavanja dozvola iz stavaka 1. i 2.***

3. U iznimnim slučajevima, ako je to potrebno zbog prirode, složenosti, lokacije ili veličine predloženog projekta, **država članica** može prije njihova isteka i na pojedinačnoj osnovi produljiti rokove iz stavka 1. točke (a) i stavka 2. točke (a) za najviše **šest** mjeseci, a rokove iz stavka 1. točke (b) i stavka 2. točke (b) za najviše **tri mjeseca**. U tom slučaju **imenovana jedinstvena kontaktna točka** iz članka 9. stavka 1. obavještava nositelja projekta o razlozima za produljenje i o datumu na koji se očekuje sveobuhvatna odluka u pisanom obliku.

4. ***Odstupajući od članka 4. stavka 6. Direktive 2011/92/EU, utvrđivanje podliježe li projekt procjeni u skladu s člancima 5. do 10. gore navedene Direktive provodi se u roku od 30 dana od datuma na koji je nositelj projekta dostavio sve potrebne informacije u skladu s člankom 4. stavkom 4. gore navedene Direktive.***

5. Najkasnije **45** dana od primitka zahtjeva za izdavanje dozvole za strateški projekt nadležno **imenovana jedinstvena kontaktna točka** iz članka **9.** stavka 1. **dužna** je **potvrditi da je zahtjev potpun** ili, ako nositelj projekta nije poslao sve informacije potrebne za obradu zahtjeva, tražiti od nositelja projekta da **bez nepotrebne odgode** dostavi potpuni zahtjev u roku od 30 dana od trenutka kad nacionalno tijelo to od njega zatraži te navesti informacije koje nedostaju. **Ako se podneseni zahtjev drugi put smatra nepotpunim, imenovana jedinstvena kontaktna točka ne zahtjeva informacije u područjima koja nisu obuhvaćena prvim zahtjevom za dodatne informacije i može zatražiti samo dodatne dokaze kako bi dopunila utvrđene informacije koje nedostaju.**

Datum **potvrde** ■ iz **prvog podstavka** smatra se početkom procesa izdavanja dozvole.

6. Najkasnije mjesec dana od datuma potvrde **█** *iz stavka 5. imenovana jedinstvena kontaktna točka* iz članka 9. stavka 1. u bliskoj suradnji s nositeljem projekta i drugim predmetnim tijelima sastavlja detaljan raspored procesa izdavanja dozvole. Raspored objavljuje **█** nositelj projekta na internetskim stranicama iz članka 8. stavka 5. *na javno dostupnim internetskim stranicama. Imenovana jedinstvena kontaktna točka* iz članka 9. stavka 1. *ažurira raspored u slučaju znatnih promjena koje bi mogle utjecati na vrijeme donošenja sveobuhvatne odluke.*
7. *Imenovana jedinstvena kontaktna točka iz članka 9. stavka 1. obavještuje nositelja projekta o predviđenom izvješću o procjeni utjecaja na okoliš iz članka 5. stavka 1. Direktive 2011/92/EU, uzimajući u obzir organizaciju postupka izdavanja dozvola u predmetnoj državi članici i potrebu da se omogući dovoljno vremena za procjenu izvješća. Razdoblje od datuma dospijeca izvješća o procjeni utjecaja na okoliš do podnošenja tog izvješća ne uračunava se u trajanje postupka izdavanja dozvola iz stavaka 1. i 2.*

8. *Ako je zbog savjetovanja u skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (g) podtočkom ii. Direktive 2011/92/EU potrebno dopuniti izvješće o procjeni utjecaja na okoliš dodatnim informacijama, imenovana jedinstvena kontaktna točka iz članka 9. stavka 1. može nositelju projekta dati priliku da dostavi dodatne informacije. U tom slučaju imenovana jedinstvena kontaktna točka obavješćuje nositelja projekta o roku od najmanje 30 dana nakon obavijesti. Razdoblje od datuma dospijeca dodatnih informacija do podnošenja tog izvješća ne uračunava se u trajanje postupka izdavanja dozvola iz stavaka 1. i 2.*

9. Rokovima utvrđenima u ovom članku ne dovode se u pitanje obveze koje proizlaze iz prava Unije i međunarodnog prava, kao ni upravni žalbeni postupci i pravna sredstva pred sudom.

Rokovima utvrđenima u ovom članku za sve postupke izdavanja dozvola ne dovode se u pitanje bilo kakvi kraći rokovi koje utvrde države članice.

Članak 12.

Procjene utjecaja na okoliš i odobrenja

1. Ako je za strateški projekt **potrebna procjena** utjecaja na okoliš u skladu s člancima od 5. do 9. Direktive 2011/92/EU, relevantni nositelj projekta **najkasnije 30 dana nakon obavijesti o priznavanju strateškog projekta, a prije podnošenja zahtjeva**, traži mišljenje **imenovane jedinstvene kontaktne točke** o obuhvatu i razini detaljnosti informacija koje treba navesti u izvješću o procjeni utjecaja na okoliš u skladu s člankom 5. stavkom 1. te direktive.

Imenovana jedinstvena kontaktna točka izdaje mišljenje iz prvog podstavka što prije, odnosno u roku od najviše **45** dana od podnošenja zahtjeva nositelja projekta.

2. U slučaju strateških projekata za koje obveza provedbe procjena utjecaja na okoliš proizlazi i iz Direktive 92/43/EEZ i direktiva 2000/60/EZ, 2008/98/EZ, 2009/147/EZ, 2010/75/EU, 2011/92/EU ili 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁰ **država članica** dužna je pobrinuti da se provede koordinirani ili zajednički postupak koji ispunjava *sve* zahtjeve tog zakonodavstva Unije.

U okviru koordiniranog postupka iz prvog podstavka nadležno ■ tijelo ■ koordinira različite pojedinačne procjene utjecaja određenog projekta na okoliš kako je propisano primjenjivim zakonodavstvom Unije.

U okviru zajedničkog postupka iz prvog podstavka nadležno ■ tijelo ■ osigurava jedinstvenu procjenu utjecaja određenog projekta na okoliš kako je propisano primjenjivim zakonodavstvom Unije.

³⁰ *Direktiva 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari, o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/82/EZ (SL L 197, 24.7.2012., str. 1.).*

3. Nadležno ■ tijelo ■ dužno se pobrinuti da predmetna tijela donesu obrazloženi zaključak iz članka 1. stavka 2. točke (g) podtočke iv. Direktive 2011/92/EU o procjeni utjecaja strateškog projekta na okoliš u roku od **90 dana** od primitka svih potrebnih informacija prikupljenih u skladu s člancima 5., 6. i 7. te direktive i završetka savjetovanja iz članaka 6. i 7. te direktive.

4. *U iznimnim slučajevima, ako je to potrebno zbog naravi, složenosti, lokacije ili veličine predloženog projekta, nadležno tijelo može prije njegova isteka i na pojedinačnoj osnovi produljiti rokove iz stavka 3. ovog članka za najviše 20 dana. U tom slučaju jedinstvena kontaktna točka iz članka 9. stavka 1. obavještava nositelja projekta o razlozima za produljenje i o datumu na koji se očekuje obrazloženi zaključak u pisanom obliku.*

5. ***U slučaju strateških projekata, rok za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću iz članka 1. stavka 2. točke (e) Direktive 2011/92/EU i tijelima iz članka 6. stavka 1. te direktive o izvješću o procjeni utjecaja na okoliš iz članka 5. stavka 1. te direktive ne smije biti dulji od 85 dana ni kraći od 30 dana u skladu s člankom 6. stavkom 7. prethodno navedene Direktive. U iznimnim slučajevima, ako je to potrebno zbog prirode, složenosti, lokacije ili veličine predloženog projekta, država članica može produjiti taj rok za najviše 40 dodatnih dana. Jedinstvena kontaktna točka obavještava nositelja projekta o razlozima za produljenje.***

6. Stavak 1. ovog članka ne primjenjuje se na proces izdavanja dozvola za strateške projekte koji su ušli u proces izdavanja dozvola prije nego što im je dodijeljen status strateškog projekta.

Stavci od 2. do 4. ovog članka primjenjuju se na proces izdavanja dozvola za strateške projekte koji su ušli u proces izdavanja dozvola prije nego što im je dodijeljen status strateškog projekta samo ako koraci iz tih stavaka još nisu završeni.

Članak 13.

Planiranje

1. Nacionalna, regionalna i lokalna tijela odgovorna za pripremu planova, kao što su zoniranje, prostorni planovi i planovi uporabe zemljišta, **razmatraju** prema potrebi **uključivanje** odredaba za razvoj projekata u području kritičkih sirovina u te planove. **Pritom** se prednost daje umjetnim i izgrađenim površinama, industrijskim lokacijama, napuštenim lokacijama, **aktivnim ili napuštenim rudnicima, uključujući prema potrebi otkrivena nalazišta minerala.**

2. Ako planovi koji uključuju odredbe za razvoj projekata u području kritičnih sirovina podliježu procjeni u skladu s Direktivom 2001/42/EZ *Europskog parlamenta i Vijeća*³¹ i procjeni u skladu s člankom 6. Direktive 92/43/EEZ, te se procjene kombiniraju. U toj se kombiniranoj procjeni prema potrebi razmatra i utjecaj na potencijalno zahvaćena vodna tijela iz Direktive 2000/60/EZ . Ako relevantne države članice trebaju procijeniti utjecaje postojećih i budućih aktivnosti na morski okoliš, uključujući interakciju kopna i mora, kako je navedeno u članku 4. Direktive 2014/89/EU *Europskog parlamenta i Vijeća*³², kombinirana procjena obuhvaća i te utjecaje.

³¹ *Direktiva 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš (SL L 197, 21.7.2001., str. 30.).*

³² *Direktiva 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranjeorskog područja (SL L 257, 28.8.2014., str. 135.).*

Članak 14.

Primjenjivost konvencija UNECE-a

1. Odredbama ove Uredbe ne dovode se u pitanje obveze na temelju **■** Konvencije Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu (UNECE) o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, potpisane u Aarhusu 25. lipnja 1998., i Konvencije UNECE-a o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica, potpisane u Espoou 25. veljače 1991. ***i njezina Protokola o strateškoj procjeni okoliša, potpisanog u Kijevu 21. svibnja 2003.***
2. Sve odluke donesene u skladu s ovim odjeljkom moraju biti javne ***i lako razumljive, a sve odluke koje se odnose na jedan projekt moraju biti dostupne na istim internetskim stranicama.***

Odjeljak 3.

Uvjeti koji omogućuju provedbu

Članak 15.

Ubrzavanje provedbe *strateških projekata*

1. Komisija *poduzima aktivnosti, prema potrebi u suradnji s državama članicama*, za ubrzavanje i privlačenje privatnih ulaganja u strateške projekte. Ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, takve aktivnosti mogu uključivati pružanje i koordinaciju potpore strateškim projektima kojima je otežan pristup financiranju.

2. **Država članica na čije se državno područje strateški projekt odnosi poduzima mjere** kako bi pridonijela **njegovoj pravodobnoj** i djelotvornoj provedbi. **Te mjere mogu uključivati:**
- (a) pomoć radi osiguravanja ispunjavanja primjenjivih administrativnih obveza i obveza izvješćivanja;
 - (b) pomoć nositeljima projekata radi daljnjeg povećanja **smislene uključenosti i aktivnog sudjelovanja pogodnih zajednica.**

Članak 16.

Koordinacija financiranja

1. Stalna podskupina iz članka 36. stavka 8. točke (a) na zahtjev nositelja strateškog projekta raspravlja s nositeljem i daje mu savjete o tome kako može zaokružiti financiranje njegova projekta, uzimajući u obzir već osigurana sredstva i razmatrajući barem sljedeće elemente:
 - (a) dodatne privatne izvore financiranja;
 - (b) potporu sredstvima Grupe Europske investicijske banke ili drugih međunarodnih financijskih institucija, uključujući Europsku banku za obnovu i razvoj, *s posebnim naglaskom na inicijativi Global Gateway za strateške projekte izvan Unije*;
 - (c) postojeće instrumente i programe država članica, uključujući instrumente i *programe izvožno-kreditnih agencija*, nacionalnih razvojnih banaka i institucija;
 - (d) relevantne fondove i programe financiranja Unije.

2. *Na temelju savjeta stalne podskupine iz članka 36. stavka 8. Komisija dvije godine nakon stupanja na snagu ove Uredbe Odboru podnosi izvješće u kojem se opisuju prepreke pristupu financiranju i preporuke za olakšavanje pristupa financiranju za strateške projekte.*

█

Članak 17.

Olakšavanje sklapanja ugovora o otkupu

1. Komisija uspostavlja sustav za olakšavanje sklapanja ugovora o otkupu povezanih sa strateškim projektima u skladu s pravilima o tržišnom natjecanju.

2. Sustav iz stavka 1. potencijalnim otkupljivačima omogućuje da daju ponude za kupnju u kojima se navodi:
 - (a) količina i kvaliteta strateških sirovina koje namjeravaju kupiti;
 - (b) predviđena cijena ili raspon cijene;
 - (c) predviđeno trajanje ugovora o otkupu.

3. Sustav iz stavka 1. nositeljima strateških projekata omogućuje da daju ponude za prodaju u kojima se navodi:
 - (a) količina i kvaliteta strateških sirovina za koje žele sklopiti ugovore o otkupu;
 - (b) predviđena cijena ili raspon cijene po kojoj su ih spremni prodati;
 - (c) predviđeno trajanje ugovora o otkupu.

4. Na temelju ponuda za kupnju i prodaju primljenih u skladu sa stavcima 2. i 3. Komisija spaja nositelje strateških projekata s potencijalnim otkupljivačima relevantnima za njihov projekt.

Članak 18.

Internetska dostupnost administrativnih informacija

1. Države članice na centraliziran i lako pristupačan način stavljanju internetski na raspolaganje sljedeće informacije o administrativnim postupcima relevantnima za projekte u području kritičnih sirovina:
 - (a) *informacije iz članka 9. stavka 2.;*
 - (b) proces izdavanja dozvola *i povezani administrativni postupci potrebni za dobivanje dozvole;*

- (c) usluge financiranja i ulaganja;
- (d) mogućnosti financiranja na razini Unije ili države članice;
- (e) usluge podrške poslovanju, koje među ostalim uključuju prijavu poreza na dobit, lokalne porezne zakone, radno pravo.

2. ***Komisija na centraliziran i lako pristupačan način na internetu stavlja na raspolaganje informacije o administrativnim postupcima relevantnima za dobivanje statusa strateških projekata i o koristima tog statusa.***

Odjeljak 4.

Istraživanje

Članak 19.

Nacionalni istraživački programi

1. Svaka država članica sastavlja nacionalni program za opće istraživanje kojim se traže kritične sirovine *i minerali nosači kritičnih sirovina*. Svaka država članica dužna je sastaviti prvi takav program do [Ured za publikacije: unijeti datum jednu godinu od datuma stupanja na snagu ove Uredbe]. Nacionalni programi preispituju se i prema potrebi ažuriraju barem svakih pet godina.

2. Nacionalni istraživački programi iz stavka 1. uključuju mjere za povećanje količine dostupnih informacija o nalazištima kritičnih sirovina u Uniji . Prema potrebi sadrže sljedeće mjere:
- (a) mapiranje minerala u prikladnom mjerilu;
 - (b) geokemijske kampanje, među ostalim za utvrđivanje kemijskog sastava tala, sedimenata i stijena;
 - (c) geoznanstvena snimanja, kao što su geofizička snimanja;
 - (d) obradu podataka prikupljenih općim istraživanjem, među ostalim izradom karata potencijalnih nalazišta;
 - (e) ponovnu obradu postojećih podataka iz geoznanstvenih snimanja kako bi se tražila neotkrivena nalazišta minerala koja sadržavaju kritične sirovine *i minerale nosače kritičnih sirovina*.

(f) Ako su geološki uvjeti države članice takvi da se, s visokim stupnjem sigurnosti, pomoću mjera navedenih u stavku 2. neće utvrditi nalazišta kritičnih sirovina ili minerala nosača, nacionalni program iz stavka 1. može se sastojati od znanstvenih dokaza u tu svrhu. Takvi se dokazi ažuriraju, u kontekstu redovitog preispitivanja nacionalnog programa, kako bi se uzele u obzir sve promjene u popisu kritičnih sirovina.

3. Države članice dostavljaju Komisiji svoje nacionalne programe iz stavka 1.
4. Države članice u izvješću iz članka 45. pružaju informacije o napretku provedbe mjera iz svojih nacionalnih programa.

5. Države članice na javno dostupnim internetskim stranicama objavljuju **karte s osnovnim** informacijama o **■** nalazištima minerala koja sadržavaju kritične sirovine, prikupljenima mjerama utvrđenima u nacionalnim programima iz stavka 1. Te informacije prema potrebi uključuju klasifikaciju utvrđenih nalazišta na temelju okvirne klasifikacije Ujedinjenih naroda za resurse. **Detaljnije informacije, uključujući obrađene geofizičke i geokemijske podatke pri odgovarajućoj razlučivosti i geološko kartiranje velikih razmjera, stavljaju se na raspolaganje na zahtjev.**

Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima se utvrđuje predložak za objavljivanje informacija iz prvog podstavka. U predlošku može biti naznačeno kako su iskazane informacije iz prvog podstavka. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 39. stavka 2.

6. Uzimajući u obzir postojeću suradnju u području općeg istraživanja, stalna podskupina iz članka 36. stavka 8. točke (c) raspravlja o nacionalnim programima iz stavka 1. i njihovoj provedbi, uključujući barem:
- (a) potencijal za suradnju, među ostalim u području istraživanja prekograničnih nalazišta minerala i zajedničkih geoloških formacija;
 - (b) najbolje primjere iz prakse povezane s mjerama iz stavka 2.;
 - (c) mogućnost stvaranja integrirane baze podataka za pohranu rezultata nacionalnih programa iz stavka 1.

I

Poglavlje 4.

Praćenje i ublažavanje rizika

Članak 20.

Praćenje i testiranje otpornosti na stres

1. Komisija prati *rizike* za sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama, *posebno one koji bi mogli narušiti tržišno natjecanje ili fragmentirati unutarnje tržište.*

To praćenje obuhvaća barem kretanje sljedećih parametara:

- (a) trgovinskih tokova *između Unije i trećih zemalja te unutar jedinstvenog tržišta;*
- (b) ponude i potražnje;

- (c) koncentracije ponude;
- (d) proizvodnje Unije i globalne proizvodnje te proizvodnih kapaciteta u svim fazama lanca vrijednosti;
- (e) *nestabilnosti cijena;*
- (f) *uska grla u svim fazama proizvodnje Unije i uskih grla u davanju odobrenja za strateške projekte unutar Unije;*

■

- (g) *moгуće prepreke trgovini sirovinama ili robom u kojoj se upotrebljavaju kritične sirovine kao ulazni materijal na unutarnjem tržištu.*

■

2. Nacionalna tijela koja sudjeluju u radu stalne podskupine iz članka **36. stavka 8.** točke (e) pomažu Komisiji u praćenju iz stavka 1.:
- (a) dijeljenjem relevantnih informacija koje imaju na raspolaganju o kretanju parametara iz stavka 1., **uz iznimku članka 20. stavka 1. točke (e)**, uključujući informacije iz članka **21.**;
 - (b) prikupljanjem, u koordinaciji s Komisijom i drugim sudjelujućim tijelima, informacija o kretanju parametara iz stavka 1., uključujući informacije iz članka **21.**;
 - (c) izradom analize rizika za sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama s obzirom na kretanje parametara iz stavka 1.
 - (d) **obavješćivanjem Komisije bez odgađanja ako država članica postane svjesna rizika od ozbiljnog poremećaja u opskrbi kritičnim sirovinama.**

3. Komisija u suradnji s nacionalnim tijelima koja sudjeluju u radu stalne podskupine iz članka 36. stavka 8. točke (e) osigurava da se test otpornosti lanca opskrbe provede barem jednom svake tri godine za svaku stratešku sirovinu **ili ako je značajno povećanje rizika opskrbe utvrđeno kao rezultat praćenja iz stavka 1.** Stalna podskupina iz članka 36. stavka 8. točke (e) u tu svrhu koordinira i raspoređuje provođenje testova otpornosti strateških sirovina na stres među tijelima koja sudjeluju.

Testovi otpornosti iz prvog podstavka sastoje se od procjene ranjivosti Unijina lanca opskrbe relevantnom strateškom sirovinom na poremećaje opskrbe na temelju procjene utjecaja scenarija koji mogu uzrokovati takve poremećaje i njihovih mogućih posljedica, uzimajući u obzir barem sljedeće elemente:

- (a) mjesto vađenja, prerade ili recikliranja relevantne sirovine;

- (b) kapacitete gospodarskih subjekata duž lanca vrijednosti i strukturu tržišta;
- (c) čimbenike koji bi mogli utjecati na opskrbu, uključujući, među ostalim, geopolitičku situaciju, logistiku, opskrbu energijom, radnu snagu i prirodne katastrofe;
- (d) dostupnost *i sposobnost brze diversifikacije* izvora opskrbe, *zamjenskih materijala ili ublažavanje potražnje*;
- (e) korisnike relevantne sirovine duž lanca vrijednosti i njihov udio u potražnji, posebno kad je riječ o proizvodnji tehnologija relevantnih za zelenu i digitalnu tranziciju i obrambene i *aeronautičke* primjene.
- (f) *moguće prepreke prekograničnoj trgovini relevantnim sirovinama ili robom u kojoj se sirovine upotrebljavaju kao ulazni materijal na unutarnjem tržištu.*

4. Komisija na javno dostupnim internetskim stranicama objavljuje i redovito ažurira pregled podataka o praćenju koji sadržava:

- (a) **agregirane** informacije o kretanju parametara iz stavka 1.;
- (b) **zbirni opis** izračuna rizika za sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama s obzirom na informacije iz točke (a);

■

- (c) prema potrebi, **opći prijedlozi** odgovarajućih strategija ublažavanja rizika za sigurnost opskrbe. **osim ako se time ne ugrožava zaštita trgovinskih i poslovnih tajni i drugih osjetljivih, povjerljivih i klasificiranih podataka.**

5. ***Komisija analizira*** informacije prikupljene u skladu sa stavicima 1., 2. i 3. ***Ako Komisija na temelju analize*** smatra da postoji jasan rizik od poremećaja opskrbe ***koji će vjerojatno narušiti tržišno natjecanje ili rascjepkati unutarnje tržište***, ona na to upozorava države članice, Odbor i upravljačka tijela Unije odgovorna za mehanizme pojačanog opreza za krize ili mehanizme za upravljanje krizom koji obuhvaćaju relevantne kritične ili strateške sirovine. ***Komisija prema potrebi procjenjuje i je li zbog tog rizika potrebno ažurirati popis strateških sirovina u skladu s člankom 3. stavkom 3.***

█

Članak 21.

Obveze informiranja za potrebe praćenja

1. Države članice u izvješću iz članka 45. Komisiji dostavljaju informacije o **novom** ili postojećem projektu **kritične sirovine** na svojem državnom području koji je relevantan s obzirom na članak 20. stavak 1. točku (d), uključujući klasifikaciju novih projekata u skladu s okvirnom klasifikacijom Ujedinjenih naroda za resurse.

2. Države članice identificiraju najvažnije tržišne operatere duž lanca vrijednosti kritičnih sirovina s poslovnim nastanom na njihovu državnom području i:
- (a) prate njihove aktivnosti ***proučavanjem javno dostupnih podataka i, ako je potrebno, putem redovitih i razmjernih anketa radi prikupljanja informacija potrebnih za zadaće praćenja iz članka 20. Ključni tržišni operateri mogu odbiti dostaviti podatke zatražene u tim anketama ako bi razmjena tih podataka dovela do otkrivanja trgovinskih i poslovnih tajni te su dužni ispuniti anketu samo ako su im zatražene informacije već dostupne. Ako ključni tržišni operater odbije dostaviti tražene podatke, mora dostaviti obrazloženu obavijest državi članici koja je podnijela zahtjev.***
 - (b) dostavljaju informacije o rezultatima ***prikupljanja informacija iz stavka 2.a*** u izvješću iz članka 45.;
 - (c) bez odgode obavješćuju Komisiju o važnim događajima koji mogu otežati redovito izvođenje aktivnosti najvažnijih tržišnih operatera.

3. Države članice dostavljaju podatke prikupljene u skladu sa stavkom 2. točkama (a) i (b) ovog članka nacionalnim statističkim tijelima i Eurostatu za potrebe sastavljanja statistike u skladu s Uredbom (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća. Države članice imenuju nacionalno tijelo odgovorno za dostavljanje podataka nacionalnim statističkim uredima i Eurostatu.

Članak 22.

Izvješćivanje o strateškim zalihama

1. Države članice u izvješću iz članka 45. Komisiji dostavljaju informacije o stanju svojih strateških zaliha strateških sirovina. ***Od država članica ne zahtijeva se dostavljanje informacija o određenim strateškim zalihama ako bi takve informacije mogle ugroziti njihovu obranu i nacionalnu sigurnost. U tom slučaju podnose obrazloženu obavijest.***

2. Informacije iz stavka 1. obuhvaćaju zalihe svih javnih tijela, društva u javnom vlasništvu ili gospodarskih subjekata kojima je država članica povjerila stvaranje strateških zaliha u svoje ime te uključuju barem opis:
- (a) **zbirne** količine zaliha svake strateške sirovine, iskazane u tonama i postotku godišnje nacionalne potrošnje relevantnih sirovina, i kemijskog oblika i čistoće zaliha te sirovine;
 - (b) kretanja količine zaliha svake strateške sirovine **u zbirnom obliku** tijekom prethodnih pet godina;
 - (c) svih pravila i postupaka primjenjivih na puštanje u promet, dodjelu i distribuciju strateških zaliha; **osim ako se time ne ugrožava zaštita trgovinskih i poslovnih tajni i drugih osjetljivih, povjerljivih i klasificiranih podataka.**
3. Izvješće može uključivati i informacije o strateškim zalihama kritičnih i drugih sirovina.

Članak 23.

Koordinacija strateških zaliha

1. Do [Ured za publikacije: unijeti datum dvije godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe], a nakon toga svake dvije godine, Komisija na temelju informacija primljenih u skladu s člankom 22. stavkom 1. Odboru dostavlja:
 - (a) prijedlog referentne vrijednosti za sigurnu razinu zaliha Unije za svaku stratešku sirovinu, definirane u skladu sa stavkom 2.;
 - (b) usporedbu ukupne zalihe Unije za svaku stratešku sirovinu i prijedloga referentne vrijednosti iz točke (a);
 - (c) informacije o potencijalnoj prekograničnoj pristupačnosti strateških zaliha s obzirom na pravila ili postupke za njihovo puštanje u promet, dodjelu i distribuciju.

2. Komisija, uzimajući u obzir stajališta Odbora, određuje referentnu vrijednost za sigurnu Unijinu zalihu strateških sirovina:
- (a) koja je izražena kao količina potrebna da se pokrije određeni broj dana prosječnog dnevnog neto uvoza u slučaju poremećaja opskrbe, izračunana na temelju količine uvoza u prethodnoj kalendarskoj godini;
 - (b) u kojoj su uzete u obzir *javno* dostupne informacije o zalihama privatnih subjekata;
 - (c) koja je razmjerna riziku za sigurnost opskrbe relevantnom strateškom sirovinom i njezinoj gospodarskoj važnosti.

3. Komisija, uzimajući u obzir stajališta Odbora, može izdati mišljenja upućena državama članicama:
- (a) da povećaju razinu strateških zaliha, ***i prema potrebi, proizvodne kapacitete***, uzimajući u obzir usporedbu iz stavka 1. točke (b), relativnu distribuciju postojećih zaliha među državama članicama i potrošnju strateških sirovina gospodarskih subjekata na svojem državnom području;
 - (b) da izmijene ili koordiniraju pravila ili postupke za puštanje u promet, dodjelu i distribuciju strateških zaliha kako bi se poboljšala potencijalna prekogranična pristupačnost, posebno kad je to potrebno za proizvodnju strateških tehnologija.
4. Za potrebe mišljenja iz stavka 3. ***Komisija i Odbor*** posebnu važnost pridaju potrebi da za zadrže ***i promiču*** poticaji za privatne subjekte, koji se oslanjaju na strateške sirovine kao ulazne materijale, da bi stvorili vlastite zalihe ili poduzeli druge mjere za upravljanje rizicima za sigurnost opskrbe kojima su izloženi.

5. Države članice u izvješću iz članka **45.** pružaju informacije o tome jesu li i kako su provele odnosno namjeravaju li provesti mišljenja iz stavka 3.
6. Prije nego što barem dvije države članice sudjeluju u međunarodnim ili multilateralnim forumima o strateškim zalihama strateških sirovina, Komisija se dužna pobrinuti za prethodnu koordinaciju bilo predmetnih država članica bilo na posebnom sastanku Odbora.
7. Komisija prikupljene podatke o dostupnim zalihama Unije dostavlja upravljačkim tijelima Unije odgovornima za mehanizme pojačanog opreza za krize ili mehanizme za upravljanje krizom koji obuhvaćaju relevantne strateške sirovine.
8. ***Nijedna odredba iz ovog članka i članka 22. ne obvezuje državu članicu da drži ili pusti u promet strateške zalihe.***

Članak 24.

Pripravnost društava za rizike

1. ***U roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe i u roku od 12 mjeseci od svakog ažuriranja popisa strateških sirovina u skladu s člankom 3. države članice identificiraju velika društva koja posluju na njihovu državnom području i koja upotrebljavaju strateške sirovine za proizvodnju baterija za skladištenje energije i e-mobilnost, opremu povezanu s proizvodnjom i upotrebom vodika, opremu povezanu s proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora, zrakoplove, pogonske motore, dizalice topline, prijenos i pohranu podataka, mobilne elektroničke uređaje, opremu za proizvodnju aditiva, robotiku, bespilotne letjelice, raketne bacače, satelite ili napredne čipove.***

█

2. **█ Društva iz stavka 1. najmanje svake tri godine i u mjeri u kojoj su im dostupne tražene informacije** provode **procjenu rizika** svojeg lanca opskrbe **strateškim sirovinama**, koja uključuje:
- (a) mapiranje lokacija na kojima se strateške sirovine koje upotrebljavaju vade, prerađuju ili recikliraju;
 - (b) *analizu faktora koji bi mogli utjecati na njihovu opskrbu strateškim sirovinama;*
 - (c) *procjenu njihove osjetljivosti na poremećaje u opskrbi.*
3. *Ako dobavljači društvima iz stavka 1. na zahtjev ne stave na raspolaganje informacije iz stavka 2., ona mogu provesti procjenu rizika na temelju informacija koje je Komisija objavila u skladu s člankom 20. stavkom 4. ili na temelju drugih javno dostupnih informacija, u mjeri u kojoj je to moguće.*

4. *Ako se procjenom rizika iz stavka 2. otkrije znatna osjetljivost u pogledu poremećaja u opskrbi, društva iz stavka 1. poduzimaju mjere za ublažavanje tih ranjivosti među ostalim procjenom mogućnosti diversifikacije svojih lanaca opskrbe ili zamjene strateških sirovina.*
5. *Društva iz stavka 1. mogu svojem upravnom odboru podnijeti izvješće koje sadržava rezultate procjene rizika iz stavka 2., uključujući izvor informacija na kojima se procjena temelji, sve otkrivene značajne rizike, kao i predviđene ili provedene mjere ublažavanja.*
6. *Države članice mogu od društava iz stavka 1. zahtijevati da svojem upravnom odboru podnesu izvješće iz stavka 2. i zahtjeve za informacije iz stavka 3.*

Članak 25.
Zajednička nabava

1. Komisija uspostavlja i vodi sustav za agregiranje potražnje zainteresiranih poduzetnika s poslovnim nastanom u Uniji koji su potrošači strateških sirovina i za traženje ponuda dobavljača radi spajanja s tom agregiranom potražnjom. Sustav obuhvaća neprerađene i prerađene strateške sirovine.
2. ***Prije uspostave sustava iz stavka 1. Komisija uz savjetovanje s Europskim odborom za kritične sirovine provodi procjenu očekivanog utjecaja sustava na tržište za svaku stratešku sirovinu kako bi se izbjegao nerazmjerni utjecaj na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu.***

3. *Na temelju procjene iz stavka 1.a pri* uspostavi i vođenju sustava iz stavka 1. Komisija:
- (a) odabire za koje se strateške sirovine u kojoj fazi prerade sustav može upotrebljavati, uzimajući u obzir relativni rizik za sigurnost opskrbe različitim strateškim sirovinama ■ ;
 - (b) utvrđuje minimalne količine traženih sirovina za sudjelovanje u sustavu, uzimajući u obzir očekivani broj zainteresiranih sudionika i potrebu da broj sudionika bude u skladu s mogućnostima nadzora, *pri čemu se u obzir uzimaju potrebe malih i srednjih poduzeća.*
4. Sudjelovanje u sustavu iz stavka 3., *točke (b)*, je otvoreno i transparentno za sve zainteresirane poduzetnike s poslovnim nastanom u Uniji ■ .

5. Poduzetnici u Uniji ■ koji sudjeluju u sustavu iz stavka 1. mogu na transparentnoj osnovi zajednički pregovarati o nabavi, među ostalim o cijenama ili ostalim uvjetima i odredbama ugovora o kupoprodaji, ili iskoristiti zajedničku nabavu kako bi postigli bolje uvjete kod svojih dobavljača ili spriječili nestašice. Sudjelujući poduzetnici u Uniji ■ poštuju pravo Unije, uključujući Unijino pravo tržišnog natjecanja.
6. Tijela ne mogu sudjelovati kao dobavljači u agregiranju potražnje i zajedničkoj nabavi ili kao pružatelji usluga:
- (a) ako se na njih odnose Unijine mjere ograničavanja donesene na temelju članka 215. UFEU-a;
 - (b) ako su izravno ili neizravno u vlasništvu ili pod kontrolom fizičkih ili pravnih osoba, subjekata ili tijela na koje se odnose takve mjere ograničavanja Unije ili koji rade u njihovo ime ili prema njihovim uputama.

7. Odstupajući od članka 176. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 **Europskog parlamenta i Vijeća**³³, Komisija u okviru postupka nabave na temelju Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 **sklapa** ugovor o pružanju potrebnih usluga sa subjektom s poslovnim nastanom u Uniji koji obavlja funkciju pružatelja usluga radi uspostave i vođenja sustava iz stavka 1. Odabrani pružatelj usluga ne smije imati sukobe interesa.
8. Komisija u ugovoru o uslugama utvrđuje zadaće koje pružatelj usluga treba obaviti, uključujući dodjelu potražnje, dodjelu prava pristupa za opskrbu, registraciju i provjeru svih sudionika, objavu i izvješćivanje o aktivnostima i sve druge zadaće potrebne za uspostavu i vođenje sustava. U ugovoru o uslugama utvrđuju se i praktični aspekti poslovanja pružatelja usluga, uključujući korištenje informatičkog alata, sigurnosne mjere, valutu ili valute, način plaćanja i obveze.

³³ **Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).**

- 9.** U ugovoru o uslugama s pružateljem usluga Komisija zadržava pravo da prati pružatelja usluga i da provodi reviziju nad njim. U tu svrhu Komisija mora imati puni pristup informacijama kojima pružatelj usluga raspolaže u vezi s ugovorom. Svi poslužitelji moraju biti fizički smješteni na području Unije i sve informacije fizički pohranjene na području Unije.
- 10.** U ugovoru o uslugama s odabranim pružateljem usluga utvrđuju se vlasništvo nad informacijama koje pružatelj usluga prikupi i mogućnost prijenosa tih informacija Komisiji kad dođe do raskida ili isteka ugovora o uslugama.

Poglavlje 5.

Održivost

Odjeljak 1.

Kružnost

Članak 26.

Nacionalne mjere kružnosti

1. Svaka država članica do **dvije** godine od datuma stupanja **provedbenog akta iz stavka 7.** donosi i provodi nacionalne programe koji sadržavaju ili **u koje su uključene** mjere osmišljene:

■

- (a) ***kako bi se potaknuo tehnološki napredak i učinkovita potrošnja resursa radi smanjenja očekivanog povećanja potrošnje kritičnih sirovina u Uniji;***

- (b) *kako bi se promicala prevencija otpada i povećanje ponovne uporabe i popravka proizvoda i dijelova s relevantnim potencijalom uporabe kritičnih sirovina;*
- (c) *kako bi se povećalo **skupljanje, razvrstavanje i obrada otpada** s visokim potencijalom uporabe kritičnih sirovina, **uključujući viškove metala**, i kako bi se taj otpad usmjerio u odgovarajući sustav recikliranja radi maksimalnog povećanja dostupnosti i kvalitete materijala koji se može reciklirati kao ulazni materijal u postrojenjima za recikliranje kritičnih sirovina;*
- (d) *kako bi se povećala uporaba sekundarnih kritičnih sirovina **█**, među ostalim **mjerama kao što su** uzimanje u obzir recikliranog sadržaja u kriterijima javne nabave za dodjelu **ili financijski poticaji za upotrebu sekundarnih kritičnih sirovina;***

█

- (e) kako bi se povećala tehnološka zrelost tehnologija recikliranja kritičnih sirovina i promicanje **kružnog dizajna**, učinkovitosti sirovina i zamjene kritičnih sirovina u **proizvodima i primjenama**, barem uključivanjem mjera potpore u tu svrhu u okviru nacionalnih istraživačkih i inovacijskih programa;
- (f) kako bi se osiguralo **da su uspostavljene mjere kojima se njezinoj radnoj snazi** daju vještine potrebne za podupiranje kružnosti lanca vrijednosti kritičnih sirovina, **uključujući mjere za usavršavanje i prekvalifikaciju**;
- (g) **kako bi se promicalo da se financijskim doprinosima koje plaća proizvođač, ako postoje u nacionalnom pravu, u skladu s obvezama proširene odgovornosti proizvođača utvrđenima u skladu s člankom 8. stavkom 1. Direktive 2008/98/EZ potiče da proizvodi sadržavaju veći udio sekundarnih kritičnih sirovina oporabljenih iz otpada recikliranog u skladu s relevantnim okolišnim standardima utvrđenima u pravu Unije**;

(h) kako bi se poduzele potrebne mjere kojima se osigurava da kritične sirovine koje se izvoze na temelju prestanka statusa otpada ispunjavaju odredbe u skladu s Direktivom 2008/98/EZ i drugim relevantnim pravom Unije;

(i) prema potrebi, kako bi se podupirala primjena standarda kvalitete Unije za postupke recikliranja tokova otpada koji sadržavaju kritične sirovine.

2. Programi iz stavka 1. mogu se integrirati u nove ili postojeće planove gospodarenja otpadom i programe za sprečavanje nastanka otpada donesene u skladu s člancima 28. i 29. Direktive 2008/98/EZ.

Nacionalni programi iz prvog podstavka preispituju se i prema potrebi ažuriraju najkasnije pet godina nakon njihova donošenja.

3. Programi iz stavka 1. posebno obuhvaćaju proizvode i otpad koji ne podliježu nikakvom posebnom zahtjevu u pogledu skupljanja, obrade, recikliranja ili ponovne uporabe na temelju zakonodavstva Unije. Za druge proizvode i otpad mjere se provode u skladu s postojećim zakonodavstvom Unije.

Programi iz stavka 1. mogu s obzirom na točke (a), **(b)** i **(d)** tog stavka, ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, uključivati uvođenje financijskih poticaja, kao što su popusti, novčane nagrade ili sustavi povratnih naknada, kako bi se potaknulo *pripremu za ponovnu uporabu*, ponovnu uporabu i prenamjenu proizvoda s visokim potencijalom uporabe kritičnih sirovina, skupljanje i *obradu* otpada iz takvih proizvoda.

█

4. Nacionalne mjere iz stavaka 1. i 2. osmišljavaju se tako da se izbjegnu prepreke trgovini i poremećaji tržišnog natjecanja u skladu s UFEU-om.
5. **█** Države članice utvrđuju i izvješćuju zasebno o količinama komponenata koje sadržavaju relevantne količine kritičnih sirovina uklonjenih iz *otpadne električne i elektroničke* opreme i količine kritičnih sirovina oporabljenih iz *takve* opreme. Komisija donosi provedbene akte u kojima se utvrđuju oblik i pojedinosti takvog izvješćivanja. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 39. stavka 3. Prvo razdoblje izvješćivanja obuhvaća prvu punu kalendarsku godinu nakon donošenja tih provedbenih akata. *Države članice dostavljaju te podatke kada Komisiji dostavljaju podatke o količinama reciklirane otpadne električne i elektroničke opreme u skladu s člankom 16. stavkom 6. Direktive 2012/19/EU.*

6. Države članice u izvješću iz članka **45.** pružaju informacije o donošenju nacionalnih programa iz stavka 1. i o napretku u **učinkovitoj** provedbi mjera poduzetih u skladu sa stavcima 1. i 2.
7. Komisija donosi provedbene akte u kojima se utvrđuje popis proizvoda, dijelova i tokova otpada za koje se barem smatra da imaju **relevantan** potencijal oporabe kritičnih sirovina u smislu stavka 1. točaka (a) i (b).

U sastavljanju tog popisa Komisija uzima u obzir:

- (a) ukupnu količinu kritičnih sirovina oporabljivih iz tih proizvoda, dijelova i tokova otpada;
- (b) opseg u kojem su ti proizvodi, dijelovi i tokovi otpada obuhvaćeni zakonodavstvom Unije;

- (c) regulatorno nepokrivena područja;
- (d) posebne poteškoće koje utječu na skupljanje i obradu tog otpada;
- (e) postojeće sustave skupljanja i obrade otpada koji se odnose na njih.

Provedbeni akti iz stavka 1. donose se *do [12 mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Uredbe]*, u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 39. stavka 3.

Članak 27.

Oporaba kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala

1. Operateri koji moraju **izraditi** planove gospodarenja otpadom u skladu s člankom 5. Direktive 2006/21/EZ nadležnom tijelu definiranom u članku 3. **stavku 27.** Direktive 2006/21/EZ dužni su dostaviti studiju o preliminarnoj gospodarskoj procjeni potencijalne uporabe kritičnih sirovina:
 - (a) iz otpada od vađenja minerala pohranjenog u postrojenju; odnosno
 - (b) iz otpada od vađenja minerala koji se stvara ili, ako se to smatra djelotvornijim, iz izvađene količine prije nego što iz nje nastane otpad.

Operateri su izuzeti od obveze iz stavka 1. ako nadležnim tijelima s visokim stupnjem sigurnosti dokažu da otpad od vađenja minerala ne sadrži kritične sirovine koje su tehnički uporabljive.

2. Studija iz stavka 1. uključuje barem procjenu količina i koncentracija kritičnih sirovina sadržanih u otpadu od vađenja minerala i u izvađenoj količini i procjenu mogućnosti njihove tehničke i gospodarske uporabe. **Operateri utvrđuju metode za procjenu količina i koncentracija.**
3. Operateri postrojenja za gospodarenje otpadom **od vađenja minerala** dužni su dostaviti studiju iz stavka 1. nadležnom tijelu definiranom u članku 3. **stavku 27.** Direktive 2006/27/EZ do [Ured za publikacije: unijeti datum **30 mjeseci** od datuma stupanja na snagu ove Uredbe]. Operateri novih postrojenja za gospodarenje otpadom dostavljaju tu studiju nadležnom tijelu zajedno sa svojim planovima gospodarenja otpadom u skladu s člankom 7. Direktive 2006/21/EZ.

4. Države članice dužne su uspostaviti bazu podataka ■ zatvorenih postrojenja za gospodarenje otpadom *od vađenja minerala*, uključujući napuštena postrojenja za gospodarenje otpadom *od vađenja minerala*, koja se nalaze na njihovu državnom području *ako zbog značajki lokacija otpada ili geoloških uvjeta prisutnost potencijalno tehnički iskoristivih količina kritičnih sirovina nije vjerojatna*. Ta baza podataka sadržava:
- (a) informacije o lokaciji postrojenja za gospodarenje otpadom, površini postrojenja i količini *ili, prema potrebi, procijenjenoj količini* otpada u postrojenju;
 - (b) informacije o operateru ili prijašnjem operateru postrojenja za gospodarenje otpadom i, prema potrebi, njegovu pravnom sljedniku;
 - (c) informacije o približnim količinama i koncentracijama svih sirovina sadržanih u otpadu od vađenja minerala i, ako su te informacije dostupne, u izvornom mineralnom ležištu, u skladu sa stavkom 6. ovog članka;
 - (d) sve dodatne informacije koje država članica smatra relevantnima za omogućivanje uporabe kritičnih sirovina iz postrojenja za gospodarenje otpadom.

5. *Države članice do [Ured za publikacije: unijeti datum 42 mjeseca od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] donose i provode mjere za promicanje uporabe kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala, posebno iz zatvorenih postrojenja za gospodarenje otpadom od vađenja minerala za koje je u bazi podataka iz stavka 4. utvrđeno da sadržavaju potencijalno gospodarski iskoristive kritične sirovine.*
6. Baza podataka iz stavka 4. mora biti uspostavljena do [Ured za publikacije: unijeti datum **18** mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] i sve informacije moraju biti unesene do [Ured za publikacije: unijeti datum tri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe]. Mora biti dostupna u javno pristupačnom i digitalnom obliku ažurirana barem svake **tri** godine kako bi se unijele dodatne dostupne informacije i nedavno zatvorena ili utvrđena postrojenja.

7. Kako bi pružile informacije iz stavka 4. točke (c), države članice poduzimaju barem sljedeće aktivnosti:
- (a) za ■ zatvorena postrojenja za gospodarenje otpadom *od vađenja minerala* države članice sveobuhvatno preispituju dostupnu dokumentaciju za izdavanje dozvola *ili ostalu dostupnu dokumentaciju kad dokumentacija za izdavanje dozvola ne postoji* do [Ured za publikacije: unijeti datum **18** mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Uredbe];
 - (b) za ona postrojenja za gospodarenje otpadom *od vađenja minerala* za koja se na temelju dostupnih informacija može *navesti* postojanje potencijalno gospodarski iskoristivih količina kritičnih sirovina države članice provode i reprezentativno geokemijsko uzorkovanje do [Ured za publikacije: unijeti datum 2 godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe];

- (c) za ona postrojenja za gospodarenje otpadom ***od vađenja minerala*** u kojima su aktivnosti opisane u točkama (a) i (b) ovog stavka ukazale na potencijalno gospodarski iskoristive količine kritičnih sirovina države članice do [Ured za publikacije: unijeti datum ***34 mjeseca*** od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] provode i detaljnije ***uzorkovanje s naknadnom kemijskom i mineraloškom karakterizacijom*** koja uključuje izradu profila ruda ili jednakovrijedne tehnike, ako je to prihvatljivo za okoliš u skladu s primjenjivim zahtjevima u vezi s okolišem na razini Unije i, prema potrebi, sa zahtjevima Direktive 2006/21/EZ.

8. Aktivnosti opisane u stavku 6. provode se unutar ograničenja nacionalnih pravnih sustava koja se odnose na vlasnička prava, vlasništvo nad zemljištem, mineralne resurse i otpad, **utjecaj na okoliš i zdravlje** te svih drugih relevantnih odredaba. Ako ti čimbenici ometaju provedbu aktivnosti, tijela država članica traže suradnju operatera ili vlasnika postrojenja za gospodarenje otpadom. U bazi podataka **iz stavka 4.** može se pristupiti rezultatima aktivnosti iz stavka 6. Ako je to moguće, države članice u bazu podataka uključuju klasifikaciju zatvorenih postrojenja za gospodarenje otpadom od vađenja minerala u skladu s okvirnom klasifikacijom Ujedinjenih naroda za resurse.

Članak 28.

Mogućnost recikliranja trajnih magneta

1. **Dvije** godine od datuma stupanja na snagu **provedbenog akta iz stavka 2.** sve fizičke ili pravne osobe koje stavljaju na tržište uređaje za magnetsku rezonanciju, generatore energije iz vjetra, industrijske robote, motorna vozila, laka prijevozna sredstva, generatore hlađenja, dizalice topline, elektromotore, među ostalim kad su ugrađeni u druge proizvode, automatske perilice rublja, bubnjaste sušilice rublja, mikrovalne pećnice, usisavače ili perilice posuđa dužne su se pobrinuti da su ti proizvodi označeni vidljivom, čitljivom i neizbrisivom oznakom na kojoj je navedeno:
 - (a) sadržavaju li ti proizvodi najmanje jedan trajni magnet;

(b) ako su u proizvod ugrađeni trajni magneti, pripadaju li ti magneti nekoj od sljedećih vrsta:

i. neodimij-željezo-bor;

ii. samarij-kobalt;

iii. aluminij-nikal-kobalt;

iv. ferit.

■

2. Komisija donosi provedbeni akt kojim se utvrđuje format za označivanje iz stavka 1. Taj se provedbeni akt donosi *do [Ured za publikacije: unijeti datum 18 mjeseci nakon datuma stupanja na snagu ove Uredbe]* u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 39. stavka 3.

3. **Dvije** godine od datuma stupanja na snagu **provedbenog akta iz stavka 2.** sve fizičke ili pravne osobe koje stavljaju na tržište proizvode iz stavka 1. u koje je ugrađen najmanje jedan trajni magnet vrste navedene u stavku 1. točki (b) ■ dužne su se pobrinuti da je na proizvodu ili u njemu prisutan nosač podataka.
4. Nosač podataka iz stavka 3. mora biti povezan s jedinstvenom identifikacijskom oznakom proizvoda na temelju koje se može pristupiti:
 - (a) imenu, registriranom trgovačkom nazivu ili registriranom **žigu** i adresi odgovorne fizičke ili pravne osobe i, ako su dostupna, elektroničkim sredstvima komunikacije kojima ih se može kontaktirati;
 - (b) informacijama o težini, lokaciji i kemijskom sastavu svakog pojedinačnog trajnog magneta ugrađenog u proizvod i o prisutnosti i vrsti obloga magneta, ljepila i svih korištenih aditiva;

- (c) informacijama na temelju kojih je moguće pristupanje i **sigurno** uklanjanje svakog trajnog magneta ugrađenog u proizvod, uključujući barem redoslijed svih koraka uklanjanja, alate i tehnologije potrebne za pristupanje i uklanjanje trajnog magneta, ne dovodeći u pitanje članak 15. stavak 1. Direktive 2012/19/EU.
5. Za proizvode u kojima se trajni magneti nalaze isključivo u elektromotorima ugrađenima u proizvod informacije iz stavka 4. točke (b) mogu se zamijeniti informacijama o lokaciji tih elektromotora, a informacije iz stavka 4. točke (c) mogu se zamijeniti informacijama o pristupanju i uklanjanju elektromotora, uključujući barem redoslijed svih koraka uklanjanja, alate i tehnologije potrebne za pristupanje i uklanjanje elektromotora.
6. Za proizvode iz stavka 3. za koje je potrebna putovnica za proizvode ■ u skladu s drugim zakonodavnim aktom Unije informacije navedene u stavku 4. unose se u tu putovnicu za proizvode.

7. **Gospodarski subjekt koji stavlja proizvod na tržište, kako je navedeno u stavku 1.**, dužan je **osigurati da su informacije iz stavka 3.** potpune, ažurirane, točne i dostupne tijekom razdoblja koje je barem jednako uobičajenom životnom vijeku proizvoda uvećanom za deset godina, među ostalim poslije stečaja, likvidacije ili prestanka obavljanja djelatnosti odgovorne fizičke ili pravne osobe u Uniji. **Može ovlastiti operatora da djeluje u njegovo ime.**

Informacije iz stavka 4. odnose se na model proizvoda ili, ako se informacije razlikuju među jedinicama istog modela, na pojedinu seriju ili jedinicu. Subjekti **za popravak** i recikliranje, tijela za nadzor tržišta i carinska tijela moraju imati pristup informacijama iz stavka 4.

8. Ako su zahtjevi za informacije koji se odnose na reciklirani sadržaj trajnih magneta utvrđeni u **1** zakonodavstvu Unije o usklađivanju za bilo koje proizvode navedene u stavku 1., ti se zahtjevi primjenjuju umjesto odredaba ovog članka

1

9. Proizvodi koji su prvenstveno namijenjeni za obrambene ili svemirske primjene izuzeti su od zahtjeva ovog članka.

10. Zahtjevi ovog članka primjenjuju se od [Ured za publikacije: unijeti datum pet godina od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] na uređaje za magnetsku rezonanciju, motorna vozila i laka prijevozna sredstva koja su homologirana vozila kategorije L.

11. *Ovaj se članak ne primjenjuje na:*

- (a) *vozila za posebne namjene, kako su definirana u članku 3. točki 31. Uredbe (EU) 2018/858;*
- (b) *druge dijelove vozila kategorija N1, N2, N3, M2 ili M3, koji nisu osnovno vozilo ili njegov dio, kad je riječ vozilima homologiranima u višestupanjskoj homologaciji;*
- (c) *vozila proizvedena u malim serijama, kako su definirana u članku 3. točki 30. Uredbe 2018/858;*

12. Komisija je ovlaštena za donošenje *delegiranog akta* u skladu s člankom 38. kako bi unijela popis oznaka kombinirane nomenklature³⁴ i opise proizvoda koji odgovaraju proizvodima iz stavka 1. radi olakšavanja rada carinskih tijela s obzirom na te proizvode i na zahtjeve utvrđene u ovom članku i članku 29.

³⁴ Kombinirana nomenklatura u Prilogu I. Uredbi (EEZ) br. 2658/87.

Članak 29.

Reciklirani sadržaj trajnih magneta

1. Svaka fizička ili pravna osoba koja stavi na tržište proizvode iz članka 28. stavka 1. u koje je ugrađen barem jedan trajni magnet iz članka 28. stavka 1. točke **(b) podtočaka od i. do iii.** i u kojima je ukupna težina svih takvih trajnih magneta veća od 0,2 kg dužna je od [Ured za publikacije: unijeti datum tri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] ili dvije godine od stupanja na snagu delegiranog akta iz stavka 2., ovisno o tome koji je datum kasniji, na javno dostupnim internetskim stranicama objavljivati udio neodimija, disprozija, praseodimija, terbija, bora, samarija, nikla i kobalta oporabljenih iz otpada nakon potrošnje u trajnim magnetima ugrađenima u te proizvode.

2. Komisija je dužna do [Ured za publikacije: unijeti datum dvije godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] donijeti delegirani akt u skladu s člankom 38. u kojem radi dopunjavanja ove Uredbe utvrđuje pravila za izračun i provjeru udjela neodimija, disprozija, praseodimija, terbija, bora, samarija, nikla i kobalta oporabljenih iz [] otpada nakon potrošnje u trajnim magnetima ugrađenima u proizvode iz stavka 1.

U pravilima za izračun i provjeru mora biti naveden primjenjivi postupak ocjenjivanja sukladnosti iz modula utvrđenih u Prilogu II. Odluci br. 768/2008/EZ **Europskog parlamenta i Vijeća**³⁵ uz potrebne prilagodbe za predmetne proizvode. Za potrebe utvrđivanja primjenjivog postupka ocjenjivanja sukladnosti Komisija uzima u obzir sljedeće kriterije:

- (a) prikladnost određenog modula s obzirom na tip proizvoda i njegovu razmjernost javnom interesu koji se nastoji ostvariti;

³⁵ **Odluka br. 768/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o zajedničkom okviru za stavljanje na tržište proizvoda i o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 93/465/EEZ (OJ L 218, 13.8.2008., str. 82.).**

- (b) *priroda rizika povezanih s proizvodom i omjer u kojem* ocjenjivanje sukladnosti *odgovara vrsti i stupnju rizika;*
- (c) ako je sudjelovanje treće strane obvezno, potrebu da proizvođač slobodno odabere između modula osiguranja kvalitete i modula izdavanja potvrde za proizvod utvrđenih u Prilogu II. Odluci br. 768/2008/EZ.

█

3. Nakon *stupanja na snagu delegiranog akta iz stavka 2. i najkasnije 31. prosinca 2031.* Komisija *je dužna* donijeti delegirane akte kojima se dopunjava ova Uredba utvrđivanjem minimalnih udjela neodimija, disprozija, praseodimija, terbija, bora, samarija, nikla i kobalta oporabljenih iz otpada nakon potrošnje koji moraju biti prisutni u trajnom magnetu ugrađenom u proizvode iz stavka 1. ***Delegiranim aktom mogu se primjenjivati različiti minimalni udjeli za različite proizvode, a određeni proizvodi izuzeti iz te obveze.***

Delegiranim aktima iz prvog podstavka utvrđuju se prijelazna razdoblja koja moraju biti primjerena za poteškoće u prilagođavanju proizvoda obuhvaćenih mjerom kako bi se zajamčila sukladnost proizvoda.

Minimalni udio iz prvog podstavka temelji se na prethodnoj procjeni učinka, pri čemu se uzima u obzir sljedeće:

- (a) postojeća i predviđena dostupnost neodimija, disprozija, praseodimija, terbija, bora, samarija, nikla i kobalta oporabljenih iz otpada nakon potrošnje;

- (b) informacije prikupljene u skladu sa stavkom 1. i relativnu raspodjelu udjela recikliranog sadržaja u trajnim magnetima ugrađenima u proizvode iz stavka 1. koji su stavljeni na tržište;
 - (c) tehnički i znanstveni napredak, uključujući znatne promjene u tehnologijama trajnih magneta koje utječu na vrstu oporabljenih materijala;
 - (d) stvarni i potencijalni doprinos minimalnog udjela ciljevima Unije u području klime i okoliša;
 - (e) mogući utjecaji na rad proizvoda u koje su ugrađeni trajni magneti;
 - (f) potreba za sprečavanjem nerazmjernih negativnih posljedica za cjenovnu pristupačnost trajnih magneta i proizvoda u koje su trajni magneti ugrađeni.
4. Ako su zahtjevi koji se odnose na reciklirani sadržaj trajnih magneta utvrđeni u zakonodavstvu Unije o usklađivanju za bilo koje proizvode navedene u stavku 1., ti se zahtjevi primjenjuju umjesto odredaba ovog članka

5. Od datuma početka primjene zahtjeva iz stavka 1., kad fizičke i pravne osobe koje stavljaju na tržište proizvode iz stavka 1. nude te proizvode na prodaju, među ostalim prodaju na daljinu, ili kad ih izlažu u okviru trgovačke djelatnosti, te su osobe svojim kupcima dužne dati pristup informacijama iz stavka 1. prije nego što se oni obvežu kupoprodajnim ugovorom.

Fizičke i pravne osobe koje stavljaju na tržište proizvode iz stavka 1. ne smiju dati niti izložiti naljepnice, oznake, simbole ili natpise za koje je vjerojatno da će zavarati ili zbuniti potrošače u pogledu informacija iz stavka 1. Proizvodi koji su prvenstveno namijenjeni za obrambene ili svemirske primjene izuzeti su od zahtjeva ovog članka.

6. Zahtjevi utvrđeni u stavcima 1. i 5. primjenjuju se na uređaje za magnetsku rezonanciju, motorna vozila i laka prijevozna sredstva koja su homologirana vozila kategorije L pet godina od datuma stupanja na snagu delegiranog akta iz stavka 2.
7. ***Ovaj se članak ne primjenjuje na:***
- (a) ***vozila za posebne namjene, kako su definirana u članku 3. točki 31. Uredbe (EU) 2018/858;***
 - (b) ***druge dijelove vozila kategorija N1, N2, N3, M2 ili M3, koji nisu osnovno vozilo ili njegov dio, kad je riječ vozilima homologiranim u višestupanjskoj homologaciji;***
 - (c) ***vozila proizvedena u malim serijama, kako su definirana u članku 3. točki 30. Uredbe 2018/858;***

Odjeljak 2.

Certifikacija i ekološki otisak

Članak 30.

Priznati programi

1. Vlade, *industrijska udruženja ili skupine zainteresiranih organizacija* koje su uspostavile i nadziru certifikacijske programe povezane s održivosti kritičnih sirovina („vlasnici programa”) mogu od Komisije zatražiti da prizna njihove programe.

Zahtjevi iz prvog podstavka sadržavaju sve relevantne dokaze povezane s ispunjenjem kriterija utvrđenih u Prilogu IV. Komisija *donosi provedbene akte do [Ured za publikacije: unijeti: tri godine nakon stupanja na snagu ove Uredbe]* kojima se utvrđuju minimalne informacije koje zahtjevi moraju sadržavati. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 39. stavka 3.

Tim provedbenim aktima utvrđuje se jedinstveni predložak kojim će se obuhvatiti sve informacije potrebne za zahtjev. Opseg dokumentacije potrebne za ispunjenje jedinstvenog predloška mora biti razuman.

2. Ako Komisija na temelju dokaza dostavljenih u skladu sa stavkom 1. utvrdi da certifikacijski program ispunjava kriterije utvrđene u Prilogu IV. ***ili njihov podskup***, ona donosi provedbeni akt kojim se taj program priznaje ***i utvrđuje priznati opseg programa***. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 39. stavka 3.
3. ***Priznati opseg za svaki program utvrđuje se prema sljedećim dimenzijama:***
 - (a) ***fazama lanca vrijednosti obuhvaćenima programom;***

(b) fazama životnog ciklusa projekta, uključujući prije, tijekom i nakon zatvaranja, koje su obuhvaćene programom; i

(c) dimenzijama održivosti i kategorijama rizika za okoliš navedenih u Prilogu IV. točki (b) koje su obuhvaćene sustavom.

Prilog IV. točke (a), (c), (d) i (e) trebale bi biti preduvjet za svako priznavanje programa.

4. Komisija barem ***svake tri godine provjerava*** ispunjavaju li priznati programi i dalje kriterije utvrđene u Prilogu IV. ***ili priznate podskupove tih kriterija.***
5. Vlasnici priznatih programa bez odgode obavještavaju Komisiju o svim promjenama ili modernizacijama programa ***povezanih s ispunjavanjem kriterija utvrđenih u Prilogu IV. ili priznatog podskupa tih kriterija.*** Komisija procjenjuje utječu li takve promjene ili modernizacije na osnovu za priznavanje i poduzima odgovarajuće mjere.

6. Ako postoje dokazi da gospodarski subjekti koji provode priznati program u ponovljenim ili krupnim slučajevima nije ispunjavao zahtjeve tog programa, Komisija ispituje, uz savjetovanje s vlasnikom priznatog programa, ukazuju li ti slučajevi na nedostatke u programu koji utječu na osnovu za priznavanje i poduzima odgovarajuće mjere.
7. Ako Komisija utvrdi nedostatke u priznatom programu koji utječu na osnovu za priznavanje, vlasniku programa može odobriti odgovarajuće razdoblje ***koje neće biti dulje od 12 mjeseci*** za poduzimanje korektivnih radnji.

8. Ako vlasnik programa ne poduzme ili odbije poduzeti potrebne korektivne radnje i ako Komisija utvrdi da nedostaci iz stavka 6. znače da program više ne ispunjava kriterije utvrđene u Prilogu IV. **ili priznati podskup tih kriterija**, Komisija donosi provedbeni akt kojim se povlači priznanje programa. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 39. stavka 3.
9. Komisija je dužna uspostaviti i ažurirati registar priznatih programa. Taj se registar objavljuje na javno dostupnim internetskim stranicama. **Na tim se internetskim stranicama mogu dobiti i povratne informacije od svih relevantnih dionika o provedbi priznatih programa. Takve povratne informacije prosljeđuju se dotičnim vlasnicima programa na razmatranje.**

Članak 31.

Deklaracija o ekološkom otisku

1. ***Uzimajući u obzir rezultate izvešća iz stavka 1.a i procjenu iz stavka 2., Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 38. u kojima radi dopunjavanja ove Uredbe utvrđuje pravila za izračun i provjeru ekološkog otiska kritičnih sirovina, u skladu s Prilogom V. i uzimajući u obzir znanstveno utemeljene metode procjene i relevantne međunarodne norme. Na temelju pravila za izračun i provjeru utvrđuje **barem tri najrelevantnije kategorije utjecaja koje čine većinu ukupnog ekološkog otiska. Emisije stakleničkih plinova jedna su od okolišnih kategorija.***** Deklaracija o otisku ograničena je na **te kategorije** utjecaja.

2. ***Komisija do [18 mjeseci nakon stupanja na snagu] Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće u kojem se navodi kojim će se kritičnim sirovinama dati prednost kako bi se procijenilo je li obveza prijavljivanja ekološkog otiska kritičnih sirovina nužna i razmjerna. Za kritične sirovine koje je Komisija utvrdila kao prioritetne predstavlja zaključke procjene iz stavka 2. do [12 mjeseci nakon izvješća].***

3. Komisija ***je dužna*** donijeti pravila za izračun i provjeru ekološkog otiska određene kritične sirovine ako je nakon razmatranja relevantnih kategorija utjecaja na okoliš zaključila da ta kritična sirovina ima znatan ekološki otisak i da je stoga obveza deklariranja ekološkog otiska te sirovine ***u pogledu kategorija utjecaja iz stavka 1.*** prilikom njezina stavljanja na tržište potrebna i razmjerna kako bi se pridonijelo ostvarenju ciljeva Unije u području klime i okoliša poticanjem opskrbe kritičnim sirovinama s manjim ekološkim otiskom.

4. U razmatranju nužnosti obveze iz stavka 2. Komisija uzima u obzir:
- (a) postižu li se već i kako ***te koliko djelotvorno*** ciljevi Unije u području klime i okoliša drugim zakonodavstvom Unije primjenjivim na tu kritičnu sirovinu;
 - (b) postojanje i primjenu relevantnih međunarodnih normi i smjernica, ili vjerojatnost postizanja dogovora o takvim normama na međunarodnoj razini, i održive prakse na tržištu, uključujući dobrovoljne programe priznate u skladu s člankom 29.;
 - (c) djelotvornost strateških partnerstava, strateških projekata, trgovinskih sporazuma i drugih međunarodnih instrumenata i aktivnosti informiranja koje provodi Unija za postizanje ciljeva Unije u području klime i okoliša.
 - (d) ***povezane gospodarske troškove i administrativno opterećenje gospodarskih subjekata.***

5. Komisija provodi prethodnu procjenu učinaka kako bi odlučila hoće li donijeti delegirani akt na temelju stavka 1. Takva procjena mora:

(a) biti utemeljena, među ostalim, na savjetovanju sa:

- i. svim relevantnim dionicima, kao što su dionici iz industrije, uključujući industriju niže u lancu vrijednosti, mala i srednja poduzeća i, prema potrebi, obrtničku industriju, te socijalni partneri, trgovci, trgovci na malo, uvoznici, *organizacije koje promiču zdravlje ljudi i zaštitu okoliša*, organizacije potrošača *i akademska zajednica*;
- ii. trećim zemljama *ili PZP-ovima* na čiju trgovinu s Unijom ta obveza može znatno utjecati;
- iii. upravnim odborom;
- iv. *agencijama Unije s nadležnostima u području zaštite okoliša, prema potrebi;*

- (b) spriječiti da se bilo koja takva mjera izrađuje, donosi ili primjenjuje tako da joj je cilj ili posljedica stvaranje nepotrebnih prepreka međunarodnoj trgovini i da ograničava trgovinu više nego što je to potrebno kako bi se postigli ciljevi Unije u području klime i okoliša, uzimajući u obzir sposobnost dobavljača iz trećih zemalja da postupaju u skladu s takvom deklaracijom tako da to ne utječe nerazmjerno na agregirane trgovinske tokove i troškove kritičnih sirovina;
- (c) *procijeniti jesu li slične obveze na temelju prava Unije proizvele očekivane učinke i znatno doprinijele postizanju okolišnih ciljeva Unije;*
- (d) procijeniti bi li mjera pridonijela postizanju ciljeva Unije u području klime i okoliša bez nerazmjernog utjecaja na sposobnost industrije Unije da nabavi predmetnu kritičnu sirovinu.

6. Svaka fizička ili pravna osoba koja stavlja na tržište kritične sirovine, **uključujući one koje su obrađene i reciklirane**, za koje je Komisija donijela pravila za izračun i provjeru u skladu sa stavkom 1. stavlja na raspolaganje deklaraciju o ekološkom otisku.

Zahtjev utvrđen u prvom podstavku primjenjuje se na svaku pojedinu vrstu kritične sirovine stavljenju na tržište i ne primjenjuje se na kritične sirovine uključene u poluproizvode ili proizvode.

7. Deklaracija o ekološkom otisku iz stavka 5. sadržava sljedeće podatke:

- (a) ime, registrirani trgovački naziv ili registriranu **trgovačku oznaku** i poštansku adresu odgovorne fizičke ili pravne osobe i elektronička sredstva komunikacije kojima ih se može kontaktirati;

- (b) informacije o vrsti kritične sirovine na koju se deklaracija odnosi;
- (c) informacije o zemlji i regiji u kojoj je kritična sirovina izvađena, prerađena, pročišćena i reciklirana, kako je primjenjivo;
- (d) ekološki otisak kritične sirovine, izračunan u skladu s primjenjivim pravilima za provjeru i izračun donesenima u skladu sa stavkom 1.;
- (e) razred učinkovitosti ekološkog otiska kritične sirovine, utvrđen u skladu s primjenjivim delegiranim aktom donesenim u skladu sa stavkom 7.;
- (f) poveznicu na internetsku stranicu s javnom verzijom studije koja potkrepljuje rezultate deklaracije o ekološkom otisku.

8. Komisija *donosi* delegirane akte u skladu s člankom 38. u kojima radi dopunjavanja ove Uredbe *unutar razumnog roka* utvrđuje razrede učinkovitosti ekološkog otiska za kritične sirovine za koje su u skladu s Prilogom V. donesena pravila za izračun i provjeru u okviru stavka 1.

9. *Komisija pri utvrđivanju pravila za izračun ekološkog otiska međuproizvoda i konačnih proizvoda koji sadržavaju kritične sirovine zahtijeva primjenu pravila za izračun ekološkog otiska iz ovog članka, ako je to moguće.*

█

- 10.** Deklaracija o ekološkom otisku objavljuje se na javno dostupnim internetskim stranicama *na lako razumljiv način*.

Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenog akta kojim utvrđuje format deklaracije o ekološkom otisku iz stavka 5. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 39. stavka 3.

- 11.** Kad nude kritične sirovine na prodaju, među ostalim prodaju na daljinu, ili kad ih izlažu u okviru trgovačke djelatnosti, fizičke i pravne osobe koje stavljaju na tržište kritične sirovine svojim kupcima dužne su dati pristup deklaraciji o ekološkom otisku prije nego što se oni obvežu kupoprodajnim ugovorom.

Fizičke i pravne osobe koje stavljaju na tržište kritične sirovine ne smiju dati niti izložiti naljepnice, oznake, simbole ili natpise za koje je vjerojatno da će zavarati ili zbuniti potrošače u pogledu informacija uključenih u deklaraciju o ekološkom otisku.

Odjeljak 3.

Slobodno kretanje, sukladnost i nadzor tržišta

Članak 32.

Slobodno kretanje

1. Države članice ne smiju, iz razloga povezanih s informacijama za recikliranje ili reciklirani sadržaj trajnih magneta ili iz razloga povezanih s informacijama o ekološkom otisku kritične sirovine obuhvaćene ovom Uredbom, zabranjivati, ograničavati ili sprečavati stavljanje na tržište ili stavljanje u uporabu proizvoda u koje su ugrađeni trajni magneti ili kritičnih sirovina koji su u skladu s ovom Uredbom.

2. Države članice ne smiju sprečavati da se na trgovačkim sajmovima, izložbama, prezentacijama ili sličnim događanjima prikazuju proizvodi u koje su ugrađeni trajni magneti ili kritične sirovine koji nisu u skladu s ovom Uredbom pod uvjetom da je na vidljiv način jasno naznačeno da takvi proizvodi ili sirovine nisu u skladu s ovom Uredbom i da se ne mogu staviti na raspolaganje na tržištu dok ne postanu sukladni.

Članak 33.

Sukladnost i nadzor tržišta

1. Prije stavljanja na tržište proizvoda obuhvaćenog člankom **28.** ili **29.** odgovorne fizičke ili pravne osobe dužne su osigurati provedbu primjenjivog postupka ocjenjivanja sukladnosti i izradu potrebne tehničke dokumentacije. Ako je postupkom ocjenjivanja sukladnosti dokazana sukladnost proizvoda s primjenjivim zahtjevima, odgovorne fizičke ili pravne osobe sastavljaju EU izjavu o sukladnosti i stavljaju oznaku CE na proizvod.
2. Postupak ocjenjivanja sukladnosti za proizvode obuhvaćene zahtjevima utvrđenima u članku **28.** je postupak utvrđen u Prilogu IV. *Direktive 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća*³⁶, osim ako su ti proizvodi obuhvaćeni i zahtjevima iz članka **29.**, u kojem je slučaju postupak ocjenjivanja sukladnosti postupak utvrđen u pravilima za izračun i provjeru donesenima u skladu s člankom **29.** stavkom 2.

³⁶ *Direktiva 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju (preinaka) (SL L 285, 31.10.2009., str. 10.).*

3. Ovaj se članak ne primjenjuje na proizvode obuhvaćene homologacijom na temelju Uredbe 2018/858 i Uredbe (EU) br. 168/2013.

Članak 34.

Provedba i usklađivanje sa zakonodavstvom Unije o harmonizaciji

1. ***Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 38. kako bi se dopunili članci 28., 29., 31. i 33. radi:***
 - (a) ***utvrđivanja zahtjeva za tehničko projektiranje i rad nosača podataka i jedinstvene identifikacijske oznake proizvoda iz članka 28. stavaka 3. i 4.;***
 - (b) ***upućivanja na tehničke norme koje treba koristiti u vezi s nosačem podataka i jedinstvenom identifikacijskom oznakom proizvoda iz članka 28. stavaka 3. i 4.;***
 - (c) ***uspostave pravila za uključivanje jedinstvene identifikacijske oznake proizvoda iz članka 28. stavka 4. u registre relevantne za nadzor tržišta i carinske provjere;***

- (d) utvrđivanja zahtjeva za carinske kontrole koje se odnose na nosača podataka i jedinstvene identifikacijske oznake proizvoda iz članka 28. stavaka 3. i 4.;*
- (e) uspostave postupaka za postupanje s proizvodima koji predstavljaju rizik na nacionalnoj razini ili formalne nesukladnosti, kao i za povezane zaštitne postupke u slučaju prigovora na poduzete mjere nadzora tržišta;*

(f) utvrđivanja zahtjeva povezanih s izjavom EU-a o sukladnosti te općih načela i pravila i uvjete za stavljanje oznake CE;

Pritom se Komisija poziva da upućuje na drugo zakonodavstvo Unije ili da osigura usklađenost s njime, posebno [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Direktivu o ekološkom dizajnu] i uzme u obzir potrebu za ograničavanjem administrativnog opterećenja uz istodobno osiguravanje učinkovite provedbe članaka 28., 29. i 31.

Poglavlje 6.

Poglavlje 7.

Upravljanje

Članak 35.

Europski odbor za kritične sirovine

1. Osniva se Europski odbor za kritične sirovine (*„Odbor”*)d.
2. Odbor *ima savjetodavnu ulogu za Komisiju* i obavlja zadaće utvrđene u ovoj Uredbi.

Članak 36.

Sastav i funkcioniranje Europskog odbora za kritične sirovine

1. Odbor čine **predstavnicima iz svih** država članica i Komisije. Odborom predsjedava Komisija.
2. Svaka država članica imenuje visokopozicioniranog predstavnika u Odbor. Ako je to relevantno za funkciju i stručno znanje, država članica može imenovati različite predstavnike za različite zadaće Odbora. Svaki član Odbora ima zamjenika. **Samo države članice imaju pravo glasa. Svaka država članica ima samo jedan glas bez obzira na broj predstavnika.**

Predsjednik poziva predstavnike Europskog parlamenta da kao promatrači prisustvuju njegovim sastancima, uključujući sastanke stalnih ili privremenih podskupina iz stavka 6.

3. *Prema potrebi, predsjednik Odbora može pozvati predstavnike industrije, posebno malih i srednjih poduzeća, civilnog društva, akademske zajednice, sindikata, lokalnih ili regionalnih tijela, trećih zemalja, prekomorskih zemalja i područja te Europske obrambene agencije, Europske agencije za kemikalije, Europske agencije za okoliš ili Europske službe za vanjsko djelovanje da prisustvuju sastancima Odbora ili njegovih stalnih ili privremenih podskupina iz stavka 6. kao promatrači ili da daju pisane doprinose.*

Promatrači ne sudjeluju u formuliranju savjeta Odbora i njegovih podskupina.

■

4. *Na prvom sastanku* Odbor na prijedlog Komisije donosi svoj pravilnik običnom većinom svojih članova.

5. Odbor se redovito sastaje kako bi mogao djelotvorno obavljati svoje zadaće utvrđene u ovoj Uredbi. Odbor se prema potrebi sastaje na obrazloženi zahtjev Komisije *ili države članice koji opravdava poseban interes u pogledu strateškog projekta na njezinom državnom području zbog kojeg je potreban dodatan sastanak.*

Odbor se sastaje barem:

- (a) svaka tri mjeseca radi ocjenjivanja zahtjeva za strateške projekte u skladu s poglavljem 3. odjeljkom 1.;
- (b) svakih šest mjeseci radi rada na praćenju u skladu s poglavljem 4.;

■

- (c) jednom godišnje radi rasprave o napretku provedbe obveza država članica povezanih s istraživanjem utvrđenim u poglavlju 3. odjeljku 4., među ostalim s obzirom na ažurirane popise kritičnih ili strateških sirovina.

6. Komisija *koordinira rad* Odbora putem izvršnog tajništva koje pruža tehničku i logističku potporu.
7. **Odbor:**
- (a) *redovito raspravlja o provedbi ovog članka i razmjenjuje najbolje primjere iz prakse radi ubrzavanja postupaka izdavanja dozvola za projekte u području kritičnih sirovina i poboljšanja sudjelovanja javnosti i savjetovanja s javnosti;*
 - (b) *prema potrebi predlaže Komisiji smjernice za provedbu članka 9. stavka 1. koje trebaju uzeti u obzir jedinstvene kontaktne točke;*

- (c) redovito raspravlja o provedbi strateških projekata i, prema potrebi, o mjerama koje bi nositelj projekta ili država članica na čije se državno područje strateški projekt odnosi mogli poduzeti kako bi se dodatno olakšala provedba tih strateških projekata.*
- (d) savjetuje Komisiju o procjeni uspostave sustava u skladu s člankom 25.;*
- (e) olakšava razmjenu najboljih praksi među državama članicama o tome kako da poboljšaju svoje nacionalne programe u skladu s člankom 26.*

8. Odbor može osnovati stalne ili privremene podskupine koje će se baviti konkretnim pitanjima i zadaćama.

Odbor osniva barem sljedeće stalne podskupine:

- (a) podskupinu za raspravljanje o financiranju i koordinaciju financiranja za strateške projekte u skladu s člankom **16.**; kao promatrači su pozvani predstavnici nacionalnih razvojnih banaka ili institucija, **izvožno-kreditnih agencija**, europskih razvojnih financijskih institucija, Grupe Europske investicijske banke, drugih međunarodnih financijskih institucija, uključujući Europsku banku za obnovu i razvoj i, prema potrebi, privatne financijske institucije;
- (b) *podskupinu za raspravu i razmjenu mišljenja o mjerama za povećanje znanja javnosti o lancu opskrbe kritičnim sirovinama i razmjenu najboljih praksi u pogledu sudjelovanja javnosti i uključenosti dionika u projekte u području kritičnih sirovina; u koju se predstavnici organizacija civilnog društva redovito pozivaju kao promatrači;*

- (c) podskupinu u kojoj su okupljeni nacionalni *ili, kada je potrebno relevantni, regionalni* geološki ili geodetski instituti ili, ako nema takvih instituta, relevantna nacionalna tijela zadužena za opće istraživanje radi doprinosa koordinaciji nacionalnih istraživačkih programa iz članka **19.**;
- (d) *podskupinu za raspravu i razmjenu mišljenja o mjerama za promicanje kružnosti, učinkovitosti resursa i zamjene kritičnih sirovina;*
- (e) podskupinu u kojoj su okupljene nacionalne agencije za opskrbu i informiranje koje pokrivaju kritične sirovine ili, ako nema takvih agencija, relevantna nacionalna tijela zadužena za to pitanje radi doprinosa zadaćama praćenja u skladu s člankom **20.**;

- (f) podskupinu u kojoj su okupljene nacionalne agencije za pomoć u izvanrednim situacijama i nacionalna tijela odgovorna za strateške zalihe ili, ako nema takvih agencija, relevantna nacionalna tijela zadužena za to pitanje radi doprinosa praćenju strateških zaliha kako je utvrđeno u članku 23.;

I

U izvršavanju svojih zadaća Odbor se prema potrebi dužan pobrinuti za koordinaciju, suradnju i razmjenu informacija s relevantnim strukturama za odgovor na krizu i pripravnost za krizu uspostavljenima na temelju prava Unije.

9. Odbor poduzima potrebne mjere kako bi zajamčio sigurno postupanje s povjerljivim i poslovno osjetljivim informacijama i njihovu sigurnu obradu *u skladu s člankom 46.*
10. Odbor čini sve što je u njegovoj moći kako bi se postigao konsenzus.

Članak 37.

Međunarodna suradnja i strateška partnerstva

1. Odbor redovito raspravlja:

(a) o mjeri u kojoj strateška partnerstva koja je Unija sklopila pridonose:

- i. o poboljšanju sigurnosti opskrbe Unije, uključujući referentne vrijednosti utvrđene u članku 5. točki (b);**
- ii. o poboljšanju suradnje duž lanca vrijednosti kritičnih sirovina između Unije i partnerskih zemalja, među ostalim programima za izgradnju kapaciteta i tehnološki transfer radi promicanja kružnosti i odgovornog recikliranja kritičnih sirovina u zemljama u kojima se vrši proizvodnja;**
- iii. o gospodarskom i socijalnom razvoju partnerskih zemalja, među ostalim promicanjem praksi održivog i kružnog gospodarstva, dostojanstvenih radnih uvjeta i poštovanja ljudskih prava duž njihovih lanaca vrijednosti za sirovine;**

- (b) o dosljednosti i potencijalnim sinergijama između bilateralne suradnje država članica s relevantnim trećim zemljama i mjerama koje Unija provodi u kontekstu strateških partnerstava;*
- (c) o tome kojim bi se trećim zemljama mogla dati prednost u sklapanju strateških partnerstava, uzimajući u obzir sljedeće kriterije:*
 - i. doprinos sigurnosti i otpornosti opskrbe, uzimajući u obzir potencijalne rezerve treće zemlje i njezine kapacitete vađenja, prerade i recikliranja kritičnih sirovina;*

- ii. *bi li se suradnjom između Unije i treće zemlje mogla poboljšati sposobnost treće zemlje za praćenje, sprečavanje i smanjenje štetnih utjecaja na okoliš regulatornim okvirom treće zemlje i njegovom provedbom, primjena društveno odgovorne prakse, uključujući poštovanje ljudskih prava i prava radnika, prije svega za suzbijanje prisilnog i dječjeg rada, i konstruktivnu suradnju s lokalnim zajednicama, uključujući autohtone narode, primjena transparentne i odgovorne poslovne prakse i sprečavanje štetnih utjecaja na pravilno funkcioniranje javne uprave i vladavinu prava;*

- iii. *postoje li već sporazumi o suradnji između treće zemlje i Unije i, za tržišta u nastajanju i gospodarstva u razvoju, potencijal za provedbu projekata ulaganja u okviru strategije Global Gateway, uključujući u cilju poticanja ulaganja u strateške projekte.*
 - iv. *za tržišta u nastajanju i gospodarstva u razvoju, bi li i kako bi partnerstvo moglo pridonijeti dodavanju lokalne vrijednosti, uključujući aktivnosti na kraju proizvodnog lanca, i bi li bilo uzajamno korisno za partnersku zemlju i Uniju.*
- (d) *savjeti za Komisiju o tome kako osigurati usklađenost strateških partnerstava iz stavka 1. s politikama Unije o tržištima u nastajanju i gospodarstvima u razvoju.*

2. *Ovim odredbama ne dovode se u pitanje ovlasti Vijeća u skladu s Ugovorima.*
3. *Države članice:*
 - (a) *obavješćuju Komisiju o bilateralnoj suradnji s relevantnim trećim zemljama ako njezino područje primjene uključuje lanac vrijednosti kritičnih sirovina;*
 - (b) *mogu pomagati Komisiji u provedbi mjera suradnje utvrđenih u strateškim partnerstvima uzduž lanca vrijednosti sirovina.*
4. *Komisija jednom godišnje obavješćuje Europski parlament i Vijeće o sadržaju i ishodu rasprave iz [prethodnih stavaka].*

Poglavlje 8.

Delegirane ovlasti i postupak odbora

Članak 38.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 3. stavka 2., članka 4. stavka 2., članka 6. stavka 2., članka 28. stavka 2. i članka 29. stavka 2. i članka 31.(1) i 5. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od osam godina počevši od [Ured za publikacije: unijeti datum mjesec dana od datuma stupanja na snagu ove Uredbe]. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od **osam godina**. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.

3. Delegiranje ovlasti iz članka 3. stavka 2., članka 4. stavka 2., članka **6.** stavka 2., članka **28.** stavka 2. i članka **29.** stavka 2. i članka **31.**(1) i 5. Europski parlament i Vijeće mogu opozvati u svakom trenutku. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Savjetovanje sa stručnjacima iz država članica odvija se nakon savjetovanja na temelju članka 14.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen u skladu s člankom 3. stavkom 2., člankom 4. stavkom 2., člankom 6. stavkom 2., člankom 28. stavkom 2. i člankom 29. stavkom 2. i člankom 31.(1) i stavkom 5. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 39.
Postupak odbora

1. Odbor pomaže Komisiji u provedbi [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na ovaj akt].
Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Poglavlje 9.

Izmjene

Članak 40.

Izmjena Uredbe (EU) 2018/1724

Uredba (EU) 2018/1724 mijenja se kako slijedi:

1. u prvom stupcu u Prilogu I. dodaje se novi redak „S. Projekti u području kritičnih sirovina;
2. u drugom stupcu u Prilogu I. u redak „**AJ**. Projekti u području kritičnih sirovina” dodaju se sljedeće točke:
 - ‘1. jedinstvena kontaktna točka iz članka 9. stavka 1.;*
 2. informacije o procesu izdavanja dozvola”

- ‘3. informacije o uslugama financiranja i ulaganja’
- ‘4. informacije o mogućnostima financiranja na razini Unije ili država članica’
- ‘5. informacije o uslugama potpore poduzećima, uključujući, među ostalim, prijavu poreza na dobit, lokalne porezne zakone i radno pravo’;

3. u prvom stupcu u Prilogu II. dodaje se novi redak „Projekti u području kritičnih sirovina”;

4. u drugom stupcu u Prilogu II. u redak „Projekti u području kritičnih sirovina” dodaje se sljedeća točka:

„Postupak koji se odnosi na sve relevantne ■ dozvole ■ za izgradnju projekata s ***kritičnim sirovinama*** te upravljanje njima, uključujući prema potrebi građevinske dozvole, dozvole za uporabu kemikalija i dozvole za priključenje na mrežu, procjene utjecaja na okoliš i odobrenja, kao i sve ■ zahtjeve i postupke, ***od potvrde valjanosti zahtjeva do obavijesti odgovorne jedinstvene kontaktne točke o donošenju sveobuhvatne odluke o ishodu postupka.***”

5. u trećem stupcu u Prilogu II. u redak „Projekti u području kritičnih sirovina” dodaje se sljedeća točka:

„Svi ishodi koji se odnose na postupke od potvrde *cjelovitosti* zahtjeva do sveobuhvatne obavijesti o ishodu postupka koji vodi *jedinstvena kontaktna točka*”;

6. u Prilogu III. dodaje se sljedeća točka:

‘(9) *Jedinstvena kontaktna točka* iz članka 9. stavka 1.; unijeti upućivanje na ovaj Prijedlog]’.

Članak 41.

Izmjena Uredbe (EU) 2019/1020

Uredba (EU) 2019/1020 mijenja se kako slijedi:

1. u članku 4. stavku 5. tekst „(EU) 2016/425 (35) i (EU) 2016/426 (36)” zamjenjuje se sljedećim: „(EU) 2016/425 (*), (EU) 2016/426 (**) i [(EU) [...] [godina donošenja ove Uredbe]/...(***)]”;
2. u Prilogu I. dodaje se sljedeća točka: [Ured za publikacije: unijeti sljedeći redni broj] Uredba (EU) .../... o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni Uredbe (EU) 2019/1020 [Ured za publikacije: unijeti detalje o objavi za ovu Uredbu], u mjeri u kojoj se odnosi na zahtjeve utvrđene u člancima **28.**, **29.** ili **31.** te uredbe.”

Članak 42.

Izmjena Uredbe (EU) 2018/858

Prilog I. Uredbi (EU) 2018/858 mijenja se kako slijedi:

U tablici u dijelu I. dodaje se sljedeći unos:

[Ured za publikacije: unijeti sljedeći redni broj ispod naslova G]	Zahtjevi za kružnost trajnih magneta	Uredba (EU) XX/XXXX [Ured za publikacije: unijeti detalje o objavi u Službenom listu za ovu Uredbu]	X	X	X	X	X	X							X	X
--	--------------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	---	---

Članak 43.

Izmjena Uredbe (EU) *br.* 168/2013

Prilog II. Uredbi (EU) *br.* 168/2013 mijenja se kako slijedi:

U tablici u dijelu I. dodaje se sljedeći unos:

[Ured za publikacije: unijeti sljedeći redni broj ispod naslova C1]	Zahtjevi za kružnost trajnih magneta	Uredba (EU) XX/XXXX [Ured za publikacije: unijeti detalje o objavi u Službenom listu za ovu Uredbu]	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
---	--------------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Poglavlje 10.

Završne odredbe

Članak 44.

Praćenje napretka

- 1. Komisija do... [Ured za publikacije: unijeti 18 mjeseci nakon datuma stupanja na snagu ove Uredbe] Komisija predstavlja izyješće koje uključuje indikativna predviđanja godišnje potrošnje svake kritične sirovine za 2030., 2040. i 2050., uključujući nisku, visoku i referentnu projekciju, kao i okvirne referentne vrijednosti za vađenje i preradu po strateškoj sirovini kako bi se ostvarile referentne vrijednosti utvrđene u članku 5. točki (a) za 2030.***

2. Komisija, uzimajući u obzir savjete Odbora, prati napredak Unije u postizanju **referentnih vrijednosti** utvrđenih u članku 5 stavku 1., kao i **ublažavanje očekivanog povećanja potrošnje kritičnih sirovina u Uniji navedeno u članku 5. stavku 2.** i barem jednom svake tri godine objavljuje izvješće s podacima napretku Unije u pogledu dostizanja tih **referentnih vrijednosti i ublažavanja.**

Prvo takvo izvješće sastavlja se do [Ured za publikacije: unijeti datum **tri** godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe].

3. Izvješće iz stavka 1. sadržava:

- kvantitativne informacije o razmjerima napretka Unije u postizanju referentnih vrijednosti *i ublažavanju* utvrđenih u članku 5.
- *popis strateških partnerstava sklopljenih između Unije i trećih zemalja u području sirovina, kao i*
- *procjenu njihova doprinosa cilju iz članka 5. stavka 1. točke (b).*

Za potrebe ovog članka od gospodarskih subjekata ne zahtijeva se da uz informacije dostavljene u skladu s člankom 21. dostavljaju dodatne informacije.

4. *Kako bi se osigurala dosljedna provedba ove Uredbe, Komisija prati usklađenost mjera poduzetih za njezinu provedbu s drugim propisima Unije. Osim toga, Komisija objavljuje u roku od [Ured za publikacije: unijeti datum godinu dana od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] izvješće o dosljednosti između ove Uredbe i drugih propisa Unije.*
5. *Ako na temelju izvješća iz stavka 1. Komisija zaključi da Unija vjerojatno neće postići ciljeve utvrđene u članku 5., procjenjuje izvedivost i proporcionalnost predlaganja mjera radi postizanja tih ciljeva.*
6. *Komisija od europskih organizacija za normizaciju traži da izrade europske norme ili europske normizacijske dokumente kako bi podržala ciljeve ove Uredbe.*

Članak 45.

Izvjješćivanje država članica

1. Države članice svake godine Komisiji dostavljaju izvješće koje sadržava informacije iz članka **19.** stavka 4., članka **21.** stavaka 1. i 2., članka **22.** stavka 1., članka **23.** stavka 5. i članka **26.**(6). Prvo takvo izvješće šalje se do [Ured za publikacije: unijeti datum **dvije godine** od datuma stupanja na snagu ove Uredbe].

Od gospodarskih subjekata ne zahtijeva se da dostave dodatne informacije uz informacije dostavljene u kontekstu odredaba navedenih u podstavku 1.

2. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima utvrđuje predložak za izvješća iz stavka 1. U predlošku može biti navedeno kako su iskazane informacije iz stavka 1. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka **39.** stavka 2.
3. S informacijama sadržanima u izvješćima iz stavka 1. postupa se u skladu s člankom **46.**

Članak 46.

Postupanje s povjerljivim informacijama

1. Informacije dobivene u okviru provedbe ove Uredbe upotrebljavaju se samo za potrebe ove Uredbe i zaštićene su relevantnim zakonodavstvom Unije i nacionalnim zakonodavstvom.
2. Države članice i Komisija osiguravaju zaštitu trgovinskih i poslovnih tajni te drugih osjetljivih, povjerljivih i klasificiranih informacija dobivenih i nastalih primjenom ove Uredbe, uključujući preporuke i mjere koje treba poduzeti u skladu s pravom Unije i odgovarajućim nacionalnim pravom.
3. Države članice i Komisija osiguravaju da se klasificiranim podacima dostavljenima ili razmijenjenima u skladu s ovom Uredbom ne umanju stupanj povjerljivosti ili da ih se ne deklasificira bez prethodnog pisanog pristanka autora ***u skladu s relevantnim nacionalnim zakonodavstvom ili zakonodavstvom Unije.***

4. Ako država članica procijeni da otkrivanje agregiranih informacija u kontekstu članka 22. svejedno može ugroziti njezin nacionalni sigurnosni interes, putem obrazložene obavijesti može prigovoriti tome da ih Komisija otkrije.
5. Komisija i nacionalna tijela, njihovi dužnosnici, zaposlenici i druge osobe koje rade pod nadzorom tih tijela osiguravaju povjerljivost informacija dobivenih pri obavljanju svojih zadaća i aktivnosti ***u skladu s relevantnim nacionalnim zakonodavstvom ili zakonodavstvom Unije***. Ta obveza primjenjuje se i na sve predstavnike država članica, promatrače, stručnjake i druge sudionike koji prisustvuju sastancima Odbora u skladu s člankom 36.
6. ***Komisija osigurava standardizirana i sigurna sredstva za prikupljanje, obradu i pohranu informacija dobivenih u skladu s ovom Uredbom.***
7. ***Sve obveze u pogledu razmjene informacija u skladu s ovom Uredbom ne primjenjuju se na podatke koji se odnose na ključne interese sigurnosti ili obrane država članica.***

Članak 47.

Sankcije

Države članice *najkasnije 18* mjeseci nakon stupanja na snagu Uredbe utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na povrede ove Uredbe i poduzimaju sve potrebne mjere za njihovu provedbu. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice bez odgode obavješćuju Komisiju o tim pravilima i tim mjerama te je bez odgode obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu.

Članak 48.

Evaluacija

1. Komisija do... [Ured za publikacije: unijeti pet godina od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] provodi evaluaciju ove Uredbe s obzirom na njezine ciljeve te podnosi izvješće o tome Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru.
2. U izvješću iz stavka **I.** procjenjuje se barem sljedeće:
 - prikladnost utvrđivanja maksimalnih pragova za ekološki otisak za kritične sirovine za koje su donesena pravila o izračunu i provjeri, ***kao i potreba za daljnjim jačanjem lanaca opskrbe kritičnim sirovinama nakon 2030.***

- *usklađenost između zakonodavstva Unije u području okoliša i ove Uredbe, posebno u odnosu na prioritetni status strateških projekata;*
- *dostupnost informacija o količinama otpada i sadržaju strateških sirovina za relevantne tokove otpada;*
- *primjerenost utvrđivanja referentnih vrijednosti za 2040. i 2050. na ukupnoj razini i po strateškoj sirovini;*
- *utjecaj zajedničkog sustava nabave uspostavljenog u skladu s člankom 25. na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu;*
- *primjerenost uspostave daljnjih mjera za povećanje prikupljanja, razvrstavanja i obrade otpada, posebno s obzirom na metalne ostatke, uključujući željezni otpad.*

3. *Komisija na temelju tog izvješća prema potrebi podnosi relevantne zakonodavne prijedloge.*

Članak 49.
Stupanje na snagu

- I.** Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

2. Članci od 42. i 43. primjenjuju se od ... [pet godina nakon stupanja na snagu].

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u ...,

Za Europski parlament

Za Vijeće

Predsjednica

Predsjednik

Prilog I.
STRATEŠKE SIROVINE

ODJELJAK 1.
POPIS STRATEŠKIH SIROVINA

Sljedeće sirovine smatraju se strateškima:

- (a) *boksit/aluminijev oksid/aluminij*
- (b) bizmut
- (c) bor – metalurške čistoće
- (d) kobalt
- (e) bakar
- (f) galij

- (g) germanij
- (h) litij – baterijske čistoće
- (i) elementarni magnezij
- (j) mangan – baterijske čistoće
- (k) ■ grafit – baterijske čistoće
- (l) nikal – baterijske čistoće
- (m) metali platinske skupine
- (n) elementi rijetkih zemalja za magnetne (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm i Ce)
- (o) elementarni silicij
- (p) elementarni titanij
- (q) volfram

ODJELJAK 2.

METODOLOGIJA ZA ODREĐIVANJE STRATEŠKIH SIROVINA

1. Strateška se važnost određuje na temelju važnosti sirovine za zelenu i digitalnu tranziciju i za obrambene i *aeronautičke* primjene, *u skladu sa sljedećim kriterijima:*
 - (a) količina strateških tehnologija za koje je ulazni materijal neka strateška sirovina;
 - (b) količina sirovine potrebne za proizvodnju relevantnih strateških tehnologija;
 - (c) očekivanja svjetska potražnja za relevantnim strateškim tehnologijama.

2. Predviđeni rast potražnje ($D_{F/C,\tau}$) izračunava se formulom:

$$D_{F/C,\tau} = \frac{DF_{\tau}}{GS_{\tau_0}}$$

pri čemu je:

DF_{τ} je *globalna godišnja* prognoza potražnje za sirovinom u *godini* τ ;

GS_{τ_0} je globalna godišnja proizvodnja sirovine za referentno razdoblje, τ_0 .

3. Težina povećavanja proizvodnje određuje se tako da se u obzir uzme barem:

(a) trenutačni *globalni godišnji* opseg ■ proizvodnje sirovine ■ ;

(b) omjer rezervi i proizvodnje ■ sirovine *na temelju poznatih rezervi gospodarski ekstraktivnih geoloških resursa i trenutačne globalne godišnje proizvodnje*;

■

(c) *vrijeme provedbe novih projekata kojima se povećava kapacitet opskrbe, ako su dostupne pouzdane informacije.*

■

Prilog II.
KRITIČNE SIROVINE

ODJELJAK 1.
POPIS KRITIČNIH SIROVINA

Sljedeće sirovine smatraju se kritičnima:

- (a) antimon
- (b) arsen
- (c) *boksit/aluminijev oksid/aluminij*
- (d) barit

- (e) berilij
- (f) bizmut
- (g) bor
- (h) kobalt
- (i) koksni ugljen
- (j) bakar
- (k) glinenac (feldspat)
- (l) fluorit
- (m) galij
- (n) germanij
- (o) hafnij

- (p) helij
- (q) teški elementi rijetkih zemalja
- (r) laki elementi rijetkih zemalja
- (s) litij
- (t) magnezij
- (u) mangan
- (v) **█** grafit
- (w) nikal – baterijske čistoće
- (x) niobij
- (y) fosfatna stijena
- (z) fosfor

- (aa) metali platinske skupine
- (ab) skandij
- (ac) elementarni silicij
- (ad) stroncij
- (ae) tantal
- (af) elementarni titanij
- (ag) volfram
- (ah) vanadij

ODJELJAK 2.

IZRAČUN GOSPODARSKE VAŽNOSTI I RIZIKA ZA SIGURNOST OPSKRBE

1. Gospodarska važnost (EI) *procijenjene* sirovine izračunava se formulom:

$$EI = \sum_s (A_s * Q_s) * SI_{EI}$$

pri čemu:

s označava sektore gospodarstva (razina oznake s dvije znamenke) NACE-a;

A_s je udio krajnje uporabe *procijenjene* sirovine u nekom sektoru NACE-a (razina oznake s dvije znamenke) (pri čemu se koriste vrijednosti EU-a kada su dostupne, a u suprotnome globalni udijeli);

Q_s je dodana vrijednost odgovarajućeg sektora NACE-a (razina oznake s dvije znamenke), kao udio cjelokupnog gospodarstva;

SI_{EI} je indeks zamjenjivosti u odnosu na gospodarsku važnost.

2. Indeks zamjenjivosti *procijenjene* sirovine u odnosu na gospodarsku važnost (SI_{EI}) izračunava se, *na temelju najrelevantnijih industrijskih primjena*, formulom:

$$SI_{EI} = \sum_i \sum_a SPP_{i,a;EI} * Sub_share_{i,a} * Share_a$$

pri čemu je:

i određeni zamjenski materijal

a određena pojedinačna primjena sirovine;

$SPP_{i,a;EI}$ *parametar učinkovitosti gospodarske važnosti svakog zamjenskog materijala, i , u usporedbi s procijenjenom sirovinom, na temelju tehničke učinkovitosti, uključujući funkcionalnost i troškovnu učinkovitost, za svaku primjenu, a ;*

$Share_a$ udio sirovine u krajnjoj primjeni;

$Sub_share_{i,a}$ podudio svakog zamjenskog materijala u svakoj primjeni

3. Rizik za sigurnost opskrbe (SR) *procijenjene* sirovine izračunava se formulom:

$$SR = \left[(HHI_{WGI,t_c})_{GS} * \frac{IR}{2} + (HHI_{WGI,t_c})_{EU_sourcing} * \left(1 - \frac{IR}{2} \right) \right] * (1 - EOL_{RIR}) \cdot SI_{SR}$$

pri čemu:

GS označava globalnu godišnju proizvodnju *ocijenjene* sirovine ■ ;

Eu_sourcing označava stvarnu opskrba EU-a, tj. domaća proizvodnja EU-a plus *uvoz u EU iz zemalja izvan EU-a*;

HHI Herfindahl-Hirschmanov indeks (koristi se kao pokazatelj za *koncentraciju opskrbe po zemlji*)

WGI je *indeks koji se temelji na* indikatorima Svjetske *banke o globalnom upravljanju*

(koristi se kao pokazatelj za upravljanje po zemlji);

t_c je trgovinski parametar modifikator WGI-ja, koji se određuje uzimanjem u obzir mogućih izvoznih poreza (potencijalno ublaženih trgovinskim sporazumom na snazi) i fizičkim izvoznim kvotama ili zabranama izvoza koje je zemlja uvela, *c*.

■

EoL_{RIR} je stopa recikliranja u ulaznom materijalu, što znači omjer sekundarnih sirovina u ulaznom materijalu (recikliranih iz otpada) i svih sirovina (primarnih i sekundarnih) u ulaznom materijalu;

SI_{SR} je indeks zamjenjivosti u odnosu na rizik za sigurnost opskrbe;

IR je ovisnost o uvozu.

4. Ovisnost o uvozu, **IR**, sirovine izračunava se formulom:

$$IR = \max \left\{ 0 ; \frac{Import - Export}{DomesticProduction + Import - Export} \right\}$$

5. Herfindahl-Hirschmanov indeks (HHI_{WGI}) *procijenjene* sirovine izračunava se formulom:

$$HHI_{WGI,t_c} = \sum_c (S_c)^2 * WGI_c * t_c$$

pri čemu:

c označava zemlje koje isporučuju procijenjenu sirovinu;

S_c je udio zemlje c u \square opskrbi (*GS ili EU_sourcing*) **procijenjene** sirovine;

WGI_c je **indeks koji se temelji na** indikatorima Svjetske **banke o globalnom upravljanju** zemlje c ;

t_c je trgovinski parametar zemlje modifikator WGI-ja, koji se određuje uzimanjem u obzir mogućih izvoznih poreza (potencijalno ublaženih trgovinskim sporazumom na snazi) i fizičkim izvoznim kvotama ili zabranama izvoza koje je zemlja uvela, c .

6. Indeks zamjenjivosti *procijenjene* sirovine u odnosu na rizik za sigurnost opskrbe (SI_{SR}) izračunava se formulom:

$$SI_{SR} = \sum_i \sum_a SPP_{i;SR} * Sub_share_{i,a} * Share_a$$

pri čemu je:

i određeni zamjenski materijal;

a određena pojedinačna primjena potencijalnog materijala;

■

SPP_{i;SR} parametar učinkovitosti rizika opskrbe za svaki zamjenski materijal, i, na temelju njegove globalne proizvodnje, kritičnosti i gospodarskog značaja (primarni proizvod, suproizvod, nusproizvod)

Share_a udio sirovine potencijalnih materijala u krajnjoj primjeni;

Sub-share_{i,a} podudio svakog zamjenskog materijala u svakoj primjeni

7. Ako strukturne ili statističke promjene horizontalno utječu na mjerenje gospodarske važnosti i rizika za sigurnost opskrbe za sve ocijenjene materijale, odgovarajuće se vrijednosti korigiraju kako bi se kompenziralo za te promjene.

Izračuni ***formula u ovom odjeljku*** temelje se na prosjeku zadnjih pet godina za koje su podaci dostupni. Prioritet, kvaliteta i dostupnost podataka moraju se uzeti u obzir.

Prilog III.

OCJENJIVANJE NA TEMELJU KRITERIJA ZA PRIZNAVANJE STRATEŠKIH PROJEKATA

1. U ocjenjivanju ispunjava li projekt u Uniji kriterij iz članka 6. stavka 1. točke (a) uzima se u obzir:
 - (a) doprinosi li projekt postizanju referentnih vrijednosti utvrđenih u članku 1. stavku 2. točki (a);
 - (b) doprinosi li projekt održavanju ili proširivanju kapaciteta Unije u smislu udjela u Unijinoj godišnjoj potrošnji strateških sirovina, uzimajući u obzir očekivano povećanje potrošnje u Uniji.

I

(c) doprinosi li projekt postizanju referentnih vrijednosti utvrđenih u članku 1. stavku 2. točki (a) ili zamjeni strateških sirovina u lancu vrijednosti strateškim tehnologijama, uz poduzimanje mjera za postizanje sličnog ili manjeg ekološkog otiska u usporedbi sa sirovinom koja je zamijenjena;

Doprinos projekta relevantnoj referentnoj vrijednosti ocjenjuje se na temelju poslovnog plana projekta, potkrepljujućih tehničkih informacija uvrštenih u podneseni zahtjev i procijenjenog vremena do ulaska na tržište.

2. U ocjenjivanju ispunjava li projekt u trećoj zemlji, *ili PZP-ovima*, kriterij iz članka 6. stavka 1. točke (a) uzima se u obzir:
- (a) pridonosi li projekt referentnim vrijednostima iz članka 1. stavka 2. točke (b) ili održavanju otpornosti opskrbe Unije strateškim sirovinama;
 - (b) jamči li primjenjivi pravni okvir ili drugi uvjeti da neće doći do narušavanja trgovine i ulaganja povezanih s projektom, uzimajući u obzir prije svega je li Unija s tom trećom zemljom, *ili PZP-om*, sklopila strateško partnerstvo iz članka 37. ili trgovinski sporazum s poglavljem o sirovinama, i je li dosljedan sa zajedničkom trgovinskom politikom Unije;

- (c) koliko je trgovačkih društava sklopilo, ili voljno sklopiti, ugovore o otkupu s nositeljem projekta kako bi koristila ili prerađivala strateške sirovine dobivene iz relevantnih projekata u Uniji;
- (d) je li projekt u skladu s Unijinim ciljevima razvojne suradnje i vanjske politike.

Doprinos projekta referentnim vrijednostima iz točke (a) ocjenjuje se na temelju poslovnog plana projekta, potkrepljujućih tehničkih informacija uvrštenih u podneseni zahtjev, procijenjenog vremena za ulazak na tržište i udjela proizvodnje projekta obuhvaćenog postojećim ili potencijalnim ugovorima o otkupu iz točke (c). Među dokazima za točku (c) mogu biti ugovorni sporazumi, pisma namjere i memorandumi o razumijevanju.

3. U ocjenjivanju ispunjava li projekt kriterij iz članka 6. stavka 1. točke (b) uzima se u obzir:

- (a) kvaliteta studija izvedivosti za potencijal razvoja projekta;
- (b) je li planirana tehnologija dokazana u praksi u relevantnom okruženju.

Koncept studija izvedivosti iz točke (a) mora omogućiti:

- (a) ocjenjivanje vjerojatnosti uspjeha projekta na temelju analize tehnoloških i okolišnih aspekata;
- (b) identificiranje potencijalnih tehničkih pitanja i problema koji bi se mogli pojaviti tijekom izvođenja projekta.

Za potvrdu izvedivosti mogle bi biti potrebne dodatne studije.

4. *U ocjenjivanju ispunjavaju li projekti u Uniji kriterij iz članka 6. stavka 1. točke (c) uzima se u obzir **ukupna procjena** usklađenosti projekta s **relevantnim zakonodavstvom Unije ili nacionalnim zakonodavstvom kao i relevantni dodatni dokazi, uzimajući u obzir lokaciju projekta.***

*U ocjenjivanju ispunjavaju li projekti u trećim zemljama kriterij iz članka 6. stavka 1. točke (c) uzima se u obzir **usklađenost sa sljedećim međunarodnim instrumentima i primjenjivim nacionalnim zakonodavstvom pod uvjetom da ono pruža dostatno jamstvo usklađenosti s kriterijem ili njegovim aspektima:***

I

- (a) Trostranom deklaracijom ILO-a o načelima za multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku;
- (b) Smjernicama OECD-a za postupanje s dužnom pažnjom za odgovorno poslovno ponašanje, posebno smjernicama koje se odnose na borbu protiv korupcije;
- (c) Smjernicama OECD-a za postupanje s dužnom pažnjom za odgovorne lance opskrbe mineralima iz sukobima pogođenih i visokorizičnih područja;
- (d) Smjernicama OECD-a za postupanje s dužnom pažnjom za stvaran angažman s dionicima u sektoru vađenja, *među ostalim u slučajevima u kojima se upućuje na načela utvrđena u Deklaraciji Ujedinjenih naroda o pravima autohtonih naroda*;
- (e) Načelima OECD-a za korporativno upravljanje;
- (f) Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća o *odgovornom poslovnom ponašanju*;

- (g) Vodećim načelima Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima.
- (h) ***Referentnom normom br. 5 Međunarodne financijske korporacije o stjecanju zemljišta i nedobrovoljnom preseljenju;***

Nositelji projekta mogu dokazati ispunjavanje kriterija iz članka 6. stavka 1. točke (c) i:

- (a) dostavljanjem dokaza da je taj projekt pojedinačno certificiran ***u okviru jednog ili više programa priznatih u skladu s člankom 30. stavkom 2. koji zajednički obuhvaćaju sve zahtjeve navedene u Prilogu IV. točki (b);*** or
- (b) preuzimanjem obveze da certificira taj program ***u okviru jednog ili više programa priznatih u skladu s člankom 30. stavkom 2. koji zajednički obuhvaćaju sve zahtjeve navedene u Prilogu IV. točki (b)*** i dostavljanjem dostatnih dokaza da će provedeni projekt moći ispuniti kriterije takve certifikacije.

5. U ocjenjivanju ispunjava li projekt u Uniji kriterij iz članka 6. stavka 1. točke (d) uzima se u obzir:

- (a) sudjeluju li u projektu društva iz različitih država članica;
- (b) nalaze li se potencijalni otkupljivači u više država članica;
- (c) postoje li utjecaji na dostupnost strateških sirovina za korisnike niže u lancu u više država članica.

6. U ocjenjivanju ispunjava li projekt u trećoj zemlji kriterij iz članka 6. stavka 1. točke (e) uzima se u obzir u kojoj mjeri projekt u toj trećoj zemlji doprinosi:
- (a) jačanju više od jedne faze u lancu vrijednosti sirovine u toj zemlji ili široj regiji;
 - (b) poticanju privatnog ulaganja u domaći lanac vrijednosti sirovina;
 - (c) stvaranju širih gospodarskih ili socijalnih koristi, među ostalim stvaranju radnih mjesta.

Prilog IV.

KRITERIJI ZA CERTIFIKACIJSKE PROGRAME

Priznati certifikacijski program mora ispunjavati sljedeće kriterije:

- (a) mora pod transparentnim, poštenim i nediskriminirajućim uvjetima biti otvoren za sve gospodarske subjekte koji žele i mogu ispuniti zahtjeve programa, *a njime upravlja više dionika;*

- (b) zahtjevi za certifikaciju moraju se sastojati barem od:
- i. zahtjeva kojima se jamče okolišno održive prakse, među ostalim zahtjeva za upravljanje okolišem i ublažavanje utjecaja, **u sljedećim kategorijama rizika za okoliš:**
- (ia) zrak, uključujući onečišćenje zraka na primjer emisijama stakleničkih plinova;*
- (ib) voda, zajedno s morskim dnom i morskim okolišem, te onečišćenje vode, potrošnja vode, količine vode (poplave ili suše) i pristup vodi;*
- (ic) tlo, uključujući onečišćenje tla, eroziju tla, uporabu zemljišta i degradaciju zemljišta;*
- (id) bioraznolikost, uključujući štetu nanesenu staništima, divljim biljnim i životinjskim vrstama, flori i ekosustavima, uključujući usluge ekosustava;*

(ie) opasne tvari;

(if) buka i vibracije;

(ig) sigurnost bilja;

(ih) potrošnja energije;

ii. otpad i ostaci;

- ii. zahtjeva kojima se jamče društveno odgovorne prakse, među ostalim poštovanje ljudskih i radničkih prava, ***uključujući život u zajednici i autohtone narode;***
- iii. zahtjeva kojima se jamče poslovni integritet i transparentnost, među ostalim zahtjeva za dobro upravljanje financijskim, okolišnim i socijalnim pitanjima ***te politikama protiv korupcije i podmićivanja;***

█

- (c) praćenje i provjera sukladnosti moraju biti objektivni, utemeljeni na međunarodnim, Unijinim ili nacionalnim standardima, zahtjevima i postupcima i provedeni neovisno od relevantnog gospodarskog subjekta;
- (d) mora sadržavati dostatne zahtjeve i postupke kako bi se zajamčila stručnost i neovisnost odgovornih verifikatora.
- (e) ***mora uključivati zahtjeve kako bi se osiguralo izvješće o reviziji na razini lokacije.***

Prilog IV.
EKOLOŠKI OTISAK

Dio I.
Definicije

Za potrebe ovog Priloga primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „podaci o aktivnosti” znači informacije povezane s procesima modeliranja inventara životnog ciklusa (LCI). Agregirani rezultati LCI-ja za procesne lance koji predstavljaju aktivnosti određenog procesa množe se odgovarajućim podacima o aktivnosti te se zatim kombiniraju kako bi se dobio ekološki otisak povezan s tim procesom;

- (b) „popis materijala” znači popis sirovina, podsklopova, međusklopova, podkomponenti, dijelova i količina svake od tih stavki koji su potrebni za proizvodnju proizvoda u opsegu studije;
- (c) „podaci specifični za društvo” znači izravno izmjereni ili prikupljeni podaci iz jednog ili više pogona (podaci specifični za lokaciju) koji su reprezentativni za aktivnosti društva. Znače isto što i „primarni podaci”;
- (d) „metoda procjene utjecaja” znači protokol za kvantitativno pretvaranje podataka inventara životnog ciklusa u bitan utjecaj na okoliš;
- (e) „kategorija utjecaja” znači razred korištenja resursa ili utjecaja na okoliš na koje se odnose podaci inventara životnog ciklusa;

- (f) „životni ciklus” znači uzastopne i međusobno povezane faze sustava proizvoda, od dobavljanja sirovina ili stvaranja iz prirodnih izvora do konačnog odlaganja (ISO 14040:2006);
- (g) „inventar životnog ciklusa” ili „LCI” znači kombinirani skup razmjena elementarnih tokova, tokova otpada i tokova proizvoda u skupu podataka LCI-ja;
- (h) „skup podataka inventara životnog ciklusa” ili „skup podataka LCI-ja” znači dokument ili datoteka s informacijama o životnom ciklusu određenog proizvoda ili drugim referencama (npr. lokacijom ili procesom) u kojem su obuhvaćeni opisni metapodaci i kvantitativni inventar životnog ciklusa. Skup podataka LCI-ja može biti skup podataka pojedinačnog procesa, djelomično agregirani skup podataka ili agregirani skup podataka;

- (i) „sekundarni podaci” znači podaci koji ne potječu iz određenog procesa unutar lanca opskrbe društva koje provodi studiju ekološkog otiska. To se odnosi na podatke koje društvo ne prikuplja, ne mjeri niti procjenjuje izravno, nego koji se dobivaju iz baze podataka LCI-ja treće strane ili iz drugih izvora. U sekundarne podatke ubrajaju se podaci o prosječnim vrijednostima u industriji (npr. iz objavljenih podataka o proizvodnji, iz vladinih statističkih podataka i od industrijskih udruženja), studije literature, inženjerske studije i patent; ti se podaci mogu temeljiti i na financijskim podacima te sadržavati posredne podatke i druge generičke podatke. Primarni podaci koji prolaze kroz korak horizontalnog agregiranja smatraju se sekundarnim podacima;
- (j) „granica sustava” znači aspekti koji su obuhvaćeni odnosno neobuhvaćeni u studiji životnog ciklusa.

Uz to, pravila za izračun ekološkog otiska kritičnih sirovina moraju uključivati sve dodatne definicije potrebne za njihovo tumačenje.

Dio II.

Područje primjene

U ovom se Prilogu navode ključni elementi za izračun ekološkog otiska sirovina.

Pravila za izračun ekološkog otiska određenih kritičnih sirovina temelje se na bitnim elementima iz ovog Priloga, pri čemu se uzimaju u obzir znanstveno utemeljene metode procjene i relevantne međunarodne norme u području procjene životnog ciklusa.

Izračun ekološkog otiska neke kritične sirovine temelji se na popisu materijala, energiji, proizvodnim metodama i pomoćnim materijalima u postrojenjima u kojima se ta kritična sirovina proizvodi.

Cilj Komisije u definiranju pravila za izračun ekološkog otiska određenih kritičnih sirovina mora biti dosljednost s pravilima za izračun ekološkog otiska *poluproizvoda i konačnih proizvoda* u kojima se koriste te kritične sirovine.

Dio III.

Deklarirana jedinica

Deklarirana jedinica je 1 kg relevantne vrste kritične sirovine.

Pravila za izračun ekološkog otiska određenih sirovina mogu definirati veću ili manju deklariranu jedinicu, iskazanu u kg, kad je to potrebno kako bi se uzela u obzir priroda ili uporaba neke kritične sirovine.

Svi kvantitativni ulazni i izlazni podaci koje proizvođač prikupi radi kvantifikacije ugljičnog otiska izračunavaju se u odnosu na tu deklariranu jedinicu.

Dio IV.

Granica sustava

Vađenje, koncentracija i rafiniranje su tri faze životnog ciklusa koje treba uvrstiti unutar granice sustava primarnih kritičnih sirovina u obliku sljedećih procesa (kad je relevantno za određenu sirovinu):

- (a) procesi više u lancu, među ostalim vađenje rude za proizvodnju sirovine, proizvodnja kemikalija i opskrba kemikalijama i pomoćnim materijalima (*uključujući* prijevoz), proizvodnja goriva i opskrba gorivom (*uključujući* prijevoz goriva), proizvodnja električne energije i opskrba električnom energijom i prijevoz materijala u vozilima koja nisu u vlasništvu organizacije i kojima organizacija ne *upravlja*;
- (b) prijevoz rude, koncentrata i sirovina u vozilima koja su u vlasništvu organizacije;

- (c) skladištenje rude, koncentrata i sirovina;
- (d) drobljenje i čišćenje rude;
- (e) proizvodnja koncentrata sirovine;
- (f) vađenje metala (kemijskim, fizičkim ili biološkim postupcima);
- (g) taljenje;
- (h) pretvaranje metala;
- (i) čišćenje šljake;
- (j) rafiniranje metala;
- (k) elektroliza metala;

- (l) lijevanje ili pakiranje metala;
- (m) obrada potrošenog materija i šljake;
- (n) svi povezani pomoćni procesi, npr. obrada otpadne vode (na lokaciji, među ostalim obrada tehnološke vode, vode korištene za izravno hlađenje i površinske vode), sustavi za smanjenje plina (uključujući primarne i sekundarne plinove), grijači (uključujući prethodnu obradu vode za napajanje) i interna logistika.

Unutar granice sustava sekundarnih kritičnih sirovina (koje definiraju fazu životnog ciklusa recikliranja) uvrštavaju se sljedeći procesi (kad je relevantno za određenu sirovinu):

- (a) procesi više u lancu, među ostalim stvaranje sirovinskog materijala (otpadni ostaci i neobrađeni koncentri bakra), proizvodnja kemikalija i opskrba kemikalijama i pomoćnim materijalima (prijevoz), proizvodnja goriva i opskrba gorivom (prijevoz goriva), proizvodnja električne energije i opskrba električnom energijom i prijevoz materijala u vozilima koja nisu u vlasništvu organizacije;

- (b) prijevoz koncentrata i otpadnih ostataka vozilima koja su u vlasništvu organizacije;
- (c) skladištenje otpadnih ostataka, koncentrata i sirovina;
- (d) prethodna obrada sekundarnih materijala;
- (e) taljenje;
- (f) pretvaranje metala;
- (g) rafiniranje metala;
- (h) elektroliza metala;
- (i) lijevanje ili pakiranje metala;
- (j) obrada potrošenog materija;
- (k) svi povezani pomoćni procesi, npr. obrada otpadne vode (na lokaciji, među ostalim obrada tehnološke vode, vode korištene za izravno hlađenje i površinske vode), sustavi za smanjenje plina (uključujući primarne i sekundarne plinove), grijači (uključujući prethodnu obradu vode za napajanje) i interna logistika.

Iz izračuna ekološkog otiska trebalo bi isključiti fazu uporabe i fazu na kraju životnog vijeka jer te faze nisu pod izravnim utjecajem odgovornog gospodarskog subjekta. Dopušteno je isključiti druge procese čiji doprinos ekološkom otisku određene kritične sirovine nije značajan.

Dio V.

Kategorije utjecaja

U pravilima za izračun mora se utvrditi *kategorija* utjecaja *potrebna* za uvrštavanje u izračun ekološkog otiska. Odabir se temelji na analizi najvažnijih točaka provedenoj međunarodnim znanstveno utemeljenim metodama u kojoj se u obzir uzimaju:

- (a) relativna važnost različitih utjecaja, među ostalim njihova relativna važnost za postizanje Unijinih *ciljeva* u području klime i okoliša;
- (b) potrebe društava niže u lancu koja žele prijavljivati ekološki otisak kritičnih sirovina koje koriste.

Dio VI.

Korištenje skupova podataka specifičnih za poduzeće i sekundarnih skupova podataka

U pravilima za izračun mora se utvrditi korištenje skupova podataka specifičnih za poduzeće i sekundarnih skupova podataka za sve relevantne procese i materijale. *Ako pravila izračuna dopuštaju izbor između skupa podataka specifičnog za poduzeće i sekundarnog skupa podataka, Komisija treba razmotriti poticanje korištenja skupa podataka specifičnog za poduzeće.*

Korištenje skupova podataka specifičnih za poduzeće je obvezno barem za procese pod izravnim utjecajem odgovornog operatera i procese koji imaju najveći utjecaj na relevantne kategorije utjecaja.

Podaci o aktivnostima specifični za društvo upotrebljavaju se u kombinaciji s relevantnim sekundarnim skupovima podataka u skladu s ekološkim otiskom. U pravilima za izračun mora se utvrditi je li dopušteno uzorkovanje u skladu s kriterijima definiranim u međunarodno razvijenim znanstveno utemeljenim metodama.

Ako dođe do promjena u popisu materijala ili strukturi izvora energije u proizvodnji određene vrste kritične sirovine, potreban je novi izračun ekološkog otiska.

Pri utvrđivanju pravila za izračun, među ostalim za emisije stakleničkih plinova proizvedene iz električne energije koja se upotrebljava za proizvodnju kritičnih sirovina, Komisija osigurava dosljednost s drugim relevantnim zakonodavstvom Unije i usklađenost s tim zakonodavstvom, osim ako to nije drugačije opravdano.

Pravila za izračun koja treba razraditi u obliku delegiranog akta moraju uključivati detaljno modeliranje sljedećih faza životnog ciklusa:

- (a) faze vađenja, koncentracije i rafiniranja primarnih sirovina;
- (b) faze dobavljanja i obrade sekundarnih sirovina.

Dio VII.

Metode procjene utjecaja

Ekološki otisak izračunava se znanstveno valjanim metodama procjenjivanja koje uzimaju u obzir kretanja na međunarodnoj razini za relevantne kategorije utjecaja koje se odnose na klimatske promjene, vodu, zrak, tlo, resurse, uporabu zemljišta i toksičnost.

Rezultati se navode kao karakterizirani rezultati (bez normalizacije i ponderiranja).

Dio VIII.

Razredi učinkovitosti prema ekološkom otisku

Ovisno o raspodjeli vrijednosti iz deklaracija o ekološkom otisku proizvoda koji se stavljaju na unutarnje tržište, za potrebe razlikovanja na tržištu utvrđuje se smislen broj razreda učinkovitosti, pri čemu kategorija A označava najbolji razred s najmanjim utjecajem životnog ciklusa.

Utvrđivanje praga i opsega svakog razreda učinkovitosti temeljit će se na raspodjeli učinkovitosti relevantnih kritičnih sirovina stavljenih na tržište u prethodne tri godine, očekivanim tehnološkim poboljšanjima i ostalim tehničkim čimbenicima koje treba utvrditi.

Komisija je dužna svake tri godine preispitati broj razreda učinkovitosti i pragove koji razdvajaju te razrede kako bi i dalje odražavali stvarno stanje na tržištu i njegov očekivani razvoj.

Dio IX.

Ocjena sukladnosti

U pravilima za izračun i provjeru mora biti naveden primjenjivi postupak ocjenjivanja sukladnosti iz modula utvrđenih u Prilogu II. Odluci br. 768/2008/EZ uz potrebne prilagodbe za predmetne materijale.

Za potrebe utvrđivanja primjenjivog postupka ocjenjivanja sukladnosti Komisija uzima u obzir sljedeće kriterije:

- (a) prikladnost određenog modula s obzirom na tip materijala i njegovu razmjernost javnom interesu koji se nastoji ostvariti;
- (b) *priroda rizika povezanih s proizvodom i omjer u kojem ocjenjivanje sukladnosti odgovara vrsti i stupnju rizika;*
- (c) ako je sudjelovanje treće strane obvezno, potrebu da proizvođač slobodno odabere između modula osiguranja kvalitete i modula izdavanja potvrde za proizvod utvrđenih u Prilogu II. Odluci br. 768/2008/EZ.
